Vegan Tutsak

Osman Evcan ile Nehir Söyleşi

Yayına Hazırlayan
Can Başkent

Propaganda Yayınları

Vegan Tutsak

Osman Evcan - Can Başkent

propaganda
YAYINLARI

Şubat 2014 - Birinci Baskı

ISBN No: 978-1-927893-25-8 (ePub), 978-1-927893-26-5 (mobi)

Dizgi: Propaganda Yayınları

Kapak: İç Mihrak Propaganda Tasarım Kolektifi

Düzelti: Özlem Akcan, Şule Albayrakoğlu, A. Bulut, Ahmet Çinici, Doğa, Erdem, Mine Felekten, Mertbey Kadan, Burak Özgüner, Nisa Söylev, Şule, Gökçe Uygun

Propaganda Yayınları
www.propagandayayinlari.net
iletisim@propagandayayinlari.net
www.twitter.com/PropagandaY

Osman Evcan
T-tipi Kapalı Cezaevi
Koğuş No: A-27
Bafra, Samsun

Can Başkent
www.canbaskent.net
can@canbaskent.net

Sunuş

İki yılı aşkın süre önce, 2011 yılı sonlarında, Gün Zileli bana Osman Evcan'ın yazdığı bir mektubu iletti.

Osman'ı anımsıyordum. Ankara'da yaşadığım yıllarda kendisiyle yazışıyordum. Osman o dönemde Sincan F Tipi'ndeydi. Ben de Ankara'daki grubumuzda bu işlerle uğraşıyordum.

Osman'dan gelen mektup Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nden gelmişti. Osman vegandı ve cezaevi yönetimi Osman'a vegan yemek vermiyordu. Bu, kibarca yazmak gerekirse, bariz bir insan hakları ihlali, kabaca yazmak gerekirse, faşizan bir dengesizliğin ağza alınmayacak kadar aşağılık bir ibaresiydi.

Mektubu okurken donakaldığımı anımsıyorum.

Sessiz kalmadık. Çok uzaklardan, "Osman Evcan'a Vegan Yemek" kampanyasını başlattık. Bir websitesi / blog kurduk, imza kampanyası da ardından geldi: http://osmanayemek.tumblr.com.

İstanbul'da, bu işlere bilhassa ilgi göstereceğini bildiğim arkadaşlarla organize olduk ve kampanyayı büyüttük ilerlettik. Yeryüzüne Özgürlük Derneği de canla başla çalıştı ve nihayetinde, çok da fazla zaman geçmeden, Osman'a vegan yemek verilmeye başlandı. Bununla da yetinilmedi, bir kararname yayınlandı, vegan ve vejetaryen sözcükleri Türk hukuk literatürüne girdi ve mahkumlara diyetlerine uygun yemek verilmesi yasal zorunluluk oldu. Türkiye gibi son derece dengesiz bir politik iklimde, veganizm ve tutsak hakları adına, bangır bangır bir zafer elde ettik.

İşin ilginci, bu öyle çok zor bir kampanya da değildi. İvedi olarak ilk adımımız bir imza kampanyası başlatmaktı. Bir tesiri olacağından değil de kamuoyu belki yaratabiliriz diye düşünmüştük. Yarattık da. Anaakım gazetelerde yer aldık, Osman'ın ailesiyle röportajlar yapıldı. Bilhassa BiaNet'te meseleyle ilgili makalelerimiz yayınlandı. Hatta, yıllar

sonrasında, 2013 kurban bayramında CNN Türk'te, Zülal Kalkandelen’in de katıldığı bir programda, o günlerden ve kampanyadan söz edildi.

Kampanyamız, kısa sürede kısmen bilinir hale gelmişti. İmzalar da çağlayarak geliyordu. O esnada Osman açlık grevine başladı. Basının ve bizlerin ilgisi, mektup ve kart atan birçok destekçinin politik baskısı sayesinde hapishane yönetimi anlaşılan tedirgin olmuştu. Bu, kısa vadede Osman'a kötü muamele olarak döndü. Aynı zamanda bizler, birçok şikayet dilekçesi yolladık. Aldığımız yanıtlar hep bir ağızdan, kötü muamele olmadığını, Osman'a istediği gibi yemek verildiğini söylüyordu. İnatla şikayetlere mektuplara devam ettik.

Bir yandan da, imza kampanyasının politik bir kazanımı olacağını düşünmüyorduk. O sırada İstanbul'da ve diğer kentteki arkadaşlar küçük küçük de olsa protestolar düzenlemeye başlattılar. Food not Bombs'tan apardığım havuç tutan yumrukla sembolleşen bir kampanyaya dönüştü iş. Bunun yanında, gazetelerde yer almaya devam ettik (Bu haberlerin bazılarını, bu kitabın sonundaki Ek'te okuyabilirsiniz.).

O esnada, detaylarını tam olarak bilmiyorum, İstanbul'daki Yeryüzüne Özgürlük Derneği'ndeki arkadaşlar, bu meselelere duyarlı bir milletvekiliyle, CHP İstanbul milletvekili Melda Onur ile irtibata geçmişlerdi. Melda Onur, ekim (2011) ayının ortalarında Osman'ı cezaevinde ziyaret etti. Aynı dönemde Melda Onur Adalet Bakanı’na yazılı soru önergesi verdi. Bu adımlar, bu cesur ve kararlı adımlar, bizi epey şaşırttı aslında. Bu sevinç sürerken, Melda Onur mecliste bu süreci değiştirmek için girişimlerde bulundu.

Melda Onur'un parlamentodaki çabaları sayesinde, 28 Mart 2012 tarihinde Resmi Gazete'de “Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İaşe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” yayınlandı. Aynen alıntılayalım:

> MADDE 9 – Hasta hükümlü ve tutukluya, diyetisyen veya hekimlerin belirleyeceği besinler verilir.

> İnancı gereği veya vegan, vejeteryan türü özel bir beslenme şekline sahip hükümlü ve tutukluların talepleri, iaşe miktarı ile sınırlı kalmak üzere karşılanır.
>
> Eğitim merkezlerinde de bu uygulama yapılır.

Bu kitap, Osman'la yaptığımız bir nehir söyleşiden oluşmaktadır. Bu söyleşiyi, elbette, mektupla yaptık. Her sayfasında "görülmüştür" damgası olan, yaklaşık 1.5 sene süren bir söyleşi oldu. Haliyle, metinde, söyleşinin mektupla yapılmasından kaynaklanan anlatım ve akış sorunlarını göreceksiniz. Aynı zamanda, gramer ve imlada da, eğer vahim anlam kaymalarına yol açmıyorsa, bir düzeltme yapmadık. Bunun, kitabın gerçekçiliğini arttırdığını düşündük.

Ayrıca kitabın sonundaki eklerde, kampanya üzerine yayınlanan kimi yazılar ve haberlere yer verdik. Kimi hukuki belgeyi de yine aynı şekilde kitabın sonuna ekledik.

Kuşkusuz, kampanyamız bir başarıydı. Bu kitap da, bu başarının bir kutlamasıdır.

Can Başkent

NEHİR SÖYLEŞİ

1- Önce seni tanıyarak başlayalım, derim. Çocukluğunu bize biraz anlatır mısın? Nerede ve nasıl bir aile içinde büyüdün?

Çocukluk yıllarım Samsun’da deniz kenarında kurulmuş olan bir mahallede geçti. Bulunduğumuz mahalle, yoksul, işçi, emekçi, insanların oluşturmuş olduğu bir sosyal konuma sahipti. Bulunduğumuz semtin diğer bir özelliği ise deniz kenarında olması nedeniyle, balıkçı tekneleriyle balık avlayarak sürdürmeye çalışan epeyce kalabalık aile topluluklarının olması. Bu aileler, küçük tekneleri ve küçük çapta balıkçı ağlarıyla balık avlayarak yaşamlarını sürdürmeye çalışıyorlardı. Hemen her gün düzenli olarak Karadeniz’in kara sularına küçük tekneleriyle açılırlar, balık avlamaya çalışırlardı. Tutmuş oldukları balıkları ise balık haline götürüp satarlardı. Satmış oldukları balıkların geliriyle aile yaşamlarını sürdürürlerdi.

Karadeniz’in kıyısında, kentin dışında küçük bir bölgede kurulan mahallemizin sosyal yapısı böyle olmakla birlikte, sosyal ilişkileri paylaşıma, yardımlaşmaya dayanıyordu. Anımsamış olduğum kadarıyla komşu aileler, pişirmiş oldukları yemek vb şeyleri birbirlerine ikram ederlerdi, paylaşırlardı. Mahalle halkının birbirleriyle olan ilişkileri sıcak, sevecen, dostça ve yardımlaşma içerisindeydi. Balıkçı tekneleri eğer fazla balık avlamışlarsa, fazla olan kısmını mahalle halkına karşılıksız olarak dağıtır, paylaştırırlardı.

Bahsetmiş olduğum yıllar, 1967-1968 yıllarıdır. Kapitalist ekonominin henüz büyük ölçekte gelişmediği ve yaygınlık kazanmadığı yıllardı. Kapitalist üretim-tüketim kültürünün ve ilişkilerinin insanları çıkarcı temelde ayrıştıran, yalıtan, bencilleştiren bir döneme henüz erişilmediği yıllar olarak değerlendirmek istiyorum çocukluk yıllarımı. Bugünden o yıllara ve insan ilişkilerine bakmış olduğumda, bir çocuk bir çocuk olarak anımsadıklarım ve belleğimde kalan şeyler bunlardır…

Mahallemizin Karadeniz'in kıyısında, kentin dışında kurulmuş olması ve denizle iç içeliği doğal yaşam açısından insanı olumlu etkilemektedir. Denizin masmavi görüntüsü ile gökyüzünün maviliği sanki iç içe geçmiş gibi olurdu. Yaz aylarında denize girip yüzmek, sımsıcak kuma uzanmak, güneşlenmek, tekneyle gezmek, martıların uçuşunu gözlemlemek, kumsalda

oynamak… Tüm bunlar çocukluk yaşamımın bir bölümünü kapsıyor. Denizin varlığı çocukluk yaşamımın kendisidir, diyebilirim. Bu doğal ortam ve yaşam, çocukluk dönemimden başlayarak ruhsal, duygusal, düşünsel, yaşama biçimi olarak sonraki yıllarımı şekillendiren, biçimlendiren önemli bir olgusal durum-veri olarak ele alıp değerlendirebiliriz.

Anladığım ve algılayabildiğim kadarıyla, denizin doğal bir yaşam alanı olarak varlığı, bu doğal ortam içinde yaşayan bireylere, topluluklara özgür yaşama duygusu ile birlikte, mutlu-sevecen bir ruh zenginliği katmakta olduğunu düşünüyorum. Çocukluk yıllarımı hayatımın en güzel geçen yılları olarak değerlendirmek istiyorum.

Bu ruhsal şekillenme, çocukluk yıllarımdan bu biçimiyle başlamış olmalı ki, sonraki toplumsal yaşamımda ve ilişkilerimde yansımasını daha özgürlükçü, eşitlikçi, paylaşımcı nitelikte hayat bulmasını sağlamış oldu.

Kendimize ait tek katlı müstakil ahşaptan yapılmış evimiz denizin 4-5 metre gerisinde, iç kısımdaydı. Deniz kış mevsiminde aşırı dalgalı olurdu ve büyük dalgalar sahili sürekli döverdi. Çocukluk yıllarımda soğuk havaya, yağmura, fırtınaya aldırmaz sahilde gezerdim. Lastik çizmelerimi giyer, yağmurluğumu üzerime alır saatlerce sahilde, kumsalda gezinirdim, dalgaların kıyıyı döven gel gitlerini izlemiş olurdum. Bu fırtınalı, yağmurlu soğuk havalarda martıların süzülerek rüzgara karşı uçuşlarını izlemek nedense çok hoşuma gitmiş olurdu. Martıların rüzgara karşı süzülerek uçmaları ve kendilerini rüzgara karşı bırakmaları insana apayrı bir tad, ruh katardı. Özgürlük denilen şey bu olsa gerekirdi… Çocukluk yıllarımın doğa olaylarındandı bu gözlemlerim.

Kışın denizin fırtına, rüzgar ile birlikte korkunç kabarmasıyla azgın, şiddetli dalgaların oluşmuş olmasını da gözlemlemiş oldum. Denizin bu görüntüsü de insana korku, endişe, kaygı veriyordu. Kış mevsiminin deniz üzerindeki bu kışkırtıcı, dönüştürücü, yıkıcı etkisini hiç sevmemişimdir.

En çok sevdiğim mevsim yazdır. Çünkü yazın deniz, tüm güzelliğini ve durgunluğunu, iç açıcılığını ortaya koyar. Duru, berrak, mavi rengiyle insana çok güzel gözükür, insanı içine çeker. Çocukluk yıllarımda yaz mevsiminde denizle iç içe bir yaşamım olmuştur. Ya kumsalda gezerdim ya

sımsıcak kuma uzanır güneşlenirdim ya da denize girer, yüzmeye çalışırdım. Biz çocukların o yıllarda en çok sevdiği şey ise; teneke kutulardan kayıklar yapıp denizde yüzdürmek olurdu. Bu tenekeden yapılan kayıklara yelken yapıp yarışmalar düzenlerdik. Kazandığımızda yelkenli teneke kayığımızla övünmüş olurduk.

Çocukluk yıllarımın en güzel anılarından bir tanesi de; şambrel lastiğinden şişme sandalımla denizin içinde olanları gözlemlememdi. Sabahleyin deniz hem durgun ve berrak oluyor, hem de denizin dibi ve dipteki ekolojik yaşam olduğu gibi net bir biçimde gözlemlenebiliyordu.

Sabah kalktığımda şambrel lastiğimi şişirir, denize atar, üzerine yüzükoyun yatardım. Sahil boyunca denizin dibindeki eko-yaşamı gözlemleyip, tanımaya çalışırdım. Şambrelin üzerinde yavaş yavaş kulaç atarak denizin belli bölümlerini ve dip eko-yaşamını gözlemleyip algılamaya çalışırdım. Yazın, hemen her gün bu gözlemlerim bu şekilde devam ederdi.

Çocukluk merakım ile denizin içindeki eko-yaşamı algılayıp kavramaya, öğrenmeye çalışırdım. Doğal yaşama karşı olan ilgim, sevgim çocukluk yıllarında böyleydi. Çocukluk yıllarımda hep denizle iç içe olan bir yaşam sürmüş oldum. Denizi, doğayı hep sevdim.

Çocukluk dönemimde arkadaşlarımla birlikte en çok oynadığımız, en çok sevdiğimiz oyunlardan bir tanesi de; yassı taşlarla deniz yüzeyinde taş kaydırmaca oyunuydu. Arkadaşlarımız ile yarışırdık. En çok hangimiz daha çok deniz yüzeyinde taş kaydırmaca yarışına girerdik. Bu tür oyunlar biz çocuklara mutluluk, sevinç verirdi. O günler, gerçekten de çok güzel günlerdi. Doğa henüz kirlenmemişti, deniz henüz kirlenmemişti. Sanayileşmenin ve teknolojinin henüz yaygınlaşmadığı ve çevrenin temiz kaldığı bir dönemdi çocukluk yıllarım. Bugünden geleceğe baktığımızda, bir daha o günleri hiç mi hiç göremeyeceğiz. Yerküre teknolojik gelişmenin, sanayileşmenin sonucunda alabildiğine çevresel kirlenme içine girdi. Havamız, suyumuz, toprağımız sanayi üretimi, tüketimi ile kirletilmiş hale getirildi. Havanın, suyun, toprağın zehirli kimyasal atıklarla kirletilmesi canlı hayatı, eko-yaşamı ölümcül düzeyde olumsuz etkilemiş oldu. Kanser hastalığının modern endüstriyel hayatın bir türevi olduğu bilinmektedir.

Kentsel yaşam alanlarında binlerce, on binlerce araçtan çıkan zehirli egzoz gazlarını insanlar soluyarak yaşamaktadırlar.

Yine kentsel yaşam alanlarıyla iç içe kurulan sanayi kompleks alanlarındaki fabrika bacalarından çıkan zehirli gazları soluyarak yaşamlarını sürdürmektedir tüm canlılar.

Yine suyun, toprağın zehirli-kimyasal atıklarla kirletildiği ve suya, toprağa karışan bu zehirli atıkların bir biçimde canlı yaşamları olumsuz etkilemekte olduğunu deneme-yanılma yoluyla algıladık, kavradık, öğrenmiş olduk. Sonuç olarak, bu zehirli-kimyasal atıkların olumsuz etkisiyle ölümcül hastalıklara yakalanıyoruz. Biyolojik yapımız zarar görüyor, acı çekiyoruz, yaşam dengemiz alt-üst oluyor. Mutlu yaşam sürdürebilmemizin verimli koşulları ortadan kaldırılıyor.

Çağımızın bu çevre felaketini gözlemledikçe, hep çocukluk günlerimin o mutlu, güzel anları belleğimde canlanmış oluyor.

Hayatımın en güzel yılları çocukluk dönemimde geçti, diyebilirim. Baharı, yazı, kışı ayrı bir güzellikte en doğal haliyle, mutlu, sevinçli bir biçimde yaşadığımı düşünmekteyim.

Ailemiz ne zengin, ne de yoksul bir konumdaydı. Esnaf bir aileydik. Giyim üzerine küçük çapta bir ticaret işiyle ailecek ilgileniyorduk. Kendimize ait bahçeli bir evimiz vardı. Kentin dışında, deniz kenarında evimizin olması apayrı bir olanak sayılırdı. Belki de mutlu bir yaşamın kaynağını denizin kenarında yaşamamıza bağlayabiliriz de. Masmavi denizin varlığı, doğal görünümü, temiz havası, güneşin güzelliğiyle bütünleştiğinde mutlu-iyimser bir yaşamınız olmaması imkansızdı diye düşünüyorum.

Babam okumayı seven bir insandı. Ortaokul birinci sınıftan ayrılmış. Bir daha okula gitmemiş. Babam beş yaşındayken babasını kaybetmiş. Uzun yıllar ikinci evliliğini yapmamış babaannem. Babam büyüyüp belli bir erişkinliğe vardıktan sonra kendilerine ait olan epeyce büyük olan bir arazide tarımsal üretim işiyle uğraşmışlar. Geçim kaynakları toprağa dayalı tarımsal üretime dayanmaktaydı. Her mevsim üretilen tarımsal ürünleri de kentin sebze-meyve haline getirip teslim ediyorlarmış. Bunları babamın

anlatımlarından biliyorum. Ortaokul birinci sınıftan ayrılmasının nedeni de aile içinde tek erkek çocuğu olmasıymış. Babasının ölümünden sonra ve erişkinliğe vardıktan sonra ailenin geçim görevini o üstlenmiş.

Babam okumayı seven bir insandı demiştim. Ortaokul birinci sınıftan ayrılmış olmasına rağmen okuma yazma hevesi nedense daha çok artmış. Yıllarca değişik türde kitaplar satın alıp okumuş. Okudukça dünya görüşü ve bakış açısı kendi özgünlüğünde bir duruş, eğilim, yaşama kültürü oluşmuş. Evimizde biriken kitaplarından koskocaman bir kütüphane oluşturmuştu. Aile bireyleri olarak hepimiz babamızın oluşturmuş olduğu bu kütüphaneden kolektif olarak yararlanmış olduk.

Ayrıca, günlük olarak evimize iki - üç gazete giriyordu. Cumhuriyet, Ulus, Milliyet gibi gazeteleri okuyarak büyümüş olduk.

Düşünsel, fikirsel şekillenmemizde babamızın kitap ve gazete okuma, biriktirme ve oluşturmuş olduğu büyükçe kitaplığının etkisi küçümsenmeyecek düzeydedir.

Çocukluk yıllarımda aile içerisinde oluşan, biçimlenen duygusal, düşünsel, kültürel şekillenişim böyle başlamış oldu diyebilirim.

Babamın okuma sevgisi aile içinde diğer kardeşlerim gibi beni de olumlu bir biçimde etkilemiş oldu. En azından okuma alışkanlığı yaratmış oldu.

Yoksul toplumsal sınıfların yaşamakta olduğu bir semt ortamında yaşamış olmamız da toplumsallık bilincimizi sistem-otorite karşıtlığına doğru yöneltmiş, biçimlendirmiş oldu. Toplumsal farklılaşmaların ve çatışmaların yoğun olduğu sosyal ortamlar, oluşagelen bilinci daha da pekiştirmiş oluyor.

68-70 yıllarında ortaokula gidiyordum. Bu yıllarda muhalif üniversite öğrenci hareketlerinden etkilendiğimi anımsıyorum.

Yapılan banka soygunlarını olumlu olarak değerlendirirdim o çocuk aklımla. Alınan paraların fakir topluluklara dağıtıldığını düşünürdüm. Sonraki yıllarda anladım ki, hiç de böyle yapılmıyormuş. El konulan paralar

devrimin gerçekleşmesinde şiddet içeren araç-gereçlerin alımında kullanılıyormuş. Gençlik yıllarımda devrimci mücadeleye yöneldim. Devrimcilik dönemimde bu gerçekliği algılamış oldum.

Ailemizin dinsel bağnazlığı yoktu. Görece esnek ve demokratik bir ilikli kültürü egemendi. Böyle bir aile ortamında büyümüş olduk. Dört kardeştik; ağabeyim benden iki yaş büyüktü. O şimdi ailesiyle birlikte Almanya'da yaşıyor. Benim küçük kardeşimin ismi Asiye'dir. Asiye, annem ile birlikte yaşıyor. En küçük kardeşimiz ise, Kemal'dir. O da eşi ve çocuğu ile birlikte Gürcistan'da yaşamaktadır.

Kardeşler olarak aramızdaki sosyal ilişkiler genel olarak iyiydi. Yer yer büyük kardeşim ile geçimsizliklerimiz olsa da genelde ilişkilerimiz iyiydi. Benden iki yaş büyük olan ağabeyimle çocukluk dönemlerimizde anne ve babamızdan izin alır sinemaya giderdik. Bunun dışında futbol oynamayı çok severdik.

En güzel anılarımızdan bir tanesi ise; ağabeyim (Mahmut) ile birlikte babaannemizin bahçeli evine giderdik. Babaannem yaz sezonunda bahçede ürün vermiş olan meyve ağaçlarındaki ürünleri (meyveleri) toplattırmış olurdu. Ağabeyimle birlikte ağaçlara çıkar, olgunlaşmış meyveleri hem toplardık, hem de yerdik. Dut ağacından erik ağacına, ceviz ağacından ayva ağacına ve incir ağacına kadar pek çok meyve ağacı babaannemin bahçesinde vardı.

Mayıs-Haziran döneminde ise, taze mısırları toplardık. Taze mısırın hem haşlanmış olarak hem de közde pişirilmesi çok hoşumuza giderdi.

Yaz mevsiminde, hala çocuklarıyla babaannemizin bahçeli evinde bir araya gelir bol bol oynardık veyahut da bahçe işleriyle uğraşmış olurduk. Veyahut da bahçedeki meyve ağaçlarındaki meyveleri yardımlaşarak toplamış olurduk.

Yine yaz sezonu hep birlikte akrabalar deniz kıyısında bulunan evimize gelirler birlikte denize girer yüzerdik.

Çocukluk yıllarımda anımsamaya çalıştığım benim için çok hoş, güzel, anlamlı anlardır bu anlatmış olduklarım. Çocukluğumu yaşadığım o günler her açıdan hayatımın en güzel günleriydi diyebilirim.

Daha sonrasında liseye başladığımda tüm bu sosyal ilişkilerim bitmiş oldu. Lise yıllarında devrimci düşüncelerim birazcık daha gelişti. Devrimci arkadaşlarım ve devrimci ilişkiler daha ağır bastı. Ailesel ve yakın akraba çevremden iyice kopmuş oldum.

1979 yılı başlarına kadar, lise yıllarımda hem demokratik lise mücadelesi içerisinde hem de sistem karşıtı politik mücadele içerisinde yer almam nedeniyle defalarca siyasi şube tarafından gözaltına alınıp sorgulanmış olduk. 1979 yılı içinde tutuklandım, birkaç ay cezaevinde kaldım. 1980 başlarında tahliye edildim.

Tahliye sonrası süreç içinde de sistem karşıtlığı düşüncelerim ve eylemlerim devam etmiş oldu. 1980 Şubat-Mart aylarında Ordu ilinde gözaltına alındım ve tutuklandım. Ordu Kapalı Cezaevi’nde, 12 Eylül 1980 Cuntası’nı yaşayıp gözlemlemiş olduk. 1989 yılının sonlarında tahliye edildim. Dokuz buçuk yıl kadar bir süre yatıp çıkmış oldum.

Samsun’a ailemin yanına döndüğümde her şey çok değişmişti. Hem yaşça herkes yaşlanmış, bizler de olgunlaşmış bireyler haline gelmiş olduk.

Hapishaneden çıktığım bu dönemlerde babaannemin bahçeli evine gider zamanımın belli bir kısmını babaannemle birlikte kalarak onunla geçirirdim. Nedense o bahçeli evi çok severdim. Çocukluk yıllarımın en güzel, en mutlu yılları babaannemin bahçeli olan bu güzelim iki katlı ahşap evinde geçti. Her akşam yiyecek bir şeyler marketten alıp babaannemin evine giderdim. Bazen o geceyi orada geçirirdim. Bazen de erken ayrılır eve dönerdim.

Her akşamüzeri ellerimde yiyecek poşetleriyle bahçe kapısından içeri giriş yaptığımda bahçede yaşlanmış, ihtiyar komşu kadınlarla babaannemi sohbet eder bulurdum. Yaşlı kadınların bahçede oturup sohbet edişleri çok hoş ve anlamlı gelirdi bana. Ben de onların yanına oturup onlarla birlikte sohbete koyulurdum. Sohbet ettiğimiz komşu ihtiyar kadınlardan bir tanesi bizim

devrimci arkadaşımızın annesiydi. Arkadaşımın ismi Ahmet'ti. Ahmet, 1979 yılı içinde mahallede yazılama yaparken devriye gezen polisler tarafından vurulmuş ve hayatını yitirmişti. Ahmet o yıllarda evlenmiş ve bir çocuğu olmuştu. 1979 yılında yaşamını yitirdiğinde eşi ve yeni doğmuş bebeği annesi ile birlikte öylece kalakalmış oldular. Ahmetler babaannemin komşularıydılar. Babaannemle daha çok sosyal ilişkileri olurdu komşu olmaları nedeniyle. Hayatı daha çok paylaşırlardı. Komşuluk ilişkileri böyle bir ilişkiyi pekiştirmiş olurdu.

Ben 1979 yılında cezaevine düşmüş oldum. 1979 yılı sonlarında tahliye edildim. Tekrardan 1980 yılı başlarında tutuklandım, ceza aldım. On yıla yakın yatıp çıktım.

1989 yılı sonlarında (Kasım - Aralık aylarında) babaannemi ziyaret için bahçeli evine geldiğimde yine komşu kadınlar bahçede oturaklara oturmuşlar kendi aralarında sohbet ediyorlardı. Ben de selam verip onların yanına oturuverdim.

Babaannemle sohbet eden kadınlardan bir tanesi de yaşamını yitiren Ahmet'in annesiydi. Benim hapishaneden çıktığımı öğrenince duygulanıp ağlamaya başladı. Kadıncağız mahallede yazılama yaparken polisler tarafından vurulan ve yaşamını yitiren oğlunu hala unutamamış ve hala evlat acısını yüreğinde hissetmekteydi. Ahmet'in annesi olduğunu öğrendiğimde ben de duygulanmış oldum. O duygu yüklü halimle kadına sarıldım. Sonra sohbete devam eder olduk. Ahmet'in eşini ve çocuğunu sordum. Ahmet'in cenazesi kaldırıldıktan bir süre sonra eşi, çocuğunu alıp Çarşamba'nın bir köyünde yaşamakta olan anne-babasının evine geri dönmüş ve onlarla yaşamaya başlamış. Aradan geçen on- on bir yılın ardından Ahmet'in annesiyle babaannemin bahçesinde böyle karşılaşmış olduk.
1990 yılı başında politik faaliyetler nedeniyle tekrar gözaltına alındım. 1998 yıllarında Kahramanmaraş Kapalı Cezaevi'nde bulunuyordum. Eylül-Ekim ayları olması gerekirdi. Annem, kız kardeşim Asiye ziyaretime gelmişlerdi. Ben sohbetimizin belli bir bölümünde annem ve kız kardeşime;
"Babaannem nasıl, sağlığı, yaşamı iyi midir?" diye sormuş oldum. Bu sorum karşısında duraksamış oldular. "Senin haberin yok mu?" dediler.

Bu soru ile birlikte babaannemin yaşamını yitirmiş olduğunu anlamış ve öğrenmiş oldum. Benim için üzüntü verici bir durumdu. Babaannemin çocukluk yaşamım üzerindeki olumlu etkisi, sevecenliği, kendi yaşamını kendi gücü ve emeği ile oluşturabilme becerisini hep sevgiyle, saygıyla karşılamış oldum. Babaannem yüz yaşında yaşamını yitirmiş oldu. Ben ölüm haberini öğrendiğimde üzüntü ile birlikte hüzün verici bir an oluştu. İnsanın en sevdiği bir yakınını bir daha hiç göremeyecek olması insanı kahreden bir duyguya neden oluyor. Aynı zamanda, sevdiklerimize, yakınlarımıza yaşadığımız hayat boyunca gereken ilgiyi, değeri, önemi verememenin buruk, acı veren yanı insanı daha da üzüyor. Niye? Neden! Bu duyarlılığı, sorumluluğumu gerektiğince yerine getiremedim diye kendi kendime sorular yöneltmiş oldum. Benim için alabildiğine üzüntü ve acı veren bir durumdu, babaannemin yaşamını yitirme anını öğrendiğim an. Ama bir kez iş işten geçmişti. Bu aşamadan sonra ne fayda verirdi üzülmenin, acı duymanın. Demek ki her şeyi yaşarken, yaşam içerisinde yerinde ve zamanında yapabilmek gerekiyor. Yerinde, zamanında yapılamayan insani ilgi, duyarlılık, paylaşımın pek bir etkisi olmuyor olmasını öğrenmiş oldum. Bu yaşanılan durum benin açımdan olumsuz bir deneyim, tecrübe olmuş oldu.

Ziyaret esnasında, annem konuşmasına devam etmiş oldu: “Oğlum, babaannen ölürken bile yatağında hep senin ismini sayıkladı. Yaşamını yitirirken bile hep senin ismini sayıklayarak hayata gözlerini yummuş oldu,”

Annemin bu anlatımı bana daha fazla acı, hüzün, üzüntü, duygusallık vermiş oldu. Bir anda, geçmişte, çocukluk yıllarımda yaşadıklarımı anımsamış oldum. Kendi kendime sitemkar tutum içine girmiş oldum. Böyle olmaması gerekiyordu. Fakat hayatı bu biçimiyle yaşamıştık bir kez. Maalesef, hayatı yeni baştan ikinci bir kez de yaşayamıyor insan. Ziyaret bitip geri geldiğimde ise, 1989 yılı sonlarında babaannemi bahçeli iki katlı ahşap evinde ziyaret ettiğim günler aklıma geldi. Ahmet’in annesini düşündüm. Sohbet ettiğimiz o duygusallığı yaşamış oldum, o geçmiş günleri anımsamış oldum tekrardan. Ahmet’in eşi ve bebeği geldi aklıma. Acaba ne yapıyorlardır şimdi. Acaba Ahmet’in annesi ne yapıyordur şimdi… Düşündüm kendi kendime.

Yaşam denilen şeyin insanlara acı vermemesi, hüzün vermemesi gerektiğini düşündüm. Yaşamı o kadar ince düşünüp yaşayabilmeliyiz ki. Hayat bizlere mutluluk, sevinç, neşe, paylaşım ve ferahlık katabilsin. Bu güzel şeylerin hepsi bizim, biz insanların elinde olabilen güzel şeylerdir diye düşünüyorum. Bu güzel, anlamlı, değerli, insancıl ilişkileri becerebildiğimizde hayat hep güzel, mutlu ve neşeli yaşanmış olacaktır diye düşünüyorum.

2- Ortaokul-lise yıllarında nasıl bir çevredeydin? Politize olmaya o yıllarda mı başladın?

Ortaokul – lise yıllarında sol sosyalist eğilim taşıyan guruplar, topluluklar, sosyal çevre içerisinde bulunmaktaydım. Dinsel eğilim taşımayan, sol-sosyalist düşünceleri benimseyen, savunan topluluklarla ilişki içerisinde olmaya çalışıyordum.

1970 yılında ortaokula gidiyordum. 1970 yılında üniversite devrimci gençlik önderlerinden Deniz Gezmiş, Mahir Çayan ve Dev-Genç'in yapmış oldukları eylemleri gazete haberlerinden, radyo haberlerinden duyuyorduk. O dönemlerde henüz toplumsal - düşünsel - fikirsel bir bilinç tam anlamıyla oluşmamıştı. Fakat yapılan politik-toplumsal eylemlerin içeriğini- amacını çocukluk-gençlik ara dönemimizde sorguluyor, irdeliyor, algılamaya, kavramaya, anlamaya çalışıyordum.

Yaşamakta olduğumuz sosyal çevre, yoksul-emekçi-işçi toplulukların oluşturdukları bir yaşamsal mekan olduğundan sınıfsal bilinç ve farkındalık pratik bağlamda fiilen oluşmuş gibiydi. Kuramsal bir bilinç ve bilgi birikiminden ziyade sınıfsal-sosyal farklılaşma pratik algısal bilinci, bilgiyi yavaş yavaş oluşturup geliştirmiş, güçlendirmiş oldu.

Bulunduğumuz toplumsal yaşam alanında, sosyal eşitsizliği, sosyal farklılaşmayı, toplumsal adaletsizlikleri, sosyal yoksullaşmayı yaşayarak, gözlemleyerek algılayıp kavrıyorduk. Bu algı ve kavrayış giderek toplumsal bilincin, kuramsal bilginin oluşmasını ve beraberinde toplumsal tepki, bireysel tepki, mücadele duygusunu ve düşüncesini de oluşturmuş oldu.

Bu toplumsal yoksul çevrenin bizlerde oluşturduğu pratik,-fiili algıların, duyguların, duyguların, düşüncelerin etkisi ortaokul ortamında da sosyal eşitsizlikleri, sosyal farklılaşmayı öğrencilik ilişkilerinde de açığa çıkardı. Asıl bilincin oluşmasını ve şekillenmesini sağlayan temel faktör bu toplumsal olgulardı. Bu toplumsal olgular; sosyal eşitsizlik, toplumsal farklılıklar, sosyal adaletsizlikler, toplumsal yoksulluk, toplumsal sömürü, baskılar, v.b… şeyler. Eşitlikçi, özgürlükçü bilincin oluşmasını, gelişmesini, güçlenmesini sağlayan temel-ana kaynak bu somut olgulara dayanıyor

benim açımdan. Bu toplumsal - pratik duygu ve düşüncelerin oluşmaya başladığı bir ruh hali içerisinde 1970 yılında Ortaokula başlamış oldum. Ortaokul yıllarımda henüz yeni yeni şekillenmeye başlayan pratik-fiili toplumsal bilincimle 1970 yıllarının toplumsal-devrimci hareketlerini, üniversite gençliğinin devrimci mücadelesini algılamaya, kavramaya, bilince çıkarmaya çalışıyordum. Evdeki gazeteleri okurken Dev-Genç'in ismi dikkatimi çekmişti. Merak edip babama sormuştum; "Dev-Genç nedir?" diye. Şu an babamın nasıl bir yanıt verdiğini anımsayamıyorum. Fakat 1970 yıllarında toplumsal hareketleri , üniversite devrimci gençliğinin mücadelesini ilgi ve merakla, sempatiyle izliyor, algılamaya, anlamaya, bilince çıkarmaya çalışıyordum.

Ortaokul 2. Sınıfta, sınıf arkadaşlarımızla Deniz Gezmiş'in banka soygunlarını ve bu soygunları neden yaptıklarını taraflar olarak tartışmış olduğumuzu anımsamaktayım. Deniz Gezmişlerin yapmış oldukları banka soygunlarının savunucusu grupta ben de saf tutmuş oldum. Banka soygunlarını hararetle savunmuş ve doğruluğunu ortaya koymuş oldum.

Karşı gurup daha varsıl sosyal topluluklardan oluşuyordu. Varsıl bir toplumsal kesimin bireyleri olarak ve sahip oldukları sınıfın ruh haliyle onlar da banka soygunlarını olumlamıyorlar, eleştiriyorlardı.

Bizim gurubumuzda yer alan öğrenci arkadaşlarımız ise; soyulan bankalardan alınan paraların yoksul halka dağıtıldığı ve yoksul halkın ihtiyaçlarının karşılandığı argümanını ileri sürüyorduk. Saflaşan iki ayrı düşünce içerisinde olan guruplar olarak ortaokul yıllarında bu tür tartışmaları yaptığımızı anımsıyorum.

Böyle bir sav - düşünce, argüman ve o yıllarda bizlerde nasıl oluştu sorusuna yanıt verecek olursam; bu bilincin, bu düşüncenin oluşmasında etken olan olgusal gerçekliğin yine toplumsal sınıf ruhuyla bağlantılı olduğunu düşünmekteyim. Yoksul-emekçi-işçi kitlelerin içerisinden geliyor olmamız ve ezilen sömürülen halk kitlelerinin içgüdüsel toplumsal tepkisi olarak ifade edebiliriz.

Hem 1970'li yıllarda banka soygunlarından elde edilen paraların halka dağıtılıp dağıtılmadığını somut bir bilgi olarak da bilmiyorduk. O çocuksu

aklımızla, banka soygunlarını ortaokul yıllarında böyle savunmaktaydık.

1972 yıllarında Denizler darbeci iktidar tarafından aşıldı. Mahir Çayan'lar militer güçler tarafından vuruldu.

Ben 1974-1975 yıllarında liseye başlamış oldum. Ortaokulu beş yılda bitirmiş oldum. Pek çalışkan bir öğrenci değildim. Disipline gelir bir yanım yoktu. Bir grup ortak hareket eden arkadaşlarımızla okula-derslere girmezdik. İki yıl devamsızlık nedeniyle Ortaokulu geç bitirmiş oldum.

Lise yıllarında devrimci liselilerin mücadelesi içinde yer almış oldum. Devrimci Gençlik Derneği üyesiydim. Aynı zamanda Devrimci Yol içerisinde yer almaktaydım. Mahir Çayan'ın kuramsal düşüncelerini ve devrim anlayışını savunur olmuştum.

Lise yıllarımda ülke genelinde gelişen ve yaranan toplumsal-politik mücadeleler aynı içeriğiyle bizim okulumuza da yansımış oldu. Dolayısıyla da okulumuzda sık sık karşıt öğrenci gruplarıyla çatışmalar, kavgalar yaşanıyordu. Bu kavgalarda yoğun bir şiddet uygulanımı yaşanıyordu. Bu kavgaların sonucunda pek çok arkadaşımız sağcı guruplar tarafından öldürüldü.

1978 yılı içerisinde bulunduğumuz lisede Kahraman Maraş Katliamı'nı kınamak amacıyla 1 günlük boykot eylemi yaptık. Tüm okulda o gün eğitim durmuş oldu. Devrimci öğrenciler olarak Kahraman Maraş Katliamı'nı kınayan konuşmalar, etkinlikler yapıldı.

Yine o yıllarda TOBDER'li devrimci öğretmenlerin okulumuzdan başka okullara sürülmelerini protesto etmek amacıyla boykot eylemleri yapmış olduk.

1978 yıllarına geldiğimizde devrimci liseli öğrenciler olarak, okul yönetimine TOBDER'li öğretmenlerin gelmiş olmasında büyük çaba sarfetmiş olduk.

1978'li yıllar tüm ülke genelinde toplumsal-politik mücadelenin, çatışmaların kitlesel boyut kazanarak yaygınlaştığı yıllardı. Kitlesel

boyutlarda saflaşmalar yaşanıyor ve taraflar karşılıklı olarak birbirlerine şiddeti yoğunlaşmış olarak sürdürüyorlardı. Bu çatışmalarda yüzlerce insan yaşamlarını yitirmiş oldu. Sol ve Sağ şiddet eylemleri ve devlet güçlerinin şiddeti, baskıları halk kitleleri üzerinde çekilmez bir hal almış oldu. İnsan hakları ihlalleri, aydınların katledilmeleri, devletin demokratik olmayan sistematik uygulamaları ülke genelinde yaygınlaştı. Bu şiddet ve saldırganlık aralıksız olarak 12 Eylül 1980 Askeri Darbe anına kadar sürmüştür. 12 Eylül 1980 askeri darbesiyle birlikte bu çatışmalar ve şiddet eylemleri son bulmuştur.

1978 yıllarındaki bu toplumsal-politik şiddet eylemleri, çatışmalar aynı biçim ve içeriğiyle olduğu gibi lise mücadelesine yansımıştır. Bu yansıma olumlu-olumsuz pek çok eylemliliği, çatışmaları, mücadeleyi beraberinde getirmiştir.

1978 yılı içerisinde okulumuzda yaşanagelen bir kaç boykot eylemliliği nedeniyle Okul idaresi ve İl Milli Eğitim Müdürlüğünce okuldan süresiz olarak uzaklaştırıldım. Öğrenim hakkım süresiz olarak engellenmiş oldu. Samsun ili içerisinde herhangi bir liseye başvuruda bulunup kayıt yaptırmak istemişsem de bu istemim okul yönetimleri tarafından reddedildi.

1978 yıllarında liseye devam ederken Devrimci Gençlik Derneği'ne üyeydim. Aynı zamanda politik eğilimi Devrimci Yol Dergisi'nin politik çizgisi biçimlendiriyordu. 1978 – Mayıs ayından sonra Devrimci Yol örgütlülüğü içerisinde ideolojik-politik ayrışma yaşanmış oldu. Bu ayrışmayla birlikte Devrimci Yol'dan ayrılanlar yeni bir politik örgütleme oluşturdular. Yeni politik örgütlenme Devrimci Sol ismiyle siyasi mücadeleye katılmış oldu. Bu politik ayrışmayla birlikte ben de birey olarak Devrimci Sol örgütlenmesi içerisinde yer almış oldum. Bu politik örgütlenme içerisindeki faaliyetlerimi sürdürürken 1979 yılı Eylül ayında tutuklandım ve cezaevine konuldum. Samsun Kapalı Cezaevi'nde 3 ay kadar yattıktan sonra tahliye edildim. Bir süre sonra tekrardan politik eylemler nedeniyle hakkımda tutuklama kararı çıkartılmış oldu. Daha sonraki süreçte ise Ordu ilinde politik faaliyetlilik içerisindeyken gözaltına alındım. 1980- Şubat ayı başlarında tutuklandım ve Ordu Kapalı Cezaevi'ne konuldum. Bir kaç politik eylemlerim nedeniyle toplam 26 yıl hapis cezası

almış oldum. Cezaevinde bulunduğum süreçte ise, 1980-Eylül ayında Cunta süreciyle karşılaşmış olduk.

Bu sürecin ayrıca anlatılması gereken bir süreç olması nedeniyle fazla ayrıntılarına girmek istemiyorum. Fakat 12 Eylül 1980 süreci cezaevlerinde yoğun hak ihlallerini ve katı-sert uygulamaları, baskıları, işkence uygulamalarını beraberinde getirmiştir. Bu uygulamalara karşı da hakların ve insani kişiliğin korunması temelinde bir direniş - mücadele süreci başladı. Bu direniş, mücadele on yıllarca sürmüş oldu. 1989 yılı Eylül ayı içinde tahliye edildim. On yıl süren bir tutsaklık yaşamından sonra tekrardan dışarıya, toplum yaşamına katılmış olmam benim için mutluluk verici bir andı.

3 - Ailenin senin üzerindeki manevi etkilerini anlatır mısın biraz?

Aile içerisinde düşünsel, fikirsel gelişimime etki oluşturan babamın kitap okuma tutkusuydu. Satın alınmış olan değişik tür ve içerikte kitaplardan evimizde küçümsenmeyecek düzeyde bir kitaplık oluşmuştu. Okuma alışkanlığının oluşmasıyla birlikte sorgulama, araştırma, irdeleme, düşünme, manevi değerlerimin oluşması da süreç içerisinde gelişmiştir.

Daha çocukluk yıllarımda, Nazım'ın şiir kitaplarıyla tanışmış oldum. 1970'li yılların başında evimize Cumhuriyet, Ulus, Milliyet gibi gazeteler düzenli olarak giriyordu. Şu veya bu biçimde gazete okuma alışkanlığım oluştu. Ülke ve dünya genelinde yaşanılan toplumsal, politik, ekonomik, kültürel gelişmeleri, olayları, olguları gözlemleme, irdeleme, sorgulama, yorumlayabilme bilinci giderek oluşuverdi. Bu tür kültürel araçlardan, yayınlardan yararlanabilme; manevi değerlerin oluşmasını, belli bir bakış açısının şekillenmesini ve bir davranış, bir duruş ve tutum oluşturma eğilimini sağlayabilen önemli etkenlerdir, diyebilirim.

Demokrat bir aile yaşamımız vardı. Tutucu-gerici-dinsel, bağnazlık içeren yanları yoktu aile birliğimizin. Emekçi – esnaf bir ekonomik yaşama dayanan ailemizin kolektif emek üretkenliği de ilişkilerimizi güçlü kılan ve emek paylaşımını önemseyen manevi bir yandı. Bu olgusal durumlar ele alındığında, tüm aile bireylerimizin manevi yanları ortak özellikler içermiş olacaktır.

Demokratik bir ilişkiye dayanan aile yaşamımızda zorlayıcı - dayatıcı davranışlar olmazdı. Bu ilişki birimi, aile bireylerinin daha özgürce kendilerini var etmelerini sağlıyordu. Aile bireyleri kendi yaşamlarını görece daha özgürce şekillendirebiliyorlardı.

Demokrat, ilerici, paylaşımcı, dayanışmacı bir ruh ve bilince sahip olmasıyla babamız, hem ailecek hem de mahalle halkı tarafından sevilen bir insandı, diyebilirim. Babamızın bu manevi - ruhsal değerlere sahip özellikleri aile bireyleri olarak hepimizi belli ölçülerde etkilemiş oldu, diyebilirim.

Yine sevgili anacığımın, annelik duyarlılığıyla biz çocuklarına yönelik duyarlı, koruyucu yaklaşımı, ekonomik üretkenliği, çalışkanlığı, aile ortamımıza ve aile ilişkilerimize manevi bir değer katmıştır. Paylaşımcı emek üretkenliğinin oluşmasında annemizin bize kazandırdığı manevi değeri önemsiyorum, olumluyorum.

Mahallemizin sosyal yapısı, emekçi - yoksul insanların oluşturduğu bir semt özelliği içermiş olmasıydı. Yoksul, emekçi, işçi ailelerinin oluşturmuş olduğu mahalle ortamımızda toplumsal-ekonomik yardımlaşma ve paylaşım ilişkileri - çocukluk dönemimizden anımsıyorum - çok yaygındı ve önemseniyordu. Bu paylaşım, yardımlaşma, dayanışma bilinci ve kültürü, bizlerde önemli bir manevi bilincin, değerin oluşmasını etkileyen olgulardır, diyebilirim.

Unutmamam gerekenlerden biri de sevgili babaannemdir. Babaannem yüz yaşına kadar yaşadı. Dedem 1967 yılında ölünce babaannem bahçeli evinde yaşamını sürdürdü. Bahçesi epeyce büyüktü. İhtiyacını karşılayacak pek çok meyve ağacı bulunuyordu bahçesinde. Sebze ihtiyacını da kendisi, bahçesinde yetiştirerek karşılıyordu. Yine bahçesinde kümes hayvanları ve büyük hayvan besiciliği yapıyordu.

Babaannemin her türden maddi olanağa sahip olmasına rağmen, hiçbir teknolojik ürün ve araç-gereç kullanmamaktaydı. Yemeğini iki katlı ahşap evinin şömineli ocağında, ateşte pişiriyordu. Televizyon, radyo türü iletişim araç gereçlerini kullanmıyordu. Doğallığında bir yaşam sürdürmekteydi. Böyle bir yaşayış, varoluş içerisinde olması nedeniyle de babaannem yüz yaşına kadar hastalanmadan sağlıklı bir biçimde yaşamını sürdürmüş oldu. Hastaneye nadiren gitmiş oldu. İlaç kullandığına pek tanık olmadım.

Dedemin ölümünden sonra yaşamını bahçeli evinde tek başına sürdürmüş oldu. Toprağını işledi, meyve ağaçlarının bakımını yaptı, evcil hayvanları besleyerek, teknolojik yaşamdan arınarak- bu araç gereçleri kullanmadan sağlıklı bir yaşam sürdürmüş oldu. Kendi emeğine dayanan ve fiziksel güç-çaba gerektiren bahçe-toprak üretkenliği, onu sağlıklı bir biçimde 100 yaşına kadar sağlıklı bir biçimde yaşamış oldu.

Babaannemin bu tek başına yaşam mücadelesi ve hayat tarzı, teknolojik yaşamdan arınmışlığı, benim için önemli bir manevi değer, bilinç olarak algılanabilir.

4 - Politikayla içli dışlı olmanın öyküsünü dinleyelim biraz da. Bilhassa, senin kişiliğine ve benliğine politikanın nasıl yansıdığını merak ediyorum. Adım adım gidelim. Marksçılıkla haşır neşir olduğun günleri anlatır mısın?

Önceki sorulara vermiş olduğum yanıtlardan da anlaşılacağı üzere, politika ile içli dışlı olmamın temelinde toplumsal sınıflaşma, farklılaşma etkili olmuştur. Yaşamakta olduğumuz sosyal mekanlar, yoksul halk kitlelerinin yaşamlarını sürdürdükleri alanlardı. Gecekondu semtleriydi. Bu sosyal mekanlarda halkın yoksulluğu, eşitsizlik, sınıfsal farklılaşmalar tüm çıplaklığıyla kendini ortaya koymaktaydı. İçinde yer alıp yaşadığımız bu toplumsal ortam içerisinde zaten kendiliğinden bir ezilmişlik, sömürülme bilinci oluşuyor. Bu bilinç, yaşamın canlı-somut verili ilişkilerinden açığa çıkıyor. Kapitalist sistemin ürünü olan sosyal eşitsizlik, sosyal sömürü, toplumsal yoksullaşma nedeniyle kendiliğinden politik bir alternatif bilinç oluşuyor. Bu saf, temiz eşitlik-özgürlük bilinci giderek iktidar-sistem-devlet karşıtlığına doğru alışkanlık içeriyor.

1971 yıllarında ortaokulda okurken, Deniz ve Mahir'lerin kapitalist sisteme, devlet otoritesine karşı çıkışlarına politik ilgiyi, sempatiyi artırmış oldu. Sömürgen sisteme, devletin otorite, tahakkümcü oluşumuna karşı bu radikal çıkış yoksul halk kitlelerinde sempatiyle karşılandı. Ortaokulda okuduğum yıllarda 1971 devrimci direnişini algılamaya, kavramaya çalışmakla birlikte sempati duymaya başladım. Yine 1970'li yıllarda lisede okurken sosyalist örgütlerle tanışmış, karşılaşmış olduk. Bu yıllarda Dev-Genç örgütlülüğü içinde yer alarak anti-faşist mücadele ve direnişlerde yer aldım.

Kapitalist sömürü düzenini koruyan, otoriter-hiyerarşik devletsel örgütlenmenin, 12 Eylül Askeri Darbesi'ni yapacağı yıllara kadar uzanan anti-faşist mücadele içinde yer aldım. Sivil-milis faşist örgütlenmelere ve saldırılara karşı anti-faşist halk savunma birimleri ve anti-faşist mahalle örgütlenmeleri oluşturuldu. Bu oluşumlarda yer alıp mücadeleye katkı sunmuş oldum.

1980 Mart ayında, güvenlik güçleri tarafından aranıyor durumdayken Karadeniz Bölgesi'nde Ordu ilinde güvenlik güçlerince gözaltına alındım.

Polis, mahkeme sürecinin ardından tutuklanmış oldum. Ordu E-Tipi Kapalı Cezaevi'ne konuldum. Cezaevi'ndeyken 1980 yılında 12 Eylül'de Askeri Cunta ülkenin politik yönetimine el koymuş oldu. On yıla yakın bir süre Askeri Konsey'in otoriter-total uygulamalarıyla ülke yönetildi. Demokratik kurumlar topyekün ortadan kaldırıldı. Yoğun bir ekonomik sömürü ve talanın yanı sıra siyasal-demokratik hak ve özgürlükler tümüyle yok edildi. Cezaevleri muhaliflerle tıka basa dolduruldu. Hemen hemen ülkenin her yerinde özel işkenceli sorgulama yerleri oluşturuldu.

Darbe süreciyle birlikte cezaevlerinde de baskılar, işkenceler, ölüm olayları yaşanmaya başladı. Yaklaşık 10 yıl süren bu darbe sürecinde, muhalif tutsaklar, devletin zulmü, baskısı, işkencesiyle karşı karşıya kaldılar. On yıl süren darbe süreci boyunca, devrimci-muhalif tutsaklar darbeci devlet otoritesinin baskılarına, işkencelerine, zulüm politikalarına karşı aktif direnişler, mücadeleler oluşturarak insani kimliklerini korumaya çalıştılar.

Politikanın benim kişiliğime, benliğime olan yansıması nasıl oldu sorusuna yanıt vermeye çalışacak olursam; ben politik mücadeleyi ve örgütlenmeyi, eşitsizliğin, sömürünün, köleleştirilmenin insan ilişkilerinden arındırılması için bir araç, yol, yöntem olarak algılanması gerektiğini düşünmekteyim. Özgürleşme edimi olarak algılamaktayım. Özgürleşme mücadelesinin, iktidarlaşma-devletleşme mücadelesi olmadığını belirtmek istiyorum. Kapitalist sömürü ilişkilerine ve onun oluşturduğu iktidarsal politik oluşumlara karşı çıkarken, aynı nitelikte başka bir iktidar-devlet-sömürü sistemini oluşturmamak gerektiğini düşünmekteyim.

Marksist düşünce, politika ve felsefe ile haşır neşir olurken de; yukarıda ifade etmeye çalıştığım duygu ve düşüncelerle hareket etmeye çalışmışımdır. Her türden oluşturulan katı, disiplinci, hiyerarşik, tahakkümcü örgütlenmelere, varoluş biçimlerine pek sıcak bakmıyordum. Daha özgürlükçü, eşitlikçi, hümanist bir eğilim ve tutum içinde olduğumu ifade etmek istiyorum. Marksist Proletarya Diktatörlüğü algısının eşitlik, özgürlük, insanlaşma kültürünü oluşturacağı düşüncesine olumlu bakmadım. Kapitalist ekonomik-politik devletçi sisteme karşı çıkarken, aynı biçim ve içerikte olan çelişik bir tutum olduğunun da o yıllarda farkındaydım.

Kendiliğinden oluşan saf, arı, temiz eşitlik, özgürlük bilinci, sosyalist devrimci örgütlenmelerle karşılaştığımda Marksist Proletarya Diktatörlüğü kuramıyla, algısıyla değişmiş oluyordu. Bu dönüşme-değişim, bilinç olarak özgürleşme, eşitlik algısına yabancılaşmayı da beraberinde getirmiş oldu. Devlet-iktidarlaşma algısının tek tek bireylerdeki yansımasını ele aldığımızda farklılaşmayı, alt-üst ilişkisini (hiyerarşiyi), eşitsizliği, disipliner çalışmayı, otoriteyi, tahakkümü, çıkarcı yaklaşımları oluşturduğu algılanmış olacaktır. İktidarlaşma-devletleşme kavgası, örgüt içi ilişkilerde de aynı benzer niteliksel olguların oluşmasını sağlamış olacaktır. Bu ilişki ve varoluş biçimi beraberinde eşitsizliği, tahakkümü, otoriter bir hayat tarzının oluşmasını sağlamaktadır.

Sosyalizmin bir devlet ve ekonomik sistem olarak, eşitliği, özgürleşmeyi, paylaşmayı, insanlaşmayı sağlamadığı gerçekliği açığa çıktıktan sonrasında Proletarya Diktatörlüğü algısı genel düzeyde sorgulanmaya, eleştirilmeye başlandı. Sorgulanır kılındığı, eleştirildiği aşamadan sonra da tekrardan 'özgürleşme', 'eşitlik' bilinci belirgin olarak oluşmaya başlamıştır.

90'lı yıllarda dünya genelinde sosyalist devlet-toplum yapıları kriz içine girip kitlesel halk ayaklanmalarıyla buluştu. Halk kitleleri kurulu sosyalist devlet oluşumlarına karşı hoşnutsuzluklarını kitlesel ayaklanmalarla ortaya koymuş oldular. Bulgaristan, Romanya, Arnavutluk, Rusya, Çin, Yugoslavya, Macaristan, Kamboçya vb… Eski sosyalist devletçi ekonomik sistemlerin çöküşü, sistemden hoşnut olmayan geniş kitlelerin isyanları sonucunda politik-ekonomik buhranlar yaşanır olmasına neden oldu. Bu değişim, dönüşümlerin ardından sosyalizm algısı ve sosyalist kuram daha ciddi düzeyde sorgulanmaya ve eleştirilmeye başlanmıştır. Bu sorgulayış ve eleştirel yaklaşımlar beraberinde devlet-iktidar olgusunun irdelenmesini, tanımlamanın içeriğinin daha özgürlükçü, eşitlikçi, bağlamda ele alınmasını sağlamıştır. Ve giderek Anarşizmin özgürlükçü, eşitlikçi, paylaşımcı özünün geniş kitleler tarafından benimsenir olmasını sağlamıştır.

Cezaevine girmiş olduğum 1992 yıllarında ise, örgütten kopmuş oldum. Bu kopma-ayrılma durumuyla birlikte zaman içerisinde anarşist kurama ilişkin araştırma-incelemelerim daha da belirginleşti ve yoğunluk kazandı. Anarşist kuramcıların, düşünürlerin yazmış oldukları kitapları okuma daha yoğunlaştı. Anarşizmin devlet-iktidar algısı ve tanımı belirginleşip bilince

dönüştü. Yine anarşizmin eşitlik, özgürlük algısı da belirginleşip bilinç haline dönüştü. Anarşizmin kuramsal tezlerine olan ilgim içeride bulunduğum 21 yıl boyunca kesintisiz devam etmiş oldu. Klasik anarşizm algısı, 20. yüzyıl sonlarına doğru ve 21. yüzyıla girişimizle birlikte güncel hale gelip kendini yenilemiş, geliştirmiş oldu. Kendini güncelleyen anarşizm, günümüz koşullarında kapitalizmin oluşturduğu-üretmiş olduğu sorunlara yaklaşımlarıyla daha da modern biçimler almıştır: Eko anarşizm, veg-anarşizm, anti-militarizm, feminist anarşizm, anarşist vicdani-total ret hareketi gibi…

1992 yılında tutuklanıp cezaevine giriş yaptığımız bu tarihten başlayıp günümüze kadar sarkan yıllar boyunca (toplam 21 yıl oluyor) düşünsel, fikirsel bağlamda anarşizme yönelmemin süreci böyle bir köklü değişimi, dönüşümü sağlamıştır. Bu kuramsal, davranışsal, edimsel, zihinsel, kültürel ve varoluşsal başkalaşımı olumluyorum, önemsiyorum, anlamlı, değerli bulmaktayım. Eskinin tutucu-geleneksel, hiyerarşik, iktidarsal güç ilişkilerinden, otoriter yaklaşımlardan, cinsiyetçi, homofobik yaklaşımlardan arınarak eşitlik, özgürlük, paylaşma bilincine ulaşmış olmanın mutluluğunu, sevincini tüm ruhumda, benliğimde hissedebilmek insana güzel bir duygu vermektedir.

5- Cezaevine girmene neden olan olaydan söz edelim biraz.

1980 Mart ayında politik nedenlerle gözaltına alındım, tutuklandım. Cezaevine konuldum. Devrimci Sol'un politik çizgisi doğrultusunda eylemlerden yargılandım. 26 yıl hapis cezası aldım. 1989'un sonlarına doğru tahliye edildim. Yaklaşık olarak 10 yıl kadar cezaevinde kalmış oldum.

1989 yılı Eylül ayında cezaevinden çıktıktan sonra tekrardan politik mücadele içinde yer aldım. 1990 yılı Ocak ayında gözaltına alındım, tutuklanıp, cezaevine konuldum. Tutuklanıp, cezaevine konulmama neden olan izinsiz bildiri dağıtma eylemiyle birlikte, örgüt üyeliği suçuydu. Bu suç nedeniyle 1 yıl kadar yatmış oldum. Ceza sürerken Ankara-Haymana Cezaevinden firar etmiş oldum.

1990 sonunda cezaevinden firar ettikten sonra tekrardan politik faaliyetler içinde yer almış oldum. Karadeniz Bölgesi'nde gerilla faaliyeti içerisinde bulunurken, güvenlik güçlerinin operasyonları sırasında gözaltına alınmış olduk. Sorgu - mahkeme sürecinin ardından 1992 yılı Eylül ayında tutuklanıp, cezaevine konulduk. Yargılama sonucu 146/1. maddeden (Anayasal düzeni silahla değiştirmek suçu) müebbet hapis cezası aldık. Yerel mahkemenin vermiş olduğu müebbet hapis cezası Yargıtay'da onanmış oldu.

Karadeniz Bölgesi'nde gerilla faaliyeti başlatıldı. Bölgede faaliyet içerisinde bulunurken, üç kişilik bir grup gerilla kaçmak durumunda kalıyor. Bu kişiler hakkında örgüt karar aldı ve ölüm cezaları verildi. Kaçan üç gerilladan bir tanesi İstanbul'da örgütle tekrar ilişkiye giriyor. Kırsal kesimde faaliyet yürüten gerilla örgütlenmesi içindeki sorunları olduğu gibi merkezi yöneticilerine aktarmış oluyor. Bu nedenle kaçmak durumunda kaldığını söylüyor. Yaşanan sorunları rapor biçiminde örgütün üst merkezlerine aktaramama olanağı ve hakkı sağlanamadığı için kaçmak durumunda kaldıklarını belirtmiş oluyor. Örgütün merkezi sorumluları da bu kaçan gerillayı ikna edip, tekrar kırsal alana - gerillaya gönderiyorlar. Bu arkadaş tekrardan kırsal alana ve bizim gerilla birliğimize katılmış oldu. İlk etapta bizler geri gönderilen arkadaşın cezalandırılmayacağını

düşünüyorduk. Fakat durum hiç de öyle olmadı. Bir süre sonra, gerilla birliğinin komutanları beni çağırıp, konuşmuş oldular. Yaptıkları konuşmanın içeriği; geri dönen gerillanın kaçarak suç işlediği ve ölüm cezası ile yargılanıp, infaz edileceğini söylediler. Bu infaz eylemini gerçekleştirmeyi de benim yapmamı istemekteydiler. Ben ilk etapta gurubun sorumlusunun bu önerisini reddetmiş oldum. Kendisine güven duymadığımı ve bu infazı yapmayacağımı belirtmiş oldum. Bu redci tavrımın ardından gurup sorumlusu kişi, cebinden küçük bir not çıkarıp, bana uzatmış oldu, okumamı istedi. Notu alıp, okumuş oldum. Bana vermiş olduğu küçük notta; örgütün merkezi kararıyla kaçan ve geri gönderilen gerillaya ölüm cezası verildiği ve cezasının onaylandığı; bu cezanın da geciktirmeden yapılması talimatı verilmekteydi.

Örgütün merkez komitesi geri dönüş yapan gerillanın ölüm cezasını onaylamış ve infazın gerçekleştirilmesi için de küçük bir notla haber iletmişlerdi. Haberi geri dönen gerilla ile birlikte guruba yeni katılan gerilla adaylarıyla birlikte iletmişler. (Daha doğrusu notu iletmişler) Kaçan gerillayı ise ikna etmişler, gurupta yaşanan sorunların tümüyle çözüleceği teminatı vermişler. Kaçan gerilla bu söz-talimat üzerine tekrar kırsala geri dönmüş oldu. Diğer iki gerilla ne örgütle ilişki kuruyorlar, ne de geri dönüyorlar.

Örgüt merkezinin talimatları doğrultusunda, usulen ve göstermelik olarak biçimsel bir yargılama yapılması için hazırlık yapıldı. Biçimsel oluşturulan mahkemenin Savcısı, kaçan gerilla (sanık) ile ilgili iddianameyi kısaca okumuş oldu; idam cezası ile cezalandırılmasını istedi. Biçimsel mahkemenin üyeleri de iddianamedeki suçları yerinde buldu ve ölüm cezası kararı alındı. Bu mahkeme kararının ardından verilen cezanın infazının bekletilmeden yapılması için çalışmalar yapıldı.

Kaçan gerillayı (sanığı) savunacak ne bir avukat, ne bir kişi guruptan çıkmadı. Daha doğrusu itaat ve korku nedeniyle sanığı koruyan, savunan kimse çıkmadı. Böyle bir insanın çıkmış olması da mümkün değildi. Böyle bir tutum sergileyen kişinin başına bir yığın olumsuz haller gelebilirdi. Korku nedeniyle insanlar sinik, bastırılmış ve itaat eden bir davranış içerisindeydiler. Alınan kararları sorgulama, eleştirme, karşı çıkma gibi bir muhalif tavır sergilemek mümkün değildi.

Kaçan gerillanın infazı yapılmadan önce kendisine son bir isteğinin olup, olmadığı soruldu. Sanırsam sigara kullanmıyordu. Bu ölüm kararına şaşırmıştı ve kandırılmış durumdaydı. Bu ruh haliyle sigarasını iç çekerek içmiş oldu. Fakat, sakinliğinden, haklılığından, direngenliğinden hiçbir şey yitirmeden sigarasını içip, bitirmiş oldu. Yüzünde korkunun hiçbir izi yoktu. Fakat, aldatılmışlığın, kandırılmanın derin etkisini hissetmiş oldum yüz çehresinde. Yoldaşları tarafından kandırılmak ve ölüme yollanmak onu derinden yaralamış ve sigara içmediği halde bir sigara içmek isteğinin oluşması bu ruh haliyle bağlantılı bir durumdu.

Ölüm kararı onaylanmış gerillanın ölmeden önce olan isteği de böylece gerçekleştirildi. Gurup komutanları infazın gerçekleştirilmesi için beni seçmiş oldular. Bu karara önce karşı çıkmama rağmen, merkezin notunu okuduktan sonra kabullenmek durumunda kalmış oldum. Maalesef bana da pis bir görev, cellatlık görevi verilmiş olundu. Böyle bir kabullenmemin o zaman ve koşullarda diğerlerinden pek farkımın olmadığının bir belirtisi olduğunu düşünüyorum. Evet farklı birçok yanım vardı. Fakat şu haksız, adil ve insani olmayan duruma karşı çıkacak bilinç, irade ve cesaret henüz oluşmamıştı. Ve merkezin kararına itaat edip, verilen görevi örgüt için gerçekleştirmiş oldum. Sonraki yaşamımda vicdanen hep rahatsızlık duyduğumu ve pişmanlık hissiyle yaşadığımı da belirtmek istiyorum.

Elime 14'lü tabir edilen bir tabanca tutturuldu. Bu tür silahları örgüt komutanları taşıyordu. Sanık dizleri üzerine oturtuldu, çöktürüldü. Bu esnada yargılanan gerilla son anlarını yaşamakta olduğunun bilinci içerisinde “Yaşasın sosyalizm” sloganını haykırmış oldu. Daha sonra, hemen ardından dizilmiş halde bulunan gerillalara seslenerek; “Hepinize devrimci mücedelenizde başarılar diliyorum” demiş oldu. Bu davranış gerillanın tavrında direnişin, tutarlılığın dışa vurumuydu. Bir haklılığın ifadesiydi. Ölüme giderken bile haklılığından geri adım atmamanın tavrıydı.

Bu seslenişini yaptıktan sonra, diz çökmüş gerilla kafasını yavaşça arkaya çevirip, bana baktı. Göz göze gelmiş olduk. Bakışları üzgün olduğunun ve “niye sen?” dercesine anlamlı bakışların ifadesi olduğunu hala anımsıyor gibiyim. Ve tekrardan kafasını öne çevirmiş oldu. “Hadi bekleme, görevini

yap” der gibiydi. Elimde duran tabancayı kafasına doğru doğrulttum ve bir el tetiğe bastım. Tabancanın patlayan sesiyle gerillanın bedeni de yan tarafa düşmüş oldu. O anda beynim ve bedenim uyuşmuş haldeydi ve bu ölüme doğallığında tepki gösteriyordu ruhum. Gönüllü yapılmayan bu öldürme eylemine ruhum, bedenim bu biçimde tepki vermekteydi. Hatta beynimdeki, bedenimdeki bu uyuşukluk günlerce devam etmiş oldu. İnsanların robotlaşması hali içerisinde, bu kıyımlarda kullanılmanın acısını sonraki yaşamlarımda hep benliğimde, ruhumda hissetmiş oldum. İktidarlaşma, devletleşme algısının, ruhunun, psikolojisinin insanları ne hallere düşürmekte olduğunu kitaplardan okumanın yanısıra, canlı yaşanmışlıklarıyla da öğrenmiş, gözlemlemiş oldum.

İnfaz gerçekleştirilirken, gerilla gurubu hep bir ağızdan “Kahrolsun Hainler” diye slogan atarak, yanlışlıklarının, işledikleri cinayetlerin üstünü örtmeye çalışıyorlardı. Oysa her bir infaz tahakkümü, otoriteyi, korkuyu, sinmeyi ve insani değerlerin yok olmasını üretiyor, pekiştiriyor. Eleştiriyi, irdelemeyi, sorgulamayı, özgürlüğü, eşitliği tümüyle ortadan kaldırmış oluyor.

Oysa içimizde, gurubumuzda, ruhu, yüreği, düşünceleri temiz olan kişinin infaz edilen gerilla olduğunu bilmekteydim. Gurubun en aktif, en enerjik, en güçlü insanıydı. Hem yaşı, hem fiziği, hem psikolojisi sağlam olan, ruhu ve bilinci tertemiz bir insandı. Gerilla birliği komutanlarının keyfi, otoriter, tahakkümcü, baskıcı yaklaşımlarına karşı çıkan, eleştiren, sorgulayabilen, cesaretli, dirençli, gerçek bir devrimciydi. Komutanları çekinmeden eleştirebilen bir insandı. Gurup yöneticilerinin keyfi, otoriter, baskıcı yaklaşımlarını eleştiren raporlar hazırlayıp, bu raporları örgütün merkezine iletilmesini talep ederdi. Gurup komutanı ise, kızgın davranır, öfkelenir, yazılan raporu gözü önünde yırtıp, atardı. Bu zihniyetlerin ve yaklaşımların kapitalist sömürü düzeninin bir yansıması, ürünü olduğunu belirtmek istiyorum.

Gurup sorumlusu sürekli olarak bu tarz yaklaşımları yineleyip, tekrarlamış olduğundan, gurup üyelerini olumsuz etkilemiş oluyorlardı. Hiyerarşik üstünlük, ayrıcalık ve bu psikolojiyle kendini üstün görebilen gurup sorumluları, alt basamaklardaki gerillalara karşı daha aşağılayıcı biçimde yaklaşmaktaydılar. Özgürlükçü, eşitlikçi, paylaşımcı bir algı olmadığından

ilişkilerde bu tarz farklılaşma, ayrıcalık, yabancılaşma yaşanıyordu. Bu ilişki biçimi de gurup üyelerinin birbiriyle olan ilişkilerini zedelemiş, yıpratmış oluyordu.

Gurup sorumluları, bu paylaşımları davranış biçimi olarak sürdürdüklerinden, olumsuz biçimde etkilenen 3 arkadaş guruptan kaçmış oldular. Otoriter, tahakkümcü, hiyerarşik, baskıcı ilişkilere daha fazla dayanamadıklarından kurtuluşu kaçmakta buldular. Bu kaçan üç arkadaş Laz kökenliydi. Bu kaçan üç arkadaştan bir tanesi İstanbul'a gidip örgüt sorumlusuyla görüşüyor. Kırsal alandaki gerilla yapılanmasında yaşanılan sorunları olduğu gibi üst birimlere aktarmış oluyor. Üst merkezi yöneticiler de, anlatılan sorunları gidermiş olacağız diyerek, guruptan kaçan gerillayı ikna edip, tekrar eski gerilla birimine gönderiyorlar. Yollamalarının nedeni ise; bu kaçan gerillanın ölüm cezası örgüt merkezince onaylanmış olmasıdır. İnfazı kırsal alanda daha kolayca gerçekleştirmekle birlikte, örgüt otoritesini pekiştirmek, kaçmak isteyenlere gözdağı, korku vermek ve itaatı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu amaçla kaçan gerilla kandırılarak, kırsal alandaki eski birliğine yollanmıştır. Yukarıda infazı gerçekleştirilen gerilla bu kaçan gerilladır. Diğer kaçan iki gerilla ne örgütle ilişkiye giriyor. Ne de dönüyor. Tüm bağlarını ilişkilerini koparmış oluyorlar.

Bu infaz olayı yaşandıktan sonra gerilla gurubundan bir gerilla daha firar etmiş oluyor. İfade etmiş olduğum gibi gerçekleştirilen bu infazlar korkuyu üretiyor. Öldürülme korkusu eleştiriyi, sorgulamayı ortadan kaldırıyor. Örgütün merkezi kurumlarına, yöneticilerine, sorgusuz sualsiz itaati, bağlanmayı oluşturuyor. Otoriteye olan itaat tahakkümü, katı disiplinci hiyerarşik yapıları yaratıyor. Bu ilişki ast, üst ilişkisi, emir veren, emir alan gibi farklı ayrıcalıklı ilişki biçimlerini oluşturuyor. Özgür olmayan, eşit olmayan bu ilişki biçimleri örgüt yapısında sosyal kastlaşmayı, farklılaşmayı yaratmış oluyor. Ortaya ayrıcalıklı, imtiyazlı insan gurupları çıkıyor ve ötekiler üzerinde egemenlik, hegemonya, tahakküm kurmuş oluyorlar. Bu tarz örgütlenme ve varoluş biçimi özgürleşme, eşitlik, insanlaşma edimine, çabalarına aykırı, yabancı olan ilişki biçimleri olduğunu düşünmekteyim.

Guruptaki gerillaların çoğu korkuya dayanan bir itaat içerisindeydiler. Bizim guruptaki kaçan gerillanın, korkmaması, itaat etmemesi, eleştirici,

sorgulayıcı tutumu gerilla gurup yöneticilerini hep kızdırmış, öfkelendirmiştir.

Ölüm infaz anında dahi pişmanlık göstermeyen, aman dilemeyen, en ufak bir zayıflık belirtisi içinde olmayan bu arkadaşımızın tavrı gerilla komutanlarını kızdırmış, öfkelendirmiş oldu. Bir tanesinin “Ne inat bir adammış bu yahu” dediğini açık seçik duymuş oldum.

Bu olayla bağlantılı bir başka yaşanan durumu daha anlatmak istiyorum. Gerilla birliğinden üç arkadaş kaçtıktan sonra, grup komutanı onları yakalayıp, getirmek için beni görevlendirmiş oldu. Zaten kaçanlarla birlikte sayımız 6 kişiydi. Üç kişi kaçınca sayımızı üçe indi. Grup sorumlusu olan kişi “Bizim burada kalmamız gerekiyor. Onların peşine sadece sen düş. Yakalayabilirsen geri getirirsin. Gelmek istemezler ise hepsini öldür.” dedi. Bu söylem ve talimat kafamda pek çok düşüncenin, fikrin oluşmasını sağladı. Yıllarca birlikte olup, yan yana olduğun arkadaşlarına en ufak bir ayrımda kurşun sıkmak, öldürmek çok acı bir şey. Bu ana kadar adam öldürmeyen, isteyerek canlılara zarar vermeyen bir kişiyi, hiyerarşik emir-komuta ilişkisi içerisinde, katilliğe yöneltilmesi, robotlaştırılması eşitlik, özgürlük, insanlaşma edimiyle tezat bir durumdur. İktidarlaşmanın – devletleştirme zihniyetinin bireyleri-insanları otoriter, tahakkümcü, hiyerarşik, şiddet-saldırganlık üreten davranış biçimlerine yönelttiği açık, seçik bir olgudur. Bu varoluşsal ilişki biçimlerini eşitlikçi, özgürlükçü, insancıl bir yaşama kültürü olarak yorumlayamayız. Bu varoluşsal ilişki biçimi, kapitalizmin sömürgen, şiddet üreten bir varyasyonundan başka hiçbir anlam içermediğini ifade etmek istiyorum.

Yaşanan bu infaz olayının ardından örgüt merkezi, guruptaki gerillalardan tek tek yaşanan tüm ilişkilere, olaylara ilişkin olarak rapor yazıp, iletmelerini istemiş oldu. Birkaç yıllık süreci anlatan, eleştirel içerikli bir rapor yazıp, gerçek isim ve soy isimlerimizle birlikte örgüt merkezine göndermiş olduk.

Daha sonrasında, örgütün merkezi talimatıyla gerilla gurubu üç ayrı guruba ayrıştırılıp, ayrı ayrı bölgelere gönderildi. Bizlerde 5 kişilik gerilla gurubu olarak Karadeniz bölgesine gönderildik.

Karadeniz Bölgesine doğru yol alırken (1992 Ağustos ayları olmalı), yine bu tarihlerde örgütün İstanbul'da konumlanan merkezine operasyon yapıldığı ve tüm dökümanlara el konulduğu haberini cezaevine girdiğimizde biriktirilen gazete arşivlerinden okumuş olduk. Bu arşiv haberlerinde bizim göndermiş olduğumuz ve altlarında gerçek isim ve soy isimlerimizin olduğu raporların hepsinin polisin eline geçmiş olduğu da yazıyordu. Bu raporlarda infaz edilen gerillanın öldürülmesi eylemi açığa çıkmış oldu. Yine o tarihlerdeki gazete haber arşivinde okuduğum diğer bir bölümde ise "Öldürülen örgüt üyesinin cesedine ulaşılmadı" yazısı bulunuyordu.

Polisin, örgüt merkezine yazdığımız raporları ele geçirmesiyle birlikte, beş kişilik gerilla grubumuzun Karadeniz Bölgesi, Ordu - Aybastı alanına doğru yol alacağımızı öğrenmiş oldu. Ele geçirilen bu bilgiler doğrultusunda güvenlik güçleri bizim alana gelmemizi bekliyorlarmış. Bu kırsal coğrafyada, yaylalık alanlarda, köylerde sistematik operasyonlar yapıyorlarmış.

Bizim yaşanan durumlardan, olaylardan, operasyonlardan haberimiz olmadığından herhangi bir önlem almadan gideceğimiz bölgeye ulaştık. Yaylalık bir alana vardığımızda bardaktan boşanırcasına yağmur yağmış oldu ve yayla evlerinden bir tanesine sığınmış olduk. Yağmur dinene kadar bu yayla evlerinde kaldık. Ayrılırken ise güvenlik güçlerinin evi çevirmiş olması nedeniyle pusuya düşürüldük. Evden adımımızı attığımız anda özel timlerin silahlarının mekanizma sesleriyle namluların üzerimize çevrildiğini görmüş olduk. Guruptan bir arkadaşla ben bu şekilde yakalanmış olduk.

Yakalandığımızda üzerimizde silahlarımız yoktu. Daha sonra yapılan operasyonlarda da guruptan iki arkadaş daha yakalanmış oldu. Onları da Aybastı Jandarma Karakolu'nun hücrelerine getirmiş oldular. Özel tim gurubu, bir gerillanın kaçtığını yakalanamadığını söylemekteydi. Bir gün aradan sonra bu kaçan gerillanın da bir köy evinde yapılan operasyonlarda yakalanıp, sorgu merkezine getirildiğini konuşmalardan duymuş, anlamış olduk.

Ordu Emniyet Müdürlüğü – Terörle Mücadele Şubesinde sorgulandıktan sonra Ordu Kapalı Cezaevine konulduk. Mahkeme süreci yaklaşık olarak 4

yıl sürmüş oldu. İnfaz edilen gerilla nedeniyle müebbet hapis cezası almış olduk. Yargıtay, Kayseri Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin vermiş olduğu cezayı onaylamış oldu.

6- Cezaevinde senin geçirdiğin dönüşümün benzerini bulmak epey zor bana kalırsa. Bu kitabın hazırlanmasında, röportajın yapılmasında bence en önemli nokta bu. Bu dönüşüme seni iten neydi?

Cezaevinde başlayan bir süreç değil bu dönüşüm tabii ki. Cezaevine girişten önce başlayan bir süreç olmakla birlikte, cezaevine girişle birlikte devam eden, adım adım ilerleyen, giderek belirginleşen birikimin sonucunda, çelişik, tuhaf olgulara, durumlara yanıt arayan bir sorgulayışın, irdeleyişin, araştırmanın, sonucunda bu değişim, dönüşüm adım adım yaşanmış oldu.

1989-90'lı yıllarda sosyalizmin sistem olarak iflası birçok sosyalist ülkede yaşanmaya başlandı. Halk kitlelerinin sosyalist devlet otoritesine karşı başkaldırışı ve yaşanan ayaklanmalar, sosyalist kuramın ivedilikle sorgulanmasını gündemleştirmiş oldu. Sosyalist kuramın otoriter, totaliter merkezî devlet algısının sorgulanışıyla birlikte, özgürleşme, eşitlik, insanlaşma algı ve kavrayışının yeniden ve köklü bir biçimde yeni-gerçekçi bir biçimde tanımlaması belirginleşmeye, olgunlaşmaya başladı. Yeni algı ve kavrayışta, iktidarlaşma, devletleşme ilişkisinin yaşanmadan, oluşturulmadan [ne] oluşturulmasının tanımlamayla uygunluk oluşturacağı bilgisi-bilinci belirdi, oluştu.

1990'lı yıllarda kırsal alanda, iktidarlaşma amaçlı siyasal mücadelenin ilk tohumları ekilmeye başlandı. Köylere giriliyor ve köylülerden yiyecek türü gıdalar isteniyordu. Silahlı gruplar olarak köylere girildiğinde köylüler korkuyorlardı. Devlet otoritesinin zayıf olduğu bu alanlarda, bu sefer silahlı gerilla örgütlerinin otoritesi, tahakkümü, şiddeti belirginleşmeye başladı. Her iki devletçi-iktidarsal örgütlenmenin işleyişi, faaliyet, çalışması ve köylülere yaklaşımı özünde aynıydı. Kendi ekonomik-politik çıkarlarına uygun bir faydacı ilişki biçimini zor-şiddet yoluyla oluşturmak, egemen kılmaktı. 15,20, 30 ve daha fazla silahlı gerilla gruplarının köylere girip köylülerden yiyecek-içecek vb. ihtiyaç malzemeleri istemeleri köylüler korkuyor ve sinik davranıyorlardı. Korku nedeniyle gerilla gücü-otoritesine itaat ediyorlardı. Ve yiyeceklerinin belli bir kısmını gerilla gruplarına vermek zorunda kalıyorlardı. Silahlı gücün ve örgütlenmenin karşısında başka türlü davranmaları da beklenemezdi.

Gerilla gruplarıyla köylüler arasında oluşturulan bu ilişki biçimi gönüllülüğe dayanan bir ilişki biçimi değildi. Hiyerarşik ve tahakkümcü bir ilişki biçimi içeriyordu. Zor, şiddet edimi ilişkilere egemendi. Paylaşımlar da, ihtiyaçların sağlanması da zor-şiddet-güç ilişkilerinin bir sonucuydu. Bu ilişki biçimi, özgürlük, eşitlik, insanlaşma ideali ve mücadelesiyle çelişen tuhaf bir yaklaşım biçimiydi.

Silahlı gerilla gruplarının kaygı ve korku yaratan bu ilişki ve varoluş biçimine karşı köylüler bu yaklaşımlardan hoşnut değillerdi. Buluşma-sohbet ortamlarında sık sık gerilla yöneticilerini eleştirilerini yöneltiyorlardı. Bu ilişkilerden ve yaklaşımlardan rahatsızlık duyduklarını uygun biçimlerle, anlatımlarla dillendirmiş oluyorlardı.

1990'lı yıllarda sosyalist ülkelerde devlet otoritesine ve tahakkümüne karşı, halk kitlelerinin isyanı ve ayaklanmaları ulusal ve uluslararası televizyon kanallarında hemen her gün haber bültenlerinde yayınlanmaktaydı. Kırsal kesimdeki köylüler de bu gelişmeleri, haber bültenlerini izliyorlardı. Yaşanan gelişmelerden hepsinin haberi, bilgisi oluyordu. Gerilla grupları köylere girip sosyalizm propagandası yapmaya başladıklarında; "(…) sosyalist ülkelerde halk kitleleri ayaklanmış, iktidardaki yöneticilerden kurtulmaya çalışıyorlar. Oysa sizler hala sosyalizm için uğraşıyorsunuz. Ne olacak sizin bu haliniz? (…)" diye soru yöneltiyorlardı. Bir anlamıyla, "sizler de buralarda bize tahakküm uyguluyorsunuz. Sizleri doyurmak zorunda mıyız?" dercesine sorgulayıcı, eleştiren, tepkilerini ortaya koyan bir yaklaşım içerisinde bulunuyorlardı. Hoşnutsuzluklarını her fırsatta dışa vurmaktaydılar.
Kırsal alanda kaldığımız süre içerisinde, köylü kitlelerinin gerilla faaliyetlerinden, köylülerle kurulan ilişki biçimlerinden pek hoşnut olduklarını söyleyemeyeceğim. Silahlı, otoriter, tahakkümcü, iktidarsal örgütlenme karşısında köylü kitleleri, rahatsızlıklarını, hoşnutsuzluklarını, gönüllü olmadıklarını hep açıkça ortaya koymuşlardır. Fakat iktidar-devlet algısı ve zihniyeti bu tavrı-tutumu önemsemez, görmezlikten gelir. Kendi gücünü, otoritesini, taleplerini şiddet ve zor araçlarıyla yineler, tekrarlar. Devletleşme-iktidarlaşma algısı ve zihniyetinin temel amacı sömürgenliktir. Sömürgenlik şiddet ve zor edimi üretir ve yaygınlaştırır, ilişkilere egemen kılar.

Kırsal alandaki iktidarlaşma kavgasında, sivil halk kitleleri, köylüler şiddet-zor-güç araçlarıyla sürdürülen mücadeleden hiç hoşlanmadıklarını gözlemlemiş oldum. Çünkü her ikim tarafın yaklaşımları otoriter-tahakkümcü, şiddet ve sömürgenlik içeren ilişki-varoluş biçimlerine dayanmaktadır. Dayatmacı, tahakkümcü, otoriter, şiddet içerikli yaklaşımlar halk kitlelerini halk kitlelerini canından bıktırır duruma getirmektedir.

Kırsal alanda silahlı mücadelenin yoğunlaşıp yaygınlaşmasıyla birlikte yok edici, yıkıcı, şiddet edimi artar ve yaygınlaşır. Köylü kitleleri bu şiddetten zarar görür, mağdur olur. Sömürgen ilişkiler artar, yayılır. Yaşamsal gereksinimleri engellenir, kısıtlanır. Yasaklar, baskılar, operasyonlar artar. Yaygınlaşır. Bu durumda köylü halk kitleleri bulundukları yaşam alanlarını terk edip başka alanlara göç etmek durumunda kalırlar.

Kırsal yaşam alanlarında, otorite-tahakküm-zor-şiddet ilişkisinin köylü halk kitlelerine yansıması böyle sorunları açığa çıkarmaktadır. Bu olguları, durumları somut gözlemlerle edinmiş oldum. Bu ilişki varoluş biçimlerinin düşünsel, fikirsel değişim ve dönüşümünde özeleştirisel bir etkileşim oluşturduğunu düşünmekteyim.

Bu olguların yanı sıra bir üst bölümde anlatmaya çalıştığım; grup içi ilişkilerin de yine hiyerarşik, otoriter, totaliter ilişkilere dayandığı; iktidar-güç ilişkisinin örgüt içinde de yaşandığı ve bu ilişki biçiminin kıyımlarla dolu olduğu bilinmektedir. Hiyerarşik, otoriter, total ilişki biçiminde itaat etmekten ve üsten gelen emirleri, harfiyen yapmak gerekiyor. Farklı düşünmek, davranmak, muhalif tutum takınmak, durumunda cezaî yaptırımlar uygulanmaktadır. Hiyerarşik zincirin oluşumun tepesinden gelen talimatlara, eylemlere göre nasıl yaşanılacağına, davranış içerisinde olunacağına ilişkin kararlar alınmaktadır. Tepe noktadaki kurumsal oluşumlar, insanları yönetip yönlendirmektedir. Bu ilişki ve varoluş biçimi, kapitalist sistemin iktidarsal-devletçi algısından- ilişki biçimden farklı değildir. Bu hiyerarşik, otoriter, total yaşama tarzı, özgür, eşit, paylaşımcı, insancıl ilişki biçimlerine alabildiğine yabancı bir varoluş biçimidir.

Gruba gelen “gerilla adayları “bir süre yaşadıktan sonra ve ilerleyen zaman içinde bu gerçeklikle karşı karşıya gelmiş oluyorlar. Ardından da bu ortamdan kurtulmak için çareler aramaya başlıyorlar. Verili ilişkileri

kabullenmeyip, eleştirel, özeleştirel açık tavır alıp ortamdan ayrılmak istemini dillendiren gerillalar pek nadir çıkıyor. Çünkü gruba katılanlara yemin töreni yaptırmış oluyorlar. Dini törenler gibi yemin ritüelleri yapılıyor. Davaya sadık kalınacağı, vb düşünceler doğrultusunda söz ve yeminler yaptırılıyor. Burjuva sistemin kurumlarından hiçbir farkı olmayan bu askeri yemin törenleri insanların psikolojik baskılanmalarına neden oluyor.

Yukarıda da ifade etmiş olduğum gibi; kolayca eleştirel, özeleştirisel açık tavır alıp gruptan ayrılmak olmuyor. Böyle tavır alan gerillaları güvenlik durumu nedeniyle engelleyip, gözaltına alıyorlar ve bir yere kapatmış oluyorlar. Başka gerillalara kötü örnek olmasın düşüncesiyle infaz edilen pek çok gerilla da bulunmaktadır. Ayrılmak isteyen gerillaya uygulanan şiddet, tahakküm, gözaltı diğer ayrılma eğilimi taşıyan gerillalar üzerinde korku, kaygı, endişe yaratmış oluyor ve sinik, bastırılmış bir durumla birlikte cesaretlerinin yitimine de neden olmuş oluyor.

Kırsal mücadele ortamında, silahlı, iktidarsal-devletçi mücadele içinde olan sosyalist veya ulusalcı-milliyetçi temelde gerilla mücadelesi sürdüren örgütlerin, bu nitelikli onbinlerce gerillayı disiplin nedeniyle infaz etmiş oldukları bilinen somut bir olgudur. Örgüt içi bu nitelikli infazların uygulanmasının temel nedeni; örgüt otoritesine olan bağlılığı, itaati korku oluşturarak, caydırarak yaratma düşüncesidir.

Bunun yanı sıra örgüt içi iktidar kavgasında binlerce insan da değişik suçlamalarla infaz edilir.

Bu konuyla ilgili bir derginin yaptığı araştırmadan kısa bir alıntı yapmak istiyorum. İnfaz gerçekliğinin yaygınlığıyla ilgili olarak; Mahsus Mahal Dergisi’nin Sonbahar 2012 tarihli 19. sayısında; “Hapishanelerde Sol İçi Şiddet” başlıklı Aytekin Yılmaz’ın kaleme alımış olduğu yazıda infaz gerçekliğiyle ilgili şu bilgiler aktarılmıştır:

“(…) Örgüt içi infazlar hapishanelerde 1990’larda başladı. Bu konuda arqaştırma yapmak isteyenler şu olaylara bakabilirler. PKK’de Mehmet Şener olayı, Dev-Sol’da 1993 Bedri Yağan olayı, TİKKO’da 1997 Kardelen Hareketi. Bu üç örgütün, üç değişik olayın ortak özelliği var. Bu üç olayda

da örgütsel ayrışma ya da girişimi söz konusudur. Örgütün bölünme korkusu, örgüt içi muhalefeti şiddetle bastırmayla sonuçlanmıştır.

Abdullah Öcalan, 15 bin iç infazdan bahsediyor. Neden, niçin söylemiştir araştırmak gerekebilir. (…)" (Mahsus Mahal Dergisi, "19. sayı, sayfa: 32)

21 yıldır cezaevinde yaşamaktayım. Bu süre içinde gerilla ortamında bulunup da yaşanan infaz olaylarına tanık olan pek çok bağımsız konumda, örgütten ayrılmış gerillayla karşılaştım. Hepsinin gözlemleri hemen hemen aynıdır; yapılan iç infazların 30-40 bine yakın olduğunu söyleyenlere bile rastlamış oldum.

Örgüt içinde otoriteyi-itaati-tahakkümü pekiştirmek için, otuz, kırk bin örgüt üyesini, yoldaşını infaz edenlerin, örgüt dışındaki insan toplulukları üzerinde otorite, tahakküm, itaati oluşturmak için kendi iktidarsal-devletçi zihniyetini fiilen oluşturup pekiştirmek için, daha fazla insan öldürüp, kan akıtacakları gerçeği güncel durumlardan da algılanıp anlaşılacaktır.

Bir önceki bölümde anlatmış olduğum infaz olayında anlatmış olduğum gibi; grup içi ilişkilerin hiyerarşik, otorite ve total biçimde yaşanmış olması sorgulamayı, eleştiriyi-özeleştiriyi, özgürlüğü, eşitliği, paylaşımı, insanî değerleri topyekun ortadan kaldırmaktadır. Dolayısıyla iktidarlaşma-devletleşme, güç oluşturma kavgasının ruhuna, ruhuna, zihniyetine, algısına uygun düşecek bir biçimde itaat etmek gerekiyor. İtaat edilmediğinde cezai yaptırımlar uygulanmış oluyor. İktidarlaşma kavgasının, savaşının ruhu tüm ilişkilere, davranışlara egemen olduğunu ifade etmek istiyorum. Ölmeyi, öldürmeyi amaç edinen, karşıdakine şiddet, saldırganlıkla yanıt veren tarafların örgüt içi ilişkilerinde de otoriter, tahakkümcü ilişkiler içerisinde bir yaşam sürdürdükleri bilinmelidir.

Yaşanan infazların sürekli olması örgüt politikası gereğidir. Yapılan infazlar, insanlarda korkuyu üretir. Korku sinmeyi, itaati, bağlılığı, disiplini, otoriteyi, tahakkümü daha da artırmış olur. Bu yaklaşım, yol-yöntem bir zihniyetin dışavurumudur. İktidarlaşma-devletleşme algısının, mücadele yolu, yöntemi, zihniyeti, çizgisi budur. Sosyalist kuramı benimseyen örgütün, bu nitelikli ilişki ve varoluş biçimi özgürlük, eşitlik, insanlaşma mücadelesiyle bağdaşmamaktadır.

Örgütün gerçekleştirmiş olduğu infaz eylemine bulaştırılmış olmam önemli düzeyde düşünsel, fikirsel kırılmaya neden olmuştur.

Yukarıda bahsetmiş olduğum tüm bu olgular olaylar, fikirsel, düşünsel, davranışsal boyutlu köklü değişim, dönüşüm sürecinin temel, başat nedenlerini oluşturmaktadır.

Bu yaşanmış somut-nesnel deneyimlerin, birikimlerin, gözlemlerin etkisini ruhumda, bedenimde taşıyarak cezaevine konulduk. Cezaevine girdikten hemen sonra ilk tavır alışım örgütten ayrılmış olmamdır. Cezaevine girdiğim 1992 Eylülünden itibaren örgütten ayrılıp özgür-bağımsız birey olarak yaşamımı sürdürmüş oldum. Sosyalist kuramı olduğu gibi terk etmiş oldum. İktidarlaşma-devletleşme mücadelesinin, eşitlik-özgürlük, insanlaşma mücadelesiyle hiçbir bağ ve ilişki içermediğini bilince çıkararak anarşizmin yaşama felsefesine yöneldim. Cezaevinde olanaklarım olduğu sürece, anarşist kurama, düşünce ve yaşama ilişkin kaynak kitapları temin edip okumaya çalıştım. Geçmiş süreçte yaşadığım deneyimlerden çıkarmış olduğum düşüncelerle, cezaevinde anarşist kurama ilişkin okuduğum kitaplardan edindiğim kuramsal bilgi örtüşerek bir bilinç, bilgi birikiminin, anarşist aydınlanmayı sağlamış oldu.

İlerleyen süreçlerde, klasik anarşist kuramdan, günümüz anarşizminin modernleşmiş düşüncelerini olumlamış oldum. Şiddet içermeyen anarşizmi, veg-anarşizmi, vicdanî ret tavrını, feminist anarşist kuramı benimsemiş oldum.

Şiddetten arınmış bir anarşizmi benimserken; devletsel-iktidarsal örgütlenmelerin ve ilişkilerin devrimci şiddetle yıkılmasından ziyade, özgürlükçü, eşitlikçi kültür ve ilişkilerin oluşup yaygınlaşmasıyla ve toplumlarda, bireylerde benimsenmiş bir kültür ve ilişki biçimi olarak egemen kılındığında devletin sömürgen ve baskı aygıtı olarak sönümlenmiş, yok olmuş olacağına olan düşünceleri benimsemiş oldum.

Ekolojik anarşizmi olumlarken, benimserken; tekno-endüstriyel üretim tüketim kültürünün, insan türünün doğaya yabancılaşmasını ve bu yabancılaşmanın da insan türünün kendine olan yabancılaşmasını yarattığı

algısı oluşmuş oldu. İnsanın doğaya ve kendisine olan yabancılaşmasının hastalıklı birey ve hastalıklı toplumu oluşturarak sağlıksız bir yaşama biçiminin yaygınlaştığını gözlemlemekteyiz.

Tekno-endüstriyel üretim tüketim kültürü, canlıların hastalanmasını, mutasyona uğramasını, güçsüz-zayıf-dayanıksız olmalarını sağlamıştır. Doğanın talanı, sömürülmesini, kirlenmesini, yok olmasını beraberinde getirmiştir. Havanın, toprağın, suyun kirlenmesi, zehirlenmesi, yaşamın bitmesi anlamını taşımaktadır.

Bunun yanı sıra, tekno-endüstriyel üretim tüketim sürecinin yinelenmesi enerji üretimiyle bağlantılı bir durumdur. Enerji kaynakları ise fosil enerjinin gücünü kullanaraktan sağlanmaktadır. Fosil enerji kaynaklarının teknolojik üretimde kullanılması beraberinde küresel ısınma ve küresel iklimsel değişmeyi beraberinde getirmiştir. Fosil enerji kaynaklarının kullanımı atmosferde sera gazlarının birikmesine ve atmosferin yapısının değişmesine neden olmuştur. Bu değişim kesintisiz olarak devam etmektedir. Bu ilerleme, gezegene, canlılara, doğaya ölümcül zararlar vermektedir.

Endüstriyel-tekno hayatın üretim tüketim kültürünü tümüyle reddetmemiz gerektiğini düşünüyorum. Bu reddetme bilincinin oluşturulması gezegeni, canlıları, doğayı bir bütün olarak kurtarmış olacaktır.

Ekolojik anarşizm kuramının bu bağlamı içerisinde olumluyorum, benimsiyorum. Kentsel yaşam alanları yerine doğayla uyumlu yaşam alanları oluşturabilmeliyiz.

Veg-anarşizmi benimsemiş olmamın kuramına gelecek olursak… Veganizm, insan türünün hayvanlar üzerindeki hegemonyasına, sömürüsüne, şiddetine, tahakkümüne karşı çıkar. Hayvanların da tür olarak insan türü gibi eşit haklara, özgürlüklere sahip olmasını savunur. Hayvan özgürleşmesini talep etmiş olması nedeniyle veg-anarşist düşünceleri benimsemiş oldum. Hayvanların özgürleşmeden insan türünün de özgürleşemeyeceğini düşünmekteyim. Hayvan türüne uygulanan şiddet ve sömürünün kaynak noktası ile insan türüne uygulanan şiddet ve sömürünün kaynak noktası aynıdır. Bu iki türün sömürülme nedeni aynıdır; insan

türünün bencil, çıkarcı olmasıdır. insan türünün doğası bencil ve şiddet üretir bir özellik içermektedir. Bencilliklerimizden, şiddet tahakküm üreten güdülerimizden, edimlerden arınabilmeliyiz. Veg-anarşizmin bu bakış açısını ve hayat tarzını olumlamış, benimsemiş oldum.

Vicdanî total ret tavrının ise; -militer örgütlenmelerde ilkesel, etik bir yaklaşım gereği yer almamak, ölmeye, öldürmeye karşı çıkmak, savaşlara, şiddete, sömürüye, otoriteye, tahakküme karşı çıkmak anlamını içermesi nedeniyle benimsemiş oldum. Militer-hiyerarşik kurumlar, iktidarsal-devletçi örgütlenmelerdir. Sömürgen, şiddet içeren, tahakkümcü, baskıcı özellik taşırlar. Öldürmenin eğitimini yaparlar. Bu tür yapılanmalarda yer almamak anarşist total ret düşüncesinin etik, ilkesel bir algısıdır.

Toplumda cinsiyet eşitliğine karşı çıkmak, cinsiyetçi ayrımcılığa, tahakküme karşı mücadele etmek anarşizmin eşitlik özgürlük mücadelesiyle uyumluluk içerir. Toplumda kurulu olan erkek egemen otoriteye ve kadınlar üzerindeki ayrımcı, tahakkümcü ilişkiye karşı mücadele etmek, cinsiyetler arası eşit ve özgür ilişkileri sağlamak anarşist feminist kuramın amaçlarındandır. Anarşist feminist kuramın, cinsiyet eşitsizliğine karşı mücadelesini olumluyorum, destekliyorum.

Toplumsal yaşamımızda, homofobik yaklaşımlara, eşcinsellere yönelik cinsiyetçi saldırganlığa, şiddete, teröre karşı mücadele edilmesi anarşizmin eşitlik özgürlük algısıdır. Cinsiyetçi, tahakküme, baskıya, otoriteye karşı çıkarken, cinsiyetler arası eşitliğin, özgürlüğün oluşması için yoğun ve aktif mücadele verilmesinin cinsiyet eşitliğini sağlayacağını düşünmekteyim.

Eşitlik, özgürlük mücadelesinin değiştirici, dönüştürücü ruhuna, gücüne bağlı kalındığında, bu ruh sizi kendiliğinden bir biçimde olması gereken yöne-hedefe yönlendirmiş oluyor. Önemli olan şey; özgürleşmeye eşitlik mücadelesine olan inanç ve bağlanmadır. Bu ruha, kuruma bağlı kalındığı sürece, vicdanî duyarlılık içerisinde her türlü eksikliklerden, hatalardan arınılacağını düşünüyorum.

İktidarlaşma-devletleşme ruhunu-zihniyetini benimseyenlerin, hep otoriter, tahakkümcü, hiyerarşik ilişki ve kalıplar içerisinde yaşamlarını sürdürecekleri, vicdanî körelme, kalıpların içine hapsolmak, yönetsel

kurumların kararlarıyla, yönetme-yönetilme ilişkisiyle değişmez, dönüşmez, kölece hayatların oluştuğunu bilince çıkarmış bulunuyoruz. Özgürleşme, eşitlik algısının, mücadelesinin ise; iktidarlaşma-devletleşme ilişkisine karşı mücadele etmiş olmasıyla, otoriteye, totaliterizme, tahakküme, hiyerarşik ilişkilere, yönetme-yönetilme ilişkisine, sömürgen ilişkilere, vicdanî duyarlılık içerisinde, eleştirel-özeleştirel bir yaklaşımla mücadeleyi esas alarak, sorgulayıcı, değiştirici, dönüştürücü kalıpları-sınırları yıkıp, özgürleştirici bir ruh ve yaşam oluşturmakta olduğunu da bilince çıkarmış bulunmaktayız.

Eşitlik, özgürlük ruhu ve düşüncesinin değiştirici, dönüştürücü gücüne inanmak bendeki değişimin, dönüşümün nedenidir diyebilirim.

7- 2011 yılı sonlarında vegan olman nedeniyle yaşadığın zorluklar üzerine konuşalım biraz. Malum, kapsamlı bir destek kampanyasıyla sahip çıkılan taleplerin vardı insan hakları çerçevesinde. Bu konuyu senden dinlemek isteriz.

2003 yılı başlarında vegan bir yaşama başladım. O zaman Kırşehir Kapalı Cezaevi'nde bulunuyordum. Bu cezaevindeki insan ilişkileri, koğuş yaşamları hiç hoşuma gitmediğinden Ankara-Sincan 1 No'lu F Tipi Cezaevi'ne sevk talebinde bulunmuş oldum. 2003 Kasım ayı sonlarında, Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi'ne sevkedildim.

Cezaevine ilk giriş yaptığım günlerde cezaevi idaresine dilekçe yazıp vegan olduğumu belirtmiş oldum. Cezaevi mutfağından tarafıma vegan yemek çıkartılması talebinde bulunmuş oldum. Bu istediğim olumlu karşılanmadı. Sincan 1 Nolu F Tipi Cezaevi'nde kalmış olduğum 5 yıl boyunca vegan yemek hakkımın sağlanması için mücadelemi sürdürmüş oldum. Adalat Bakanlığı, TBMM İnsan Hakları Komisyonu, Cumhuriyet Başsavcılığı ve İnfaz Hakimliği'ne ...vb. kurum ve kuruluşlara dilekçeler yazıp yollamış oldum. Ailem de bu hak mücadelesini yıllarca destekledi. Bu mücadelenin sonucunda kısmi kazanımlar sağlanmış olsa da, bir süre sonra zaman içinde bu kısmi haklar eritilip yok edildi.

2008 yılı 15 Şubatında, Kırıkkale F Tipi Cezaevi'ne sevkedildim. Cezaevine giriş yaparken, cezaevi 2. Müdürüne ‘’Veganım, cezaevi mutfağından tarafıma vegan yemek çıkartılmasını talep ediyorum’’ dedim. Cezaevi 2. Müdürü, otoriter bir söylem içinde ‘’Osman, vegan işleri bırak. Etini, yoğurdunu, peynirini ye, sütünü iç. Etsiz yaşanır mı yahu!’’ dedi. Cezaevi idaresinin vegan tutsaklara yaklaşımı bu biçimdeydi. Bu zihniyet ve yaklaşım yaklaşık 4 yıl kadar sürdü. Cezaevi idaresi, maalesef vegan yemek çıkartmamış oldu. Yetersiz ve kalitesiz yemekler verilmekteydi. Bu cezaevinde de yine yanı şekilde keyfi ve insani olmayan pek çok uygulama yaşanmaktaydı. Bunlara karşı mücadele etmek durumunda kaldım. Hem tavır-tutum bağlamında hem de hukuki-insani bağlamda gasp edilen haklarımızın elde edilmesi için uzun yıllar mücadele içerisinde bulunmuş olduk ailemle birlikte.

Cezaevleri, genel anlamıyla iktidarın-devletin otorite-tahakküm, zor, şiddet aygıtıdır, kurumudur. Tutsakların bu zor-şiddet aygıtı kullanılarak ıslah edildiği ve eritildiği, sisteme kanalize edildiği bilinen somut bir olgudur, durumdur, gerçekliktir. Bu anlamıyla cezavinde tutsaklara pek insani davranılmaz. Şiddet-zor-disiplin, başvurulan temel iyileştirme (!) araçlarındandır. Oysa gönüllülüğe dayanan, kendiliğinden, özgürce yaşanılacak değişim-dönüşüm en insani olandır. Fakat insnai olabilecek yol, yöntem ve yaklaşımlara pek önem verilmez. Sistemin iradesini, kültürünü, alışkanlıklarını, davranış kalıplarını tepeden inme biçimde tutsaklara dayatmak zor-şiddet içeriklidir. Bu noktada baskıya, zora karşı bir direniş, mücadele yaşanmış oluyor.

Sen kapitalist sistemin ilişki ve varoluş biçimine tavır aldığında, karşı çıktığında, sistem de seni düzene kanalize etme uğraşına girmiş oluyor.

Sen otçul-vegan beslenme ve yaşama kültürüne yöneldiğinde, sistem sana etobur-etçil beslenme kültürünü ve yaşama tarzını dayatmış oluyor.

Ateist bir yaşama ve düşünce kültürüne sahipsen, sistem seni inançlı yapabilmek, dinsel yaşama kültürüne empoze etmek için değişik yol ve yöntemlere başvurmuş oluyor.
Muhalifsen, sistem karşıtıysan, anarşistsen, ateistsen, bir de üstüne üstlük aykırı bir beslenme kültürü olan vegan tarz besleniyorsan, yaşıyorsan, hapishanede otoriter, total bir baskıyla karşı karşıya kalıyorsun. Bu baskı sistematik uygulanır. Tutsakların otoriteye, güce itaati sağlanıncaya dek uygun biçimlerde devlet politikası olarak uygulanmış olur. Devletin sistematik olarak uyguladığı pek çok baskı türü bulunuyor. Yeri geldiğinde açık-çıplak şiddet edimini kullanır. Yeri geldiğinde sağlık-tedavi hakkını sana karşı bir silah olarak kullanır. Yeri geldiğinde yemek hakkını engeller. Yeri gelir dilekçe hakkını engeller. Yeri gelir diğer yaşamsal insani haklarını engellemiş olur.

Kısacası devlet otoritesi, hapishanelerinde tutsakların insani haklarını kısıtlayarak, engelleyerek, yok ederek tahakkümünü, baskısını, şiddetini, saldırganlığını uygulamış olur. En doğal insnai hakların kısıtlanarak, engellenerek, yok edilerek tutsakların ıslahı (!), rehabilitasyonu sağlanmış olur. Aslında devlet otoritesinin uyguladığı bu zor-şiddet baskı politikası

tutsakların beyinlerini yıkama, iradesizleştirme, biat ettirme, tahakküm altına alma uygulamasıdır. Devletin politik içeriği ve işlevi de tam anlamıyla budur.

Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nde 5 yılı bulan bir süre kaldım. Bu 5 yılın 4 yılı yoğun baskılarla, hak gasplarıyla, psikolojik baskılarla geçti.

- Vegan isen niye et yemiyorsun?
- Ateistsen neden inanmıyorsun?
- Muhalif bir bireysen kapitalist sisteme uygun niye yaşamıyorsun?
- Anarşistsen devlete karşı neden mücadele ediyorsun?

türünden otoriter, total, tahakkümcü, şiddet içerikli soru ve söylemlerle karşı karşıya kaldım. Sadece söylem biçimiyle, psikolojik şiddetle kalmamış, fiili uygulamalarla da bu baskı sürdürülmüştür.

Cezaevi idaresi 4 yıl boyunca vegan yemek çıkartmamıştır. Vermiş oldukları da çok kötü, kalitesiz, yetersiz düzeydeydi. Üstüne üstlük sürekli et yememi telkin ediyorlardı. Verilen yemekler yenilecek gibi değildi. Kendi ekonomik gücümle, kantinden sebze-meyve alarak yaşamımı sürdürmeye çalışıyordum. Kantinde satılanlar da sınırlı olduğundan dengeli-yeterli beslenemiyordum. Dengesiz-yetersiz beslenme sağlık sorunlarının yaşanmasına neden olmaktaydı. Dolayısıyla ek olarak sağlık sorunları da yaşıyordum.

Cezaevi idaresinin dinsel içerikli söylem, ilişki, diyaloglarına ben de ateist düşünce ve davranışlarımla yanıt verdiğimde yer yer sıkıntılı durumlar yaşanıyordu. Örnek verecek olursam; her sayıma geldiklerinde yüksek sesle 'Selamın aleyküm' diye selam veriyorlardı. Ben de kendilerine sadece 'Günaydın' yanıtını veriyordum.

Cezaevi personeli ana maltadaki radyonun sesini en son dereceye getirip taciz girişiminde bulunduklarında çağrı butonuna basıp radyonun sesini düşürmelerini istiyordum kendilerinden.

Günlük yaşamımızda birbirine tezat olan pek çok uygulama yaşanıyordu. Bu uygulamalara kendi yaşam felsefene ve dünya görüşüne uygun karşı tavırlar geliştirmiş olduğumda ise gerginlikler yaşanıyordu.

Cezaevi idaresinin tüm bu tür baskılarını genişletmek ve vegan yemek çıkartılması talebin bir hak olarak karşılanması için eylemlilik kararı aldım ve bu kararımı hayata geçirmek için girişimlerde bulundum.

İlk etapta, cezaevinde yaşamakta olduğum sorunları, hak ihlallerini, insani olmayan uygulamaları dışarıya, kamuoyunun bilgisine sunmak amacıyla bir yazı hazırlayıp anarşist arkadaşlarıma ilettim. Bu yazılar kamuoyuna sunulmuş.

Ardından da cezaevi idaresinin mutfağında pişirilen kalitesiz, sağlıksız, yetersiz yemekleri protesto amaçlı, almama eylemi başlattım. Bu eylemim 5 ay kadar sürdü.

Ayrıca Cumhuriyet Başsavcılığı, Adalet Bakanlığı, TBMM İnsan Hakları Komisyonu ve İnfaz Hakimliği'ne yaşamakta olduğum hak ihlalleri, hukuk dışı uygulamalarla ilgili ve bu sorunların çözümünü içeren dilekçeler yazdım.

Ailem de bu mücadelemi destekledi. Onlar da bu resmi kurum ve kuruluşlara belli aralıklarla dilekçeler yazdılar. Yaşamakta olduğum bu sorunların son bulmasını talep ettiler.

Cezaevi idaresi, Cumhuriyet Başsavcılığı, Adalet Bakanlığı bu sorunların çözülmesi taleplerimize ilgisiz kaldı. Devlet otoritesini, tahakkümünü, hak ihlallerini aynı kararlılıkla sürdürdü.

Bu aşamadan sonra 3 kasım 2011'de hak ihlallerinin giderilmesi, vegan yemek talebimin karşılanması amacıyla süresiz açlık grevi eylemine başladım. Bu eylem 42 gün sürdü. Sonuç itibariyle cezaevi idaresi vegan yemek talebimi kabul etti.

Açlık grevi eylemimin talepleri, kapsamı geniş olan dayanışma destek eylemleriyle sahiplenildi. Bu sahiplenme, dayanışma ve paylaşımın etkisi gücünü göstermiş oldu. Ve devlet geri adım atmak durumunda kalmış oldu.

Vegan yemek kampanyasının kollektif bir eylem biçiminde sürdürülmesinde Yeryüzüne Özgürlük Derneği'nden vegan-vejetaryen

arkadaşlara, Vegan Kollektif'ten arkadaşlara ve kampanyasının yürütücüsü Can Başkent'e (vegan yoldaşıma), anarşist, eko-anarşist arkadaşlara, yoldaşlarıma ve desteğini sunan tüm duyarlı insanlara, politik oluşumlara, ülke ve uluslararası demokratik-özgürlükçü kamuoyuna, DİSK'ten arkadaşlara (Kıvanç Eliaçık ve diğer tüm işçi arkadaşlara), CHP Milletvekili Melda Onur'a tüm duyarlı, insani çabalarından dolayı yeniden gönülden duygularımla teşekkür etmek istiyorum.

Açlık grevinin talepleri, özgürlükçü kamuoyunun desteğiyle bütünleşince kabul görmüş oldu. Düzenli vegan yemekler çıkartılmaya başlandı. Ayrıca sağlık sorunlarımın çözülmesi için tedavi süreci başlatıldı.

Bu süreç sonrasında da Mecliste yasa önergesiyle vegan yemek hakkının tutsaklara sağlanması yönünde yasa oluştu. Bu yasa, yürürlükte bulunan cezaevi tüzüğüne eklendi. Şu anda hangi cezaevine sevk edilirsem, o cezaevinde yasal bir hak olması nedeniyle vegan yemek çıkartılması yasal bir haktır.

17 Haziran 2013'te Bafra T Tipi Kapalı Cezaevi'ne sevk edildim. İlk dönemler vegan yemek çıkartılmasında aksamalar yaşandı. Daha sonrasında durum normalleşti. Tabi ki bu olumlu gelişme nedeniyle bir vegan olarak sevinç duymaktayım. Bu hakkın uzun mücadeleler sonucunda, insani ve yasal bir hak olarak yasa haline dönüştürülmüş olması sevinç duyulacak bir durum. Emek, çaba, destek veren tüm insanlara, dostlara, yoldaşlara tekrardan teşekkür ediyorum. Paylaşım, dayanışma, yardımlaşmanın insan ilişkilerinde ve hak mücadelesinde önemli bir etken oluşturduğunu algıladık, kavradık, bilince çıkarmış olduk.

8 - Peki bu dönüşüm esnasında, cezaevinde okumalarını nasıl sürdürdün?

Cezaevinde yaşamakta olduğum dönüşüm süreci içerisinde okuma çabalarımı, ihtiyaç duyduğum kuramsal konulara ilgi göstererek sürdürmüş oldum.

Özgürlük, eşitlik algısı ve tanımını yeniden sorgulamaya, algılamaya, anlamaya çalıştım. İktidar, devlet algısını, tanımı yine yeni baştan sorgulamaya, irdelemeye, algılamaya, anlamaya yöneldim. Politik devrim algısını yine yeniden sorgulamaya, irdelemeye, anlamaya yönelik okuma faaliyetliliği içinde oldum.

Bu kuramsal sorunlara, eksikliklere yönelik araştırma-inceleme türü, felsefe içerikli kitapları okumaya daha ağırlık vermiş oldum.

Kitapların pahalı olması, ekonomik durumun iyi olmaması nedeniyle ihtiyacını duyduğum kitaplara, dergilere, dokümanlara ulaşmak pek kolay olmuyordu. Bu nedenle ihtiyacını duyduğum kitapları elde etmekte yetersiz kaldım. Buna rağmen olanaklar dahilinde kuramsal gelişime etki yapabilecek kitapları seçerek okumaya özen gösterdim.

Psikanalist kurama ilişkin Erich Fromm'un tüm kitaplarını okumuş oldum. Erich Fromm'un kitapları içerik olarak hoşuma gitmiş oldu. Tabi pek çok düşüncesine katılmamakla birlikte, insana-insan doğası kavramına, insanın yıkıcı-şiddet içeren davranışlarına ilişkin kuramsal yaklaşımları öğrenmiş olmam iyi oldu. İnsan bilimle (antropoloji) ile ilgili kitaplar okumaya çalıştım. İnsanı biyolojik-psikolojik olarak çözümleme ihtiyacı ağır basmış oldu.

Freud'un kitaplarını okumaya çalıştım. Freud'un insan psikolojisine ve cinsellik üzerine olan değerlendirmelerine katılmakta olduğumuda belirtmiş olayım.

İnsan türünün ve insan olmayan hayvan türünün davranışlarını, ilişkilerini biçimlendiren biyolojik itki ve güdüler üzerinde meraklı araştırma-öğrenme

çabası içinde okumalarımı sürdürmüş oldum.

Anarşist içerikli kitaplara ulaştığımda da, bulduklarımı, elde ettiklerimi okumuş oldum. Okuduğum kitaplardan önemli gördüğüm bölümleri notlar çıkararak defterime geçmiş oluyordum. Bu notlardan zaman içinde yararlanabilme durumu, ihtiyacı olabiliyordu. Dolayısıyla da epey faydası da olmuş oldu.

En son okuduğum kitaplardan bir tanesi de, John Purkis'in '21. Yüzyıl Anarşizmi' isimli kitabıydı. Bu kitabın içeriğini olumlamaktayım. Devletin zor, şiddet edimiyle değil, kültürel değişim ve dönüşümle (insan davranışlarında ortadan kalkıp, sönümlenebileceği tezini oluşturmuş. Bu bakış açısını olumlamış, benimsemiş oldum.

Şiddetsizlik, şiddetten arınma algısı giderek benimsemiş olduğum düşüncelerimde belirginleşti. Biyolojik ve ruhsal bir varlık olan insan türünün doğasından gelen, kaynaklanan şiddet edimi üretmekte olduğu bilgisi, bilinci oluştu. İnsan doğasını şekillendiren güdüsel ihtiyaçlar, gereksinmelerin dengesiz ve aşırılığı bir bencillik, sahiplenme edimi oluşturduğunu okumuş oldum. Oluşan bu bencilliğin, sahiplenmenin canlılar arasındaki varoluşsal ilişkilerde şiddet edimini üretip, oluşturduğu algısı, kavrayışı bilinç olarak oluşmuş oldu.

Bu anlamıyla 'insan doğası', güdüsel ihtiyaçlarına bağlı olarak biyolojik bağlamda ve psikolojik bağlamda bencilce ve sahiplenmeci bir özellik içeriyor. Bu olgu beraberinde yıkıcı, yok eden şiddet edimini zincirleme bir biçimde üretmiş oluyor. İnsanın tür olarak birbirleriyle yaşadığı ilişkinin niteliğinin 'insan doğası' ile bağlantılı olduğunu düşünmekteyim. Tabi iki hayvanlarla olan ilişkisinin de 'doğasıyla' bağlantılı bir varoluş biçimi olduğunu algılamaktayım.

Okuduklarımdan, yaşadıklarımdan, canlılar arası ilişki biçimlerinden gözlemlemiş, deneyimlemiş olduğum vargı; bence ilk etapta insan kendi doğasının bencilliğiyle, yıkıcı-yokeden şiddet edimiyle mücadele edebilmelidir. Bu anlamıyla bencillikten, sahip olma edimlerinden, sömürgen varoluş biçimlerinden ve şiddet edimlerinden arınma çabası başarı ile sürdürülmeden niteliksel bir değişim-dönüşüm süreci

yaşanamayacaktır. Toplumsal ilişkilerin davranışsal düzeyde değişimi-dönüşümü, bireyin kendi doğasına karşı yaptığı arınma mücadelesi ile bağlantılı bir durumdur. Bireyin doğasında yarattığı arınma çabasıyla açığa çıkan şiddetsizlik ve eşitlik, özgürleşme bilinci evrimsel bir süreci kapsamış olacaktır. Bu süreçler yaşanılmadan niteliksel değişimlerin dönüşümleri gerçekleşemeyeceğini bilince çıkarmış oldum diyebilirim.

Okuduklarımın, yaşadıklarımın, gözlemlediklerimin sentezi yaşamımda, ilişkilerimde böyle bir düşün, fikir, davranışsal değişime, dönüşüme varmış oldu.

Devlet olgusunun şiddet ve sömürgenlik içerip, üretmesiyle reddedilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Şiddet, bencillik, sömürü, tahakküm, iktidar, devlet üretmeyecek ilişki ve varolma çabası, bilinci ve kültürünü yaşamsal bağlamda oluşturabilmeliyiz diye düşünüyorum.

9- Kesintiler olsa da, uzun zamandır süren mektuplaşmalarımız var. Ayrıca, senin bir çok kişiyle yazıştığını da biliyorum. Mektuplaşmanın ve farklı farklı arkadaşlıklar kurmanın senin için anlamı nedir?

Evet uzunca bir süredir mektuplaşıyoruz. Bazen kesintiler yaşanmış oluyor. Seninle 2003 yılında iletişim kurmuş olduk. Ve mektuplaşmaya başladık. Ardından dergiler yollamaya başladın. Bu oluşan iletişim benim için mutluluk ve sevinç verici bir durumdu. Bir de; hayata benzer bakışaçısıyla bakmamız, şiddetsizlik algısı, özgürlük ve eşitlik mücadelesini sahiplenmiş olmamızın sevinci, mutluluğu daha bir başka oluyor.

Mektuplaşmak; insanlarla olan diyalogların oluşturulması, düşün-fikir alışverişi ve paylaşımı, insanların birbirini tanıması, algılaması bağlamında iletişim kurma anlamı içermektedir. Oluşturulan iletişimlerle, çeşitli konular sohbet yapabilmek, düşünce-görüş- fikir alışverişlerinde bulunabilmek, ortak yanlarımızı açığa çıkarabilmek, farklı yanlarımızı öğrenebilmek.. Tüm bu diyalogların, iletişimlerin, insanın-bireyin aynı zamanda toplumsal bir varlık olmasıyla, özgür birey olmasıyla da bağlantılı bilinçli-iradi bir davranış olduğunu düşünmekteyim.

Mektuplaşmanın, farklı arkadaşlıklar kurmanın, sınırları, yasakları, engelleri aşmak ve farklı olanlarla bir çeşitlilik, çok seslilik oluşturup yan yana, bir arada özgürce, eşitçe yaşamak anlamı içerdiğini de düşünmekteyim aynı zamanda.

Zaten farklı olanların kendilerini eşit-özgür hissedip, yan yana, bir arada çeşitliliği koruyarak, benzeştirmeden, olduğu haliyle, yaşamı paylaşarak sürdürme edimleri özgürleşme ve eşitlik kültürünün bir yansımasıdır. Böyle bir özgürleşmede-eşitleşmede etnik, ulusal, ayrımcılıklar, sınırlar, sınırlamalar, yasaklar, engeller, yaptırımlar, zorlamalar, şiddet, otorite, tahakküm, sömürgen ilişkiler olmaz, olamaz. Her birey-insan, kendini eşit ve özgür hisseder ve öylece yaşar, iletişimler, diyaloglar kurmuş olur. Ayrımcılık, tapınmacılık, liderlik, ast-üst ilişkisi, hiyerarşik ilişki, şu-bu gibi gereksiz, anlamsız, zarar verici, sömürgen ilişkiler olamaz.

İşte böyle bir özgürleşme-eşitlik kültürü içinde insan-birey özgürce yaşayabilir, mutlu olur, paylaşır, özgürce iletişimler, diyaloglar kurabilir. Düşüncesini, sanatını, kültürünü, dilini, dinini, inancını özgürce yaşar, ifade eder, üretmiş olur. Farklılıklar, çeşitlilikler olmazsa, özgürlük-eşitlik olmaz.

Farklı farklı arkadaşlıklar, ilişkiler kurmamın, mektuplaşmamın nedenleri, sanırsam yukarıda da belirtmiş olduğum gibi; özgür yaşama, eşit yaşama duygusuyla, isteğiyle bağlantılı bir durum, olgu, edim olduğunu düşünmekteyim.

Ruhumda oluşan belirginlik kazanan kendiliğindenci özgür yaşama itkisi, güdüsü içerisinde, yasakları, sınırları, yaptırımları, yalıtılmaları, benzeştirmeleri aşmak, reddetmek bağlamında bir edim, davranıştır farklı arkadaşlıklar oluşturmak ve mektuplaşmak.

Düşüncelerin, kültürlerin, cinsiyetlerin, dillerin, türlerin barış içinde, şiddetsizlik, sömürüsüzlük, iktidarsızlık, devletsizlik içerisinde eşit, özgürce bir arada, çeşitliliği, farklılıkları koruyarak yaşayabildiklerinde yaşamın güzel, anlamlı, mutlu, özgürce olabileceğini düşünüyorum. Çeşitliliğin eritilmesinin, farklılıkların tek renge dönüştürülmesinin özgürlükle, eşitlikle hiçbir bağının, ilişkisinin olmayacağını bilince çıkartmalıyız. Totaliter, otoriter, milliyetçi, tekçi, tapınmacı, tutucu, muhafazakar zihniyetlerin, bu anlamıyla yaşama, ilişkilere yaklaşımları özgürlükçü, eşitlikçi bir ruh, zihniyet, bilinç taşımadıklarından farklılıkları, çeşitliliği içlerine sindiremezler. Farklılıkları, çeşitliliği şiddet, zor yol-yöntemleriyle kendilerine benzeştirme tutumu içine girmiş olurlar.

Bir başka neden ise, yine yukarıda anlatmaya çalıştıklarımla bağlantılı olarak, hapishane yaşamı koskocaman bir yalıtılmışlık, kısıtlama, engelleme, yasaklama alanıdır. Bu yalıtılmışlığa, yasaklamaya, engellemeye, kısıtlamaya karşı bir direniş biçimidir, bir mücadele biçimidir farklı arkadaşlıklar, bağlar, ilişkiler oluşturmak. Mektuplaşarak o farklı birey-insanlarla ilişkiler, arkadaşlıklar oluşturmak, geliştirmek insanlaşma, paylaşma edimidir. Kendini özgür hissedebilmektir. Daha doğrusu, kendini o farklılığa, çeşitliliğe benzer-yada farklı bir birey-insan olarak özgürce sunabilme, kendini özgürce ifade edebilme çabasıdır, edimidir. Bir özgürlükçü varolma girişimidir.

Bunun yanısıra, o farklılıkları, çeşitliliği kendine eşit görerek, kendini de onlara eşit-özgür görerek bir varoluşsal ilişki, iletişim kurma çabası olarak da değerlendirebiliriz diye düşünüyorum.

10 - Mektuplarını okurken, kimi zaman bir tür iç barışı yakaladığını görüyorum. Bu konuda neler düşünüyorsun?

İnsanın - bireyin, hayata ve ilişkilere bakışında tutarlı, netleşmiş bir düşünce, fikir, bakış açısı, duruş oluşabildiğinde kendini ruhen daha iyi hissetmiş oluyor. Tabii ki bu bakış açısı, hayat felsefesi, duruş, şiddet edimlerinden, sömürgen eğilimlerden arınmışlığı, içeriyorsa, eşitliği, özgür ilişkileri önemsiyorsa, benimsiyorsa zaten birey – insan kendindeki o iç huzuru, iç barışı oluşturmuş oluyor. Hem kendine hem de başka canlılara zarar vermeyen, sömürmeyen insan iç huzuru ve iç barışı kazanmış demektir. Kendi bünyesinde, ruhunda oluşmuş olan bu iç huzur, iç barış insanın-bireyin hem kendisine karşı, hem de öteki canlılara karşı daha yapıcı, barışık, iyimser, hoşgörülü olabilmesini sağlamış oluyor. Zaten başka türlü de mutlu, özgür, barışık, eşit ilişkiler içeren bir hayat, kültür oluşturamayız diye düşünüyorum.

Bence önce kendi içimizdeki o iç huzuru, iç barışı, içsel dönüşümü, değişimi, içsel arınmayı sağlayabilmemiz gerekiyor. Kendimizdeki bu dönüşümü sağlayamazsak, çevremizdeki canlılarla olan dış huzuru, dış barışı, dışsal arınmayı, eşit, özgür ilişkileri oluşturabilmeyi sağlayamayacağımızı düşünmekteyim. Biri olmadan diğeri maalesef gerçekleşemiyor. İç ve dış barışın oluşması birbirleriyle bağlantılı bir durum, olgu olduğunu algılamaktayım.

Bu anlamıyla kendimi değerlendirmiş olduğumda, az da olsa kendimdeki o iç huzuru, iç barışı, iç arınmayı oluşturma çabası içerisinde olduğumu ve birazcık da olsa yol alabildiğimi düşünmekteyim. Yolun başlarında bulunuyoruz. Yolculuk alabildiğine uzun, yorucu. Bir o kadar da, insanı mutlu ve özgür kılıyor, değiştiriyor, dönüştürüyor. Bu evrimsel dönüşümün sınırı olmadığını düşünüyorum. Sınırı olmayan bir şey. Durağan olmayan bir şey. Yaşamın her anında insanda-bireyde olumlu ya da olumsuz anlamda değişimler yaşanmış oluyor.

Uzun yıllar hapishanede, bir tutsak olarak yaşamımı sürdürmüş olsam da, kendimdeki şiddet edimlerinden, sömürgen ilişkilerden arınmışlık çabalarımın epeyce yol aldığını, belli bir değişim-dönüşümün sağlandığını

düşünmekteyim. Hayata, ilişkilere, kendime, geçmişte yaşanılanlara eleştirel ve de özeleştirisel yaklaşmam insani bağlamda belli bir olgunlaşma, değişim, dönüşümün yaşanmakta olduğunun ifadesi olarak değerlendirebiliriz.

İnsan şiddet edimlerinden, sömürgenlik ilişkilerinden arınabildiği oranda insani olgunlaşma, özgür, eşit bir ruh ve davranışın oluşmuşluğunu, paylaşımcı, yardımlaşmacı bir ilişki ve kültürün oluşup, olgunlaşabildiğini hissedebiliyor. Zaten insandaki - bireydeki bu değişim, dönüşüm yine insanda - bireyde o iç huzuru, o iç barışı olgunlaştırıp büyütüyor. İnsandaki - bireydeki oluşan, büyüyen bu iç huzur, iç barış ve iç arınma canlılarla olan dış ilişkilerine o oranda yansımış oluyor. Karşılıklı etkileşim birbirini olgunlaştırarak, büyüterek devingenlik içerisinde yol almış oluyor.

11 - Sanırım biraz da politik felsefe konuşabiliriz. En nihayetinde, bu konuda gerçek kuramsal bilgileri olan birisin. Öncelikle pek tartışılmayan bir soruyla başlamak istiyorum. Muhafazakar düşünce hakkında ne düşünüyorsun? Gerek dini, gerek ulusal muhafazakar düşünce, solcu ya da sağcı, giderek büyüyor. Avrupa'da yabancı düşmanlığıyla, Amerika'da iktisadi liberalizmle birleşerek ciddi bir hareket olarak tekrar doğuyor. Senin politik ya da düşünsel olarak muhafazakarlığa yaklaşımın nedir?

Muhafazakarlık-tutuculuk kavramı hakkında düşüncelerim, değerlendirmelerim olumluluk içermiyor. Bu politik eğilimi reddeden bir tavır içerisinde bulunmaktayım. Muhafazakarlık; sömürenlerin, egemenlerin, yöneticilerin, iktidarların, devletlerin, otoriter-tahakkümcü, sömürgen bir varoluş ve ve ilişki biçimidir. Gerek dinsel tutuculuk, gerek ulusal-milliyetçi tutuculuk, gerek sağcı, gerek solcu tutuculuk özleri, içerikleriyle birbirini tamamlar, birbirleriyle örtüşür.

Belirtmiş olduğum şu farklı muhafazakarlık türleri, ideolojik biçimleri itibarıyla birbirlerinden farklılık içerse de varoluş biçimi ve ilişki biçimleri iktidarsal ve devletçi algıya kavrayışa dayanır. Bu halleriyle de kendi iç yapılarında veyahut da birbirlerine yönelik ilişkilerde iktidarsal kavgayı, otoriter-tahakkümcü yaklaşımları, hegomonik çatışmaları, şiddet ve terör yöntemlerine başvurarak egemenlik oluşturma girişimlerine yönelirler. Her bir tutuculuk türünün biçimsel bağlamda birbirinden farklılık içermesiyle birlikte, sömürgenlik içermesi ve iktidarsal örgütlenme (devletsel oluşum) biçimi oluşturmasıyla birbirine benzedikleri ve sömürünün, rantın sahiplenmesi çatışmalarına girmeleri bilinen somut-nesnel bir durumdur.

Tutuculuk - muhafazakarlık, içerik olarak ulus devletçidir. Din kurumunu, sistemin çıkarları için üst yapı oluşumu olarak toplumsal ilişkilerde kullanmış olurlar. Faydacı bir algı ve zihniyete sahiptirler. Zaten sömürgen varoluşa dayanan bir ilişki içerisinde hayatlarını sürdürmüş olurlar. Kapitalist üretim - tüketim ilişkilerini benimserler ve o ideolojik-politik-ekonomik şekillenme içerisinde varoluşlarını oluşturmuş olurlar, biçimlendirirler. Bu oluşturulan ilişkinin niteliği sömürgen içeriklidir. Merkezi devlet otoritesine tapınmaları ve bu sömürgen, zor - şiddet aygıtını

yüceltmeleri sömürgen-talancı-sahip olma eğilimi ve güdüleriyle, doğalarıyla bağlantılı olmasındandır. Totaliter bir algı ve zihniyet içerisinde bütüncül davranış sergilerler. Farklılıklara toleranslı yaklaşmazlar. Farklılıklar oluştuğunda paniklerler ve yok edilmiş olunurlar. Farklılıklara karşı eşitlikçi olmamaları sömürgen doğalarıyla bağlantılıdır. Birey olmak, özgür ve eşit ilişkiler oluşturmak çabası ve girişimleri yoktur. Her şeye sahip olmak ve her şeyi kendi özel mülkiyetlerine dahil etmek isterler. Bu anlamıyla da çok saldırgan ve yıkıcı edimlere yönelirler. Şiddet ve sömürgenliğin kaynağı bu sahip oldukları özel mülkiyetçi duygular, güdülerdir.

Muhafazakar zihniyet ve algı, oluşturulan sınırlar, kalıplar, ulus-devlet statüsü içerisinde ve bu devletin ruhuna, sembollerine bağlı kalarak statükocu bir değişmezlik içinde yaşarlar. Verili olan otoriter oluşuma ve yönetime itaat ederler. Tutuculuk edimi, algısı, zihniyeti, varoluşunu verili olan sömürgen sistemden alır. Verili olan sömürgen sistem ise, insanın, hayvanın, doğanın sömürülmesine dayanır. Politik anlamı ve tanımıyla muhafazakarlık, tutucudur, statükocudur. Sömürgen - otoriter - iktidarsal - devletçi sistemi benimser, savunur, korur. Çünkü muhafazakar ideoloji-politika, varoluşunu verili sömürgen sistemin ilişki biçimlerinden üretir, var eder. Tutucuların sistemi, statükoyu, verili olanı koruyup kollama edimlerinin ardında yatan felsefi olgusal gerçeklik budur diyebiliriz.

Dinsel tutuculuk ile ulusal - milliyetçi tutuculuk iç içe geçmiş, birbirini bütünleyen, tamamlayan burjuva ideolojik bir üstyapı kurumları, argümanlarıdır. Bu argümanları, kurumları birbirinden ayırmak mümkün değildir. Her türden sömürgeci toplulukların başvurdukları ve sömürgen amaçları bağlamında başvurdukları propagandif araçlar, argümanlardır.

Bu burjuva - sömürgen kurumlara, özgürlük-eşitlik mücadelesini benimseyen bireylerin, toplulukların hiçbir ihtiyacı, gereksinimi yoktur. Bu kurum ve argümanları anarşist bireyler reddetmelidirler.

Tutucular, eşitlikçi - özgürlükçü değerleri ve ilişkileri benimsemediklerinden bireyler, cinsiyetler, diller, türler, halklar arasındaki “mutlak” eşitlikçi, özgürlükçü yaklaşımları reddederler. Cinsiyetçi, ayrımcı,

türcü, ırkçı, milliyetçi, gerici, tutucu, otoriter, totaliter yaklaşımlarının kaynağı sömürgen varoluş ve ilişki biçimlerinde aramak gerekiyor.

Avrupa'daki modern devletlerde hala 'yabancı düşmanlığı' nın yapılması ve yaygınlaştırılmasının nedenleri de veyahut da Amerika'daki iktisadi liberalizmin ırkçılık, sömürgecilik, işgal, talan gibi edimlere yönelmesinde kapitalist emperyalizm bağlamında tuhaflık aramamak gerekiyor.

Kapitalizmin doğasında sömürgenlik ve şiddet vardır. Kapitalizmin üretim-tüketim ilişkisi sömürgen edimlere ve şiddetle harmanlanmış bir varoluş biçimine dayanır.

Ulusal sınırlar içerisindeki sömürgenlik, sermaye birikimi ve kapitalizmin teknik gelişimiyle sınır ötesi halkları, ülkeleri de sömürgenlik kapsamına dahil eder. Emperyalist kapitalizmin, tüm dünya halklarını sömürgeleştirmek için dünya savaşları, bölgesel savaşlar çıkartmakta olduğu gerçeğini unutmamak gerekiyor.

Modernleşme, çağdaşlaşma olgusu kapitalist emperyalizmin sömürgen, şiddet, savaş üreten doğasını hiç de değiştirmez. Modernleşme - çağdaşlaşma Avrupa ve Amerikan kapitalizminin doğasını daha saldırgan, sömürgen, katliamcı seviyeye dönüştürmüştür. Kapitalist - emperyalist sömürgecilik, varoluşunu dünyanın değişik coğrafyalarında bulunan yeni fosil enerji kaynaklarına ve hammadde kaynaklarına sahip çıkarak sürdürmeye çalışır.

Kapitalizmin kendini yeniden üretip var etmesi bu hammadde ve enerji kaynaklarını elde etmesiyle göreceli bir durumdur. Bu bağlamda kapitalist emperyalizm, bu enerji ve hammadde kaynaklarına ulaşmak için savaş dahil her türlü saldırgan, sömürgen edimlere başvurmuş olur. Dünya ölçeğinde, oluşturmuş olduğu küresel sömürgecilik bağlarını, ilişkilerini, sistemini, düzenini korumak, kollamak, muhafaza edebilmek için güçlü bir savaşkan ordu oluşturmuştur. Bu saldırgan-savaşkan askeri gücüyle caydırıcı, işgalci, talancı, sömürgeci operasyonel hareketlere yönelir.

Bugün Ortadoğu'da, Amerikalı, Avrupalı kapitalistlerin, Suudi Arabistan, Katar, Ürdün, Türkiye gibi bölgesel devletlerle ittifak içine girip Suriye

halkına ve diğer ülke halklarına saldırma nedenlerinin yine sömürgecilik edimleriyle bağlantılı olduğu unutulmamalıdır.

Modern-çağdaş tutucu kapitalist devletlerle, dinci-şeriatçı devlet ve örgütlerin sömürgen çıkarlar temelinde bir araya gelip müttefik yapılar oluşturmasındaki gerçek neden; sömürgen çıkarların olmasıyla ilgilidir. Sömürgecilik zihniyeti, güdüsü ilke, değer tanımaz. Sömürgeci devletleri bir araya getiren itici güç; bölgedeki ihtiyaç duyulan fosil enerji kaynakları ve hammadde kaynaklarına olan aşırı ilgi ve iştah kabartıcı bencillik durumudur.

Kısa - öz bir biçimde ifade edecek olursam; muhafazakarlığın her türü, biçimi sömürgendir, otoriterdir, tahakkümcüdür, saldırgandır, şiddet ve savaş çıkartan bir tutum içerisindedir. Muhafazakar algı, zihniyet aynı zamanda statükocudur. Oluşturduğu sömürgen düzenini korur, kollar, savunur. Sistemin değişmesine, dönüşmesine izin vermez. Eşitlik, özgürlük edimlerine karşı çıkar, bastırır. İnsanları köleleştirir, itaate zorlar. Bunun için şiddet, zor araçlarını sürekli gündeminde tutar.

Bu anlamıyla benim politik ya da düşünsel olarak muhafazakarlığa yaklaşımım reddetme temeline dayanır.

12 – Elbette başat düşünce akımlarını tartışmadan olmaz. Marksist düşünceyle bağın nedir? Fikri olarak, Marksist düşünceye dair eleştirilerin ve elbette bu düşünceye dair katıldığın noktaları nasıl özetlersin?

Şu anda hayata bakış açım itibarıyla Marksist düşünce ile aramda hiçbir bağın, ilişkinin olmadığını söylemek istiyorum. Marksist ideolojiye pek sıcak bakamıyorum. Bu düşünceden arınmış olmam 20 yıldan fazla bir zamana tekabül ediyor. Marksist kurama katılabileceğim düşünsel bağlamda hiçbir fikrin olmadığını belirtmek istiyorum.

Marksist düşünce ve kuram, otoriter ve totaliter bir ruh içerir. Zor ve şiddetin rolünü, gücünü kutsar, yüceltir. Bu anlamıyla iktidarsal, devletçi hiyerarşik örgütlenmeleri toplum yaşamında insan ilişkilerine egemen kılar.

Zorun, şiddetin üretildiği politik yönetimsel bir aygıt olan devlet örgütlenmesine (proletarya diktatörlüğü algısı) büyük bir önem ve değer biçer, onu kutsar. Kendiliğindenci yatay örgütlenme ve ilişki biçimlerini küçümser, aşağılar. Bu tarz örgütlenme biçim ve ilişkilerini “gevşek” olarak niteler.

Bu otoriter, total, hiyerarşik merkezî devlet örgütlenmesi algısıyla Marksist yönetim – ekonomi – toplum yaşamı; niteliksel olarak kapitalist yönetim – ekonomi – toplum algısından, sisteminden hiç de farklı değildir. İçeriksel bir benzerliğe sahiptirler. Zaten 20. yüzyıl devrimleriyle birlikte sosyalizmin bir sistem olarak inşasıyla, uygulanmışlığıyla bu benzerliği somut bir biçimde gözlemlemiş, incelemiş, algılamış olduk. Marksist ideolojinin eşitlik, özgürlük ideallerini içermediğini; tam tersine otoriter, totaliter, tekçi, güçlü bir devlet örgütlenmesine dayalı baskıcı bir yönetim tarzı olan proletarya diktatörlüğünü önemsediğini vurgulamak istiyorum.

Rusya’da politik devrimi yapan farklı devrimci örgütlenmeler, koalisyon hükûmetini kurduktan sonra Bolşevikler tarafından tasfiye edilmişler ve onlara yaşam hakkı tanınmamıştır. Ardından da katı, despotik bir Bolşevik devlet iktidarı egemenliğini toplum üzerinde şiddetli bir biçimde hissettirmiştir. Farklı olan, değişik olan tüm politik – toplumsal – ekonomik

örgütlenmeler dağıtılmış, çeşitlilik yok edilmiştir. Zorunlu çalışma, halk kitlelerine dayatılmıştır. Bolşevik Parti; tam anlamıyla devlet otoritesini halk kitlelerine dikte eden bir rejim uygulaması oluşturmuştur. Sosyalizmin insanlara özgürlük, eşitlik getirmediğini; tam tersine kapitalist sistem gibi kölelik, zor, şiddet, otoriter bir baskı rejimi dayatmış olduğunu 50 – 60 yıllık süreç içinde öğrenmiş, algılamış, kavramış olduk.

Otoriter, totaliter, iktidarsal devletçi örgütlenmelerin insan ilişkilerini eşit, özgür hâle dönüştüremeyecekleri böylelikle tarihsel süreç içerisinde ve hayatın canlı laboratuvarında somut bir biçimde test edilmiş olundu. Tarihin bize kazandırmış olduğu bu somut deneyimlerden, birikimlerden, tecrübelerden faydalanmamız, aynı yanlış uygulamaları tekrar etmememiz gerekmektedir. Marksist kuram ve terminolojinin uygulanmışlığının ampirik olarak özgürleşme, eşitlik bağlamında hiç bir olumlu etkisinin olmadığı ve işlevsiz kaldığını belirtmek, söylemek istiyorum.

Artık Marksist solun, eşitlik ve özgürlük algısının tanımını; sil baştan ve gerçek anlamıyla yeniden yapmanın zamanı gelmiştir diye düşünmekteyim.

Diğer bir eleştirel yaklaşımım ise; Marksist solun, çevre sorunlarına, hayvan özgürleşmesine, uygarlığın – teknolojik yıkıcılığın boyutlarına karşı ilgisiz, pasif bir duruş, tavır sergilememeleri gerekiyor.

Marksizm dogmatik bir kuram, kalıp olarak uygulandığından dolayı onun dinsel öğretilerden ve dogmalardan, kalıplardan hiç bir farkının olmadığını düşünmekteyim.

Marksist kuramın önemsediği, hedeflediği politik uğraşların başında; sosyalist devlet – iktidar örgütlenmesinin güçlendirilmesi, pekiştirilmesi gelmektedir. Güçlü devlet – iktidar örgütlenmesinin diğer bir anlamının da sömürünün yoğunlaşmasıyla birlikte otoriter baskının o oranda artması ve yaygınlaşması olduğunu algılayabilmekteyiz.

Bununla birlikte sanayileşmeye verilen önem, fosil enerji kaynaklarının kullanımını ve üretilmesini beraberinde getirmiştir.

Sanayileşmeye dayanan ekonomik büyüme planları, üretici güçlerin geliştirilip modernleştirilmesi hedefleri, enerji kaynaklarının üretimi – tüketimi gibi tüm bu faktörler bir araya geldiğinde ciddi düzeyde çevre kirliliği durumu ortaya çıkmıştır. Çevre sorunları önemsenmediğinden ciddi düzeyde sağlık problemleri yaşanmaktadır. Ciddi düzeyde sağlık problemlerinin oluşması; halkın yaşamında mutsuzluk, hoşnutsuzluk yaratmaktadır.

Bir de küresel düzeyde hegomanya – güç yarışması, devletler arası konvansiyonel ya da nükleer silah yarışmasını da beraberinde getirmiştir. Bu rekabet, savaş araç gereçlerine olan harcamaları ve iş gücünü fazlasıyla arttırmıştır. Bu harcamalar ve iş gücü artışı; toplumun yaşamını olumsuz etkilemekle birlikte çevre kirliliğine sebep olmuş, ekolojik hayatın dengesini bozmuş, tahrip etmiştir. Beraberinde küresel ısınmaya, küresel – iklimsel değişmeye neden olmuştur. Fosil enerji kaynaklarının kullanımı, atmosfere sera gazı salınımını oluşturmaktadır. Sera gazlarının atmosferdeki birkaç yüzyıllık birikmişliği, küresel ısınmayı ve küresel – iklimsel değişimi beraberinde getirmiştir. Gezegenimizin hayatındaki bu insan kaynaklı değişimler ciddi, hayati önem arzetmektedir. Önlemler alınmadığında geriye dönüşü olmayacak çok ciddi boyutlarda yıkıcı, yok edici etkilerini yaşayabileceğimiz doğal afetler, kuraklık, gıda ve su sıkıntıları, değişik hastalıklar yaşanabileceği konusunda bilim insanları sürekli uyarmaktadırlar.

Nükleer silahlanma yarışı içerisinde, 1945'lerden bu yana nükleer tesislerde yaşanan kazalarda yüz binlerce insan çevreye yayılan nükleer radyoaktif kirlenmeden dolayı kanser hastalığına yakalanmışlar ve yaşamlarını yitirmişlerdir. Şu an eski Sovyet devletlerinde ve sonrasında kurulan Rusya Federasyonunda; nükleer kazaların sık sık yaşanması ve nükleer atıkların denize, ırmaklara, toprağa salınımı nedeniyle azami düzeyde çevresel kirlenme yaşanmaktadır. Bu nükleer kirlenme nedeniyle bu coğrafyada yaşayan toplumlarda yaygın olarak kanser hastalıkları oluşmuştur. Bu anlamıyla toplum sağlığı ciddi düzeylerde bozulmuştur. Yeni doğan bebeklerin pek çoğu sakatlanmış bir hâlde ve mutasyona uğramış bedensel bozulmalarla hayata gelmektedirler. Nükleer çevre kirliliği, tüm canlı yaşamı çok ciddi boyutlarda olumsuz şekilde etkilemektedir.

Eski Sovyetler Birliği döneminden yani 1945'lerden bu yana nükleer santrallerde yaşanan kazalar nedeniyle çevreye ölümcül düzeyde radyasyon yayılmasına ve bölge tüm canlılar açısından tehlike oluşturmasına rağmen sosyalist yöneticiler tüm kazaları halktan gizledi, önlem almadılar. Nükleer kazalar ve çevresel kirlenmeyle ilgili hiç bir biçimde bölge halkını bilgilendirmediler. Sosyalist yöneticilerin bu vurdumduymaz, insani olmayan tutumları nedeniyle kitlesel kanser hastalıkları toplumda yaygınlık kazanmıştır. Toplum sağlığı ciddi, hayati önemde bozulmuştur.

Bugün nükleer santraller yaygın bir biçimde kullanılmakta ve nükleer silah veya nükleer enerji üretimi hızından bir şey yitirmeden devam etmektedir. Bu devamlılığın aynı zamanda nükleer kazaları ve de nükleer atıkların ırmaklara, göllere, denizlere salınımını beraberinde getirmekte olduğunu bilmeliyiz. Nükleer çevre kirliliği ölümcül düzeyde en çok zarar veren bir şiddeti içinde barındırır. Bu anlamıyla bu tür silah ve enerji kaynaklarından vazgeçilmesi gerekmektedir.

"Nükleer sevdalısı" bizim ülkemizin başbakanına, Greenpeace'in "Sertifika No: 000358 – Nükleerin Doğa ve İnsan İçin Bedeli" isimli kitabını okumasını tavsiye ediyorum. Bu kitabı okuduktan sonra belki vicdani duyguları harekete geçmiş olur. Bu yaşanan durumları da öğrendikten sonra "nükleer sevdası"ndan vazgeçmiyorsa diyecek laf kalmıyor sanırım.

Silah sanayisine ve ekonomideki sanayileşmeye verilen önem nedeniyle sosyalist veya kapitalist devletler birbirleriyle kıyasıya bir yarış ve savaş içerisinde bulunuyorlar. Bu yarış ve yavaş nedeniyle çevresel kirlenme gezegenimizi tümüyle olumsuz etkilemektedir. Sanayide kullanılan fosil enerji kaynakları nedeniyle atmosfere sera gazı salınımı son hızıyla devam etmektedir. Atmosferdeki sera gazı emisyon miktarının sürekli artış göstererek devam etmesi durumu, gezegenimiz ve tüm canlılar açısından hayati önemde sorun oluşturmaktadır. Bu tehlikeli sürecin durdurulması için tüm insanlar, küresel düzeyde duyarlı bir çaba gösterebilmelidir.

Şimdiden, gecikmeden bu çabayı, mücadeleyi başlatmamız gerekmektedir. İş işten geçtikten sonra geriye dönüş pek mümkün olmayacaktır diye düşünüyorum.

Marksist solcuların ekolojik sorunlara artık ilgi ve duyarlılık gösterme anının geldiğini düşünüyorum. Artık bu çevre sorunlarının öyle küçümsenecek, alay edilecek, sıradan – basit sorunlar olduğu düşüncelerini terketmeleri gerekmektedir.

Bununla birlikte Marksist kuram, sanayi proletaryasına büyük önem verir. Sanayi proletaryasının devrim öncesi ve sonrasında sosyalizmin temel kurucu toplumsal gücü olduğuna ilişkin göndermeler yapılmıştır. Üretici güçler içerisindeki en devrimci güç olarak değerlendirilir sanayi proletaryası. Sanayi proletaryasına, devrim ve sosyalizm için büyük önem – misyon biçilir.

Oysa ortaya çıkan yeni, somut olgusal gerçeklik şudur ki gezegenimizin kirletilmesinden, küresel ısınmadan, küresel – iklimsel değişimden sorumlu olan toplumsal sınıf ve güçler arasında sanayi burjuvazisi kadar sanayi proletaryasının da bağlayıcı sorumluluğu vardır. Bu bağlayıcı sorumlulukları gereği her iki toplumsal güç de eşit oranda suçlu konumdadırlar. Bu nedenle sanayi proletaryası da gezegenimizin topyekûn kirlenmesinden, zehirlenmesinden, küresel ısınmasından, iklimsel değişmesinden sorumludur ve bu konuda suçlu olan başat aktörlerdendir.

Sanayileşme sürecinin tarihten güncelimize kadar taşıyıp getirmiş olduğu bu hayati öneme sahip ekolojik sorunları, artık aktif çabalar gösterip çözümleme mücadelesine yönelebilmeliyiz. Bunun için de fabrikalarda, sanayi üretim – tüketim tesislerinde ücretli olarak çalışan sanayi proletaryasının artık bu bilinçle hareket edip bu iş yerlerini topyekûn terketmeleri gerekmektedir. Doğayla uyumlu üretkenlik ve yaşama kültürü içerisinde olabilmeleri; kapitalizmin sömüren, kirleten, şiddet üreten varlığına en büyük darbeyi vurmuş olacaktır.

Marksist kuramcıların bu olgusal durum nedeniyle -gezegenimizn çevresel kirlenmesi ve ekolojik sorunlar- tüm sanayi proletaryasının objektif olarak gerici konuma, kirletici konuma düşmüş olmasıyla ilgili yeni bir kurumsal çözümleme yapmaları gerekiyor. Gerici, kirleten, gezegenimizi yok eden bir konuma düşmüş olması nedeniyle sanayi proletaryasının, toplumsal devrimin başat gücü olarak belirlenmesinin artık yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini söylemek istiyorum.

Gezegenimizin kirletilmesinde ve ekolojik sorunlar nedeniyle insan eliyle yok edilmesi sürecinin ilerletilmesinde, ücretli kölelik ilişkileri içerisinde kapitalist sömürgenlerle sınıf iş birliği ve uzlaşımları içerisinde varoluşlarını sürdüren tüm toplumsal sınıflar ve güçler; eşit oranda bu yıkımdan sorumludurlar ve suçlu konumdadırlar. Bu sınıf iş birliğine ve uzlaşımına son verilmelidir. Gezegenimizi yok oluşa doğru sürükleyen kapitalizme ve sosyalizme karşı aktif tavır alamamız gerektiğini düşünüyorum. Tüm olarak nükleer ve fosil enerji kaynakları öldürücüdür. Tüm olarak kapitalist ve sosyalist sanayi üretimi – tüketimi öldürücü, kirletici, yıkıcı, yok edicidir. Doğanın tertemiz yaşatan, var eden ortamına adapte olarak yaşayabilmemiz, doğayı talan etmeden, sömürmeden yaşayabilmemiz çözüm yoludur diye düşünüyorum.

Marksist düşünceye katılabileceğim, paylaşabileceğim bir düşüncem yoktur.

13- Anarşizmle tanışmanı, anarşizmin seni çeken ve muhtemelen iten yanlarını dinleyelim biraz. Anarşizm mükemmel bir sistem olmayacağına göre, sana göre başlıca eksikliği nedir?

Anarşizmle tanışmam yeni bir durum değil tabii ki. Çok eskiye dayanan bir tanışıklığımız var. 1970-71 yıllarında sosyalist sol örgütler iktidar kavgasında yapmış oldukları silahlı şiddet eylemleri nedeniyle “anarşist”, “terörist” suçlamalarıyla nitelendirildiler. Ben o yıllarda ortaokula gidiyordum. Ve sanırsam, hemen hemen o yıllarda “anarşizm” sözüyle karşılaşmış oldum.

Tabii o yıllarda devleti yönetenlerin, eylem yapan sosyalist örgütleri “anarşist” olarak nitelemeleri aşağılayıcı bir söylem olarak algılanıyordu. Devletin aşağılayıcı bir edimle yaptıkları; “anarşist” söylemlerini kabul etmiyorlardı. Bu sosyalist örgütler; “Biz anarşist, terörist değiliz” diyerek bu suçlamaları, nitelemeleri reddediyorlardı.

Sosyalist örgütler devlet karşıtı değillerdir. Onlar devlet - iktidar örgütlenmesini savunurlar. Bu anlamıyla onlar ‘anarşist’ olamazlar. Zaten bu anlamı içerisinde anarşizmi reddediyorlar. Marksist kuramcılar, anarşistlere karşı-devrimci olarak bakarlar. Tarihten gelen husumetleri vardır. Birbirlerini hiç sevmezler. Çarlık Rusya’sında, Bolşevikler iktidara geldiklerinde anarşistlere yönelik tutuklama, işkence ve katliamlara başlamış oldular. Çünkü anarşistler, sosyalist devlet örgütlülüğüne de karşı çıktılar. Anarşistler her türden devlet örgütlülüğüne karşıdırlar. Çünkü devlet sömürgendir. Şiddet ve zor, tahakküm üretir. Otoriter ve totaliter ilişkileri topluma egemen kılar. Devlet örgütlenmesi, özgürleştirmez, köleleştirir. Otoriteye bağlılığı, itaati zorlar. Ve aşırı bir sömürgenlik ilişkisidir devlet örgütlülüğü. Anarşistlerin her tür ve renkten devlet örgütlenmesine karşı çıkmalarının nedeni bu olgulardır. Sosyalistlerle anarşistlerin tarihten gelen husumetlikleri bu ayrımlarda, farklılıklarda yatar.

Bu anlamı içerisinde, sosyalistlerin ve kapitalistlerin “anarşizm” söyleminden, yaşam tarzından cin çarpmış gibi nefret etmelerinin nedeni ortak duygu ve düşüncelerde biçimlenmiş olur. Nedeni basittir: anarşizm

her tür ve renkten devlet ve iktidar örgütlenmesine karşı olması hem kapitalistleri, hem sosyalistleri çileden çıkarır. Bu nedenle kapitalistler de, sosyalistler de, 'anarşizmi' devlet karşıtlığı nedeniyle hiç mi hiç sevmezler. Her iki devletçi-iktidarsal ideolojinin ortak paydalarda buluşması – kesişmesi ve birlikte anarşizme şiddetli saldırganlık içinde olmalarının gerçek nedeni; devlet – iktidar örgütlülüğünün savunulması ve düzenin – sistemin korunması noktasıdır.

1917 Ekim Devriminde, Bolşeviklerin anarşistlere ve diğer radikal devrimcilere saldırıp onları katletmelerinin ve kalanları da zindanlara doldurmalarının gerçek nedenleri yine; anarşistlerin devlet karşıtlığı içerisinde olmalarıdır. Çünkü Bolşevikler iktidara gelip, devlet otoritesini kendi kadrolarıyla besledikten sonra, tüm farklı, değişik devrimci örgütlenmeleri karşı devrimci ilan edip onlara yaşam hakkı tanımamış oldular. Anarşistlerin çoğunu katlettiler. Geri kalanları da cezaevlerine doldurmuş oldular.

Marksist kuramcıların, anarşistleri "küçük burjuva karşı devrimci hareket" olarak değerlendirmelerinin ardında yatan olgunun da bu bağlamda ele alınıp değerlendirilmesi gerekmektedir.

Anarşizm ile daha sonraki yıllara tekabül eden tanışıklığımı ise şöyle anlatmaya çalışayım.

1976-77 yıllarında lisede okumaktaydım. Devrimci Gençlik içerisinde demokratik lise mücadelesi yürütüyorduk. Anti-faşist mücadele içerisinde yer alıyordum. Bu yıllar içerisinde Marksist literatüre dahil olan kitapları okumaya başladığımda anarşizm kavramı ve kuramıyla karşılaşmış oldum. Okuduğum Marksist klasiklerde anarşizm sert üslupla eleştiriliyor, suçlanıyor, karşı devrimcilikle değerlendiriliyordu.

Marks'ın, Proudhon ve Bakunin ile olan düşünsel, fikirsel, felsefi tartışmalarını, mücadelelerini, kavgalarını Marksist klasikleri okuyarak öğrenmiş oldum.

Tabii Çarlık Rusya'sında Lenin, Stalin ve Troçki'nin, anarşistlerin otokrasiye karşı mücadelelerini övmekle birlikte, anarşistleri yeren,

kötüleyen, suçlayan yazılarını, kitaplarını da okumuş ve anarşizm ile ilk kez böyle tanışmış oldum.

O yıllarda anarşistler, hem Çarlık despotizminden hem de Bolşevik despotizminden eşit oranda zulüm, işkence görmüşler, katledilmişler ve cezaevlerine atılmışlardır. Her iki devletçi ideoloji; kapitalistler ve sosyalistler, anarşistlere karşı savaş açmışlardır.
Anarşizm ile tanışıklığım anlaşılacağı üzere epey eskiye dayanmaktadır. Fakat bu tanışıklık, anarşizmi algılama, kavrama, benimseme bağlamında değildi tabii ki. Anarşizmin eşitlikçi, özgürlükçü ruhunu, kuramın o yıllar içerisinde henüz algılayıp, özümseyip bilince çıkaramamış oldum.

Hem kapitalist devlet - iktidar oluşumları, hem de sosyalist oluşumlar, anarşizmi hep kötüleyip, suçlamış olduklarından kitlelerin kafasında anarşistler "öcü" gibi korkulacak kişiler olarak algılanmış. Söz konusu bu devletçi ideolojilerin karalamaları, kötülemeleri nedeniyle anarşizm düşüncesi Türkiye'ye yüz yıllık bir gecikmeyle giriş yapmış oldu diyebiliriz. Hala kitlelerin kafasında oluşan bu "öcü" algısının kırılıp, parçalanması ülkemizde epeyce bir zaman daha almış olacaktır diye düşünüyorum.

1979 yılı sonu ve 1980 yılı başlarında politik suçlar nedeniyle gözaltına alındım. Daha sonra tutuklanıp cezaevine konuldum. Yaklaşık olarak 10 yıllık bir süre cezaevinde kaldım. Cezaevinde kaldığım bu 10 yıllık süre içerisinde Marksist terminolojiye ilişkin pek çok kitap okumuş oldum. Okuduğum bu Marksist klasiklerde anarşist kuramcıların düşünceleri, fikirleriyle de tanışmış olduğumu belirtmek istiyorum.

1992 yılı içerisinde tekrar politik suçlar nedeniyle gözaltına alındım. Polis sorgusunun ardından tutuklandım ve cezaevine konuldum.

Bu tutsaklık yaşamıyla birlikte anarşist kurama, anarşist yaşama kültürüne olan ilgi, sıcaklık, sevgi bu andan itibaren belirgin biçimde ruhumda, zihnimde oluşmaya, şekillenmeye başlamış oldu.

Bu zaman diliminde, sosyalist devletçi sistemlerin parçalanıp dağılması, halk kitlelerinin sosyalist devlet otoritesine karşı ayaklanmaları ideolojik

kırılmanın, kopuşun önemli nedenlerini oluşturmaktadır. Bu olgusal gelişmeler, değişim-dönüşümler sosyalist kuramın sorgulanabilirliğini beraberinde getirmiştir. Bu güçlü ve derinlikli felsefik sorgulamalar anarşizmin eşitlikçi – özgürlükçü ruhuna, doğasına daha sıcak yaklaşmayı ve onu kabullenmeyi, benimsemeyi sağlamış oldu.

Tabii bu bilinçsel oluşumla birlikte, içinde bulunduğum politik – ideolojik örgütlenmenin durumu, politik faaliyetlerden duyulan hoşnutsuzluklar, insana sıkıntı – acı veren eylemler ve ilişki biçimleri sosyalist kurama olan inancı, güveni, bağlılığı paramparça etmiş oldu. Artık sosyalist kuram ve ilişkilerden tam anlamıyla kopuşun öznel koşulları da tümüyle nesnelliğe dayanarak oluşmuş oldu.

Zaten insandaki değişimin, dönüşümün öznel ve nesnel koşulları oluştuğunda ve bütünleştiğinde alternatif kuramlar kendiliğinden şekillenip oluşmuş oluyor. Böyle bir hal ve durum içerisinde kendiliğindenci bir algı ve kavrayış içerisinde anarşizmin özgürlükçü, eşitlikçi ruhuna, kuramına, pratiğine pusulamın ibresi dönmüş oldu. Bu tarihsel andan itibaren eski alışkanlıklarımdan, davranış kalıplarımdan, ilişki ve varoluş biçimlerinden arınma çabası ve mücadelesi içerisinde oldum diyebilirim.

21 yıllık tutsaklık yaşamım, geçmiş eski politik kültürün ve varoluş biçiminin otoriter, totaliter, tahakkümcü, güç-iktidar ilişkilerinden, geleneksel tutucu alışkanlıklarından kopma ve arınma çabasıdır diyebilirim. Eski alışkanlık ve davranış biçimlerimden kopuş ve arınmışlığım kadar anarşizmin eşitlikçi, özgürlükçü ruhuyla, yaşama kültürüyle bütünleşme, buluşma çabası, mücadelesi de diyebiliriz bu sürece. Bu değişimin, dönüşümün mutluluğu, yapıcılığı, onarıcılığıyla birlikte kendi doğamın yıkıcı, saldırgan, şiddetli ve sömürgenlik üreten güdüsel eğilimlerinden arınma çabasıyla birlikte ruhumdaki kendimle olan didişmeyi, çatışmayı bitirip daha barışık bir ilişki içerisinde yaşamımı sürdürme çabası içerisinde oldum. Hem doğamın yıkıcı güdülerinin üretmiş olduğu, hem de eski politik güç-iktidar kavgalarının yıkıcı-yok edici, şiddet, sömürgenlik üreten edimlerinden arınma çabası ve mücadelesi ŞİDDETSİZLİK ruhunu, edimini, kültürünü oluşturmuş oldum diyebilirim. Tabii ki bu süreç bitmiş değildir. Her şey devingenlik içerisinde ve durup bitmez bir akışkanlık, hareketlilik içerisinde devam etmiş oluyor. Bu nedenle arınma-temizlenme

çabasıyla birlikte, eşitlik-özgürlük bilinci de o oranda güçlenip daha belirgin bir edim, kültür, varoluş biçimi haline gelmiş oluyor.

Anarşizm bir dogma, bir kalıp, bir teori yığını değildir. Anarşizm bir sistem, düzen, disiplin oluşturma kuramı da değildir diye düşünüyorum. Anarşizm içi boş, gereksiz, zararlı teori yığınları oluşturmaz. Onun teoriye verdiği önem; saf, temiz, arı bir bilgi ve bilinci içeren mütevazı bir kuramdır. Bu kuram köleleştirici, disipline edici, güç ve sömürgenlik içeren devletçi – iktidarsal ilişki ve varoluş biçimlerini reddeder. Bu nedenle anarşizm bir teori yığını ve dogmalardan oluşmuş bilgi birikimi değildir. Anarşizmin ruhu bu dogma bilgiyi de reddeder. Anarşizm gücünü, etkisini, direngenliğini eşitlikçi, özgürlükçü ilişki ve etik değerlerinden alır. Ve kendi varoluşunu bu ruhu canlı tutarak sürdürür. Anarşizm gücünü, devlet ve iktidarsal oluşumlardan, otoriter ve tahakkümcü, disipliner ilişkilerden almaz. Devletsel örgütlenmelerin köleci, itaatkar ve sömürgen ilişkilerine karşı direngen bir mücadele birikimi oluştururken, gücünü eşitlikçi – özgürlükçü sahip olduğu etik değerlerden almış olur. Bu nedenle anarşist kuram bir dogmalar yığını değildir. Basit, arı, saf, temiz etik ilke ve değerlerden oluşur. Onu bu şekilde var kılan da eşitlik ve özgürleşme ruhuna olan bağlılığıdır diyebilirim.

Anarşizm, her türden devlet-iktidar örgütlenmesine karşı çıkar. Sömürgen, talancı, şiddet, zor, tahakküm üreten bir örgütlenme ve ilişki biçimi olarak devlet kurumunu reddeder. Sömürgenliğin, şiddetin, zorun, tahakkümün üretilmesinin devletsel örgütlenmelerde oluşturulduğunu savlar.

Özgürleşme ve eşit ilişkilerin oluşabilmesi için ve sömürgen ilişkilerin son bulabilmesi için devletsel – iktidarsal örgütlenmelerin dağıtılması, yok edilmesi ve nihayetinde sönümlendirilmesiyle oluşabileceğini savlar. Diğer bir söylemle ifade edecek olursam; eşit ve özgürlükçü ilişki ve kültürün oluşturulup yaygınlaştırılmasıyla devlet örgütlenmesi geriletilip, daraltılıp, sönümlendirilecektir diye düşünüyorum.

Anarşizmi etik bir ilişki biçimi ve hayat tarzı olarak değerlendirebiliriz. Anarşizmin görkemli – şatafatlı teori yığınlarına ihtiyacı olmaz. Anarşizm basit ve içeriği zengin bir kuram olarak otoriteye, devlet örgütlenmesine karşı bir özgürleşme ve mücadele ruhu aşılayan, eşitlikçi yaşama kültürüyle

tüm türler, cinsler, diller, renkler arasında çeşitliliği savunan, koruyan, mutlu bir hayatın oluşmasını benimser. Anarşizmin hayat felsefesi, ilişki biçimi, varoluş çabası bu değerler sentezinden oluşur. Kendini böyle var eder, yeniler, üretmiş olur. Anarşizmin çekiciliği bu değerler senteziyle açıklanabilir.

Bu anlamıyla anarşist bireyler arasındaki ilişkilerin niteliği, eşitlikçi, özgürlükçü ilişkilerdir. Kendi aralarında otoriter, total, tahakkümcü, sömürgen ilişkilerin oluşmasını reddederler. Hiyerarşik ilişkileri reddederler. Kendiliğindenci ve özgür iradeye dayalı ilişkileri benimserler, vicdanlarının sesine kulak verirler.

Anarşistler, kapitalist sömürgen sistemin oluşturmuş olduğu burjuva değer ve kavramlara karşı çıkarlar. Bu anlamıyla burjuva ulus-devlet olgusuna, ulusal sınırlara, ayrımcılığa, ırkçı, milliyetçi, şövenist zihniyet ve tutumlara karşı çıkarlar.

Her türden hiyerarşik ayrımcılığa, lider fetişizmine, cinsiyetçiliğe, homofobik, transfobik yaklaşımlara, türcülüğe de karşı çıkarlar. Karşı çıkışları eşitlikçi, özgürlükçü olmaları nedeniyledir.

Anarşizmin çekim gücü, bu etik değerlere olan bağlılığı, eşitlikçi, özgürlükçü bir yaşamı benimsemiş olması nedeniyledir.

Anarşizmin bir hayat felsefesi ve yaşama kültürü, bir ilişki biçimi, varolma çabası olarak bizim toplumumuzda tanıtılmaması, aşağılanması, horlanması, küçümsenmesi olumsuz bir durumdur. Bu olumsuz durumu üzüntüyle karşılıyorum. Anarşistlerin çabaları, mücadeleleriyle eşitlik, özgürlük mücadelesi toplumumuzda daha yaygınlık ve güç kazanmış olacaktır diye düşünüyorum.

Anarşist kuramın eksikliği ne olabilir diye düşünüyorum. Bence böyle bir eksiklik var mı, yok mu henüz bu konuda belirgin bir düşünce de oluşmadı bende diyebilirim. Bence anarşizm bir hayat tarzıdır. Gıdasını eşitlik ve özgürlük ruhundan alır. Yaşam tarzımızı eşitlik – özgürlük ruhuyla beslediğimiz oranda burjuva sömürgen-köleci ilişkilerden arınmış, temizlenmiş olabileceğiz diye düşünüyorum.

Anarşizm iktidarsızlığı, devletsizliği amaç edinir. Bu anlamıyla anarşizm, bireyin kendi doğasının yıkıcılığına, otoriterliğine, şiddetine ve sömürgenliğine karşı bir tavır alış bir mücadeleyi içerir.

Bir o kadar da; kapitalizmin sömürgenlik, şiddet, zor, tahakküm üreten doğasına karşı tavır alır, mücadele eder.

Anarşizm bir çeşitliliktir, çok sesliliktir, çok kültürlülüktür. Ve tüm bu çeşitliliğin kendisi eşitliktir, özgürlüktür. Bu çeşitliliği korudukça, genişletip çoklaştırdıkça anarşizm kendini hep var edecektir.

Bence anarşizmin sistemi, düzeni, disiplini yoktur diye düşünüyorum. Anarşizm özgürlükçü – eşitlikçi bir varoluş biçimidir. Anarşizm kendiliğindenci bir varoluştur. Doğadaki çeşitlilik kadar toplumsal çeşitliliği önemser. Bu çeşitliliğin korunması ve zenginleştirilmesini benimser. Çeşitliliğin sönümlendirilmesine karşı çıkar.

14 – Şiddetten arınmış, şiddetsiz düşünceye olan gönül bağının başlıca nedenleri kişisel politik geçmişin mi? Fikri olarak, şiddetsiz düşünceyle flörtün nasıl gelişti?

Tabii ki sadece kişisel politik geçmişim değildir. Evet bir anlamıyla öyledir. Fakat bu olguları birbirinden kopuk ele alamıyoruz. Birbirini bütünleyen, tamamlayan olgular. Bu anlamıyla kişisel politik geçmişimi, sosyalist ideolojiden kopuk ele almıyorum.

Kişisel politik geçmişim şiddeti kutsayan, öven, benimseyen bir mücadele algısına, kavrayışına sahipti. Silahlı mücadele ile iktidarın değiştirileceğine dair politik - askeri örgütlenmeyi ve çalışmaları benimsemekteydi. Bu algı, şiddete dayalı silahlı eylemlerle iktidarın ele geçirileceğini savunmaktaydı. Bu algı ve zihniyet içerisinde, epeyce bir süre şiddet içerikli iktidarlaşma kavgası, mücadelesi içinde yer almış oldum. İktidarlaşma, devletleşme, güç oluşturma kavgası, mücadelesi ölmeye, öldürmeye odaklı bir savaş olgusunu içeriyor. Düşman gördüğün karşı tarafı sürekli takip edip, onu en zayıf anında pusuya düşürüp, ona zarar verme, onu yok etme ve ona üstünlük olacak bir güç için çabalamaya dayanıyor. Bu çaba, mücadele yaşatmaya yönelik olmuyor. Öldürmeye ve ölmeye odaklanmış bir savaş gerçekliğini içeriyor. Politik - askeri iktidarlaşma kavgasında, ilişkiler hiyerarşik ilişkilere dayanıyor. Emir alıyorsun, itaat ediyorsun, öldürüyorsun, ölüyorsun. İlişkilerin niteliği özgür - eşit ilişki değil, itaate dayalı, alt-üst ilişkisi. Yani burjuva örgütsel ilişkilerin benzeri yaşanıyor. İktidarlaşma, devletleşme kavgası, insanı insanlığından çıkarıyor, kendine yabancılaştırıcı olumsuz bir etki sağlamış oluyor.

Daha üst bölümlerde anlatmaya çalışmış olduğum gibi; pek çok olgu bir araya gelip değişimin dönüşümün öznel ve nesnel koşullarını bir araya getirmiş olduğunda pek çok gerçekliğin farkına varıp, bu kuram, düşünce, davranış biçimlerinden kaygı, şüphe duymaya başlıyorsun. O andan itibaren derinlikli, felsefi, düşünsel, etik sorgulama başlanmış oluyor. Sorunların, çelişkilerin, tutarsızlıkların kaynak noktalarına ulaşmaya çabalıyorsun. Kapanın içinde o anda bir pırıltı, bir ışık oluşuyor. Ve parıldayan ışıkla birlikte seni aydınlatabilen gerçek düşünsel sorunların kaynağına ulaşmış olabiliyorsun.

Birkaç yıl dağda faaliyet sürdürdük. Hiçbir silahlı eylem yapmadık. Sadece gurup içindeki bir örgüt üyesinin disipline uymaması nedeniyle infaz eylemi yapıldı. Yani kendimize yönelik disiplini, otoriteyi sağlamak için bir gözdağı, korku, itaati sağlamak için bu ölüm - öldürme girişimi gerçekleştirildi. İktidarlaşma - devletleşme zihniyeti, kendi otoritesini, disiplinini öldürerek, yok ederek oluşturmaktaydı. Öldürülme korkusu da otoriteye olan itaati oluşturup pekiştiriyordu. Bu ilişkilerde şiddet belirleyici rol oynuyordu. Şiddet tüm insan ilişkilerini yönlendiriyordu.

Hiçbir silahlı eylem yapamadık. Yaptığımız iş sadece köylere girip köylülerden yiyecek almaktı. Bu süreklilik haline dönüştü. Bu nedenle köylüler bizden bıkmış oldu. Başlarına bela olmuş olmamız gibi bir durumumuz vardı. Zorunlu kaldıklarından dolayı yiyeceklerini bizimle paylaşıyorlardı. Bu paylaşma gönüllülüğe dayanan bir ilişki değildi. Silahların gücü, etkisi ve zoru köylüleri korkutuyor, ister istemez bu korkunun etkisiyle köylüler yiyeceklerini bizlerle paylaşmış oluyordu. Şiddet, zor, korku içeren bu ilişkinin niteliği iktidarsal - devletçi bir zihniyetin insan ilişkilerine yansıyan bir başka boyutuydu.

Köylülerin korku içeren ruh halini gözlemleyebiliyordum. Bunun nedeni bizlerdik. Şiddet araç gereçlerine sahiptik. Canlıların ölümüne neden olan silahlara sahiptik. Ve iktidarlaşmak, güç-otorite oluşturmak amacıyla şiddet içeren eylemlilik içerisinde bulunuyorduk. Ölmeye, öldürmeye dayanan bu eylemlilik hali insanları korkutuyor, baskılıyor, sindiriyordu. Otorite, güç bizdik. Köylüleri istediğimiz gibi itaate zorlayabiliyorduk. İhtiyaçlarımızı onları kullanarak temin edebiliyorduk. Kendi çıkarlarımız için köylüleri araçsallaştırıyorduk. Köylüler de bu isteklerimizi zarar görmemek için, korku duygusuyla zoraki yapmış oluyorlardı.

Şiddet içeren ilişki ve mücadele biçimleri aynı zamanda sömürgen edimleri, ilişkileri içerir. Birinin olduğu ilişkilerde öteki de mutlaka bulunur. Bu iki olgu; şiddet ve sömürgenlik birbirini üreten ve tamamlayan olgular, edimlerdir.

Tüm silah, zor, şiddet araç gereçlerine sahip politik - askeri örgütlenmelerin ilişki biçimi bu nitelikte sömürü içerir. Şiddet ve sömürü birbirini üretir,

besler. Bu ilişki biçimi, iktidarsal - devletçi zihniyet ve ruh taşır.

İktidar - devlet örgütlenmesi; zor, şiddet, tahakküm, disiplin üretir. Sadece bu olguları üretmez. Sömürgenlik edimini de insan ilişkilerine egemen kılar. İnsanları kendi çıkarları için kullanır, araçsallaştırır, köleleştirir. İtaat etmeyenlere, karşı çıkanlara şiddet uygular. Nihayetinde öldürür.

Kapitalist, sosyalist devletsel ve iktidarsal örgütlenmeler de içeriksel ve niteliksel olarak aynı özü taşırlar. Bu toplumsal sistemler sınırlı toplumlardan oluşur. Devletin varlığı zaten sınırlı toplumların varlığıyla bağlantılıdır. Devletsel ve iktidarsal örgütlenmeler, topluma yabancılaşmış politik ve yönetimsel organlar, kurumlardır. Bu yönetsel iktidar organlarının, topluma yabancılaşmalarının nedenleri; sömürgen ilişkileri topluma-insan ilişkilerine egemen kılarlar. Disiplini ve itaati, şiddet araç gereçleriyle sağlamış olurlar. Devletin yegane var olma nedeni; zoru, şiddeti üretmek ve sömürmek amaçlıdır.

Kısacası, devlet demek; ölüm demek, şiddet demek, zor demek, tahakküm ve sömürü demektir.

Bu tanımlamalardan hareketle, kapitalist sömürü sistemine karşı mücadele içine girip, eşitlik-özgürlük mücadelesi amaçlanırken, niye bir başka iktidarsal-devletçi zihniyet içeren sosyalist ilişkiler içerisinde yer almış olalım? Bu durumun, eşitlik - özgürlük mücadelesi bağlamında bir yanılsama olduğunu düşünüyorum. Bu yanılsamadan bir an evvel kurtulma duygusu ve düşüncesi oluşuvermiş oldu. Bir iktidarsal, devletçi sömürgen sistemden kurtulma çabası içerisindeyken (kapitalizm), diğer iktidarsal devletçi, sömürgen sistem olan (sosyalist) politik - askeri örgütlenmeler içerisinde yer almak mantıksal bağlamda, eşitlik - özgürlük mücadelesi bağlamında doğru bir tavır, tutum olmayacaktır. Öyle ise, en doğru tavır; sosyalist iktidarlaşma - devletleşme örgütlenmelerine, çalışmalarına bulaşmamaktır. Bu ilişkilerden de kopmaktır. Söz konusu bu iktidarsal-devletçi örgütlenmelere bulaşmamak, mesafeli duruş belirlemek en doğru özgürlükçü, eşitlikçi tutum olacaktır. Ben de bu yanılsamadan kurtulup bu kopuşu sağlamış oldum.

Kapitalizm ve sosyalizm, birbirinin benzeri olan iki ayrı devletsel, iktidarsal örgütlenme ve varoluş biçimleridir. Her iki iktidarsal sistem de; şiddet ve sömürgenlik içerir. Şiddetin, sömürgenliğin egemen olduğu devletçi örgütlenmelerde eşitlik-özgürlük ilişkisi, kültürü olamaz. Olsa olsa; ayrımcılık, ayrıcalık, sınıflaşma, sömürü, şiddet, kölelik ilişkisi egemen olur. Totaliter, otoriter ilişki biçimleri insan ilişkilerine egemendir. O halde, en hızlı bir biçimde bu ilişkilerden kopmamız, arınmamız gerekmekteydi.

Şiddetten arınma ve şiddetsiz düşünceye olan gönül bağım işte bu zihinsel, düşünsel sorgulamalarla, irdelemelerle ortaya çıkmış oldu.

Anarşizm felsefesi, iktidarsızlık, devletsizlik içermesiyle şiddetsiz, sömürüsüz ilişkileri ve varoluş biçimini önemser. Düşünsel sorgulayış beni, anarşizme yönlendirmekle birlikte, şiddetsizliğe de yönlendirmiş oldu. Bu anlamıyla ben, anarşizmi şiddetsizlikten, sömürüsüz bir yaşamdan ayrı ele alıp değerlendirme ve tanımlama yapamayacağımızı düşünmekteyim.

Vegan yaşama biçimine yönelirken de yine aynı duygular, düşünceler zihnimde oluşuverdi; hayvanların öldürülmesi şiddet edimidir. Hayvanların besin maddesi olarak algılanıp öldürülmesi şiddet edimidir, cinayettir. İnsan öldürmekten hiçbir farkı yoktur. Hayvanların ürünlerine (yumurta, süt, bal, v.b.) el konulması sömürgenlik edimidir. Bu nedenle hayvanlara zor, şiddet, tahakküm uygulanıyor, köleleştiriliyor. Kapitalist, sosyalist sanayi şirketleri, hayvanlar üzerinde üretmiş oldukları ürünlerini denemektedirler. Kobay-denek olarak kullanılan hayvanlar, şiddet-zulüm, işkence görmektedirler. Bu uygulamalar, hayvan hakları ve özgürleşmesi bağlamında etik davranışlar değildir.

Yine kapitalist ve sosyalist sistemlerde, ticari amaçlı hayvan çiftlikleri kurulmuştur. Bu çiftliklerde hayvanlar çok olumsuz koşullarda, yapay olarak çoğaltılıp eti ve ürünleri için beslenmektedir. Sömürgen bir ruh ve zihniyetle kurulan ticari amaçlı bu hayvan çiftliklerinde, hayvanlar etleri için katledilmekte, hayvanlara her türlü zulüm, işkence, tahakküm uygulanmaktadır. Bu uygulamalar vahşet düzeyine ulaşmıştır.
Hayvanlar da bizim gibi canlıdır. Biz insan türünden farklı olmaları, onları katletmek, zulüm, işkence uygulamak, sömürmek, köleleştirmek anlamına gelmemelidir. Hayvan türü, insan türü ile evrimsel akrabalık ilişkisi

içerisinde olmaları haliyle de biyolojik, ruhsal benzerliklerimiz söz konusudur. Aynı davranışsal özelliklere sahibiz türler olarak. Bu evrimsel, biyolojik, psikolojik gerçekliğe rağmen hayvan türüne yönelik uygulanan şiddete, sömürüye son verilmesi duyguları, düşünceleri oluştu. Bu duygular, düşünceler nedeniyle hayvanlara yönelik şiddet ve sömürgenlik edimlerinden arınma çabası ve mücadelesine yöneldim.

Sadece insan türüne uygulanan şiddet ve sömürgenliğe tepki gösterip, hayvan türüne uygulanan şiddet ve sömürgenliğe duyarsız kalmak, eşitlik, özgürlük bağlamında bir eksikliktir, yetersizliktir, tutarsızlıktır. Empatik bir biçimde düşündüğümüzde, türcü bir ayrımcılık tavrıyla eşitlik, özgürlük algımız da yok olmaktadır. Bu tutarsız-yetersiz tavrı aşabilmek ve türler arasında ayrımcılığa son vermek bağlamında hayvan özgürleşmesini ve hayvan haklarını kabullenmemiz ve mücadele etmemiz gerekiyor.

Şiddet ve sömürgenlik edimlerinden arınabildiğimizde eşitlikçi, özgürlükçü bireyler ve insanlar olabileceğimizi düşünüyorum. Bu mantıksal, felsefi sorgulayış beni vegan yaşama, şiddetsiz yaşama yönlendirmiş oldu. Fikri olarak şiddetsiz düşünceyle flörtüm, gönül bağım bu duygular ve düşüncelerle oluşuverdi.

15 - Güncel politikayı birçoğumuza göre daha dışarıdan takip ediyorsun. Ama belki bu güncel gelişmeleri biraz daha sakin ve soğukkanlı değerlendirmeni sağlayabilir. Kuzum ne olacak memleketin hali?

Aslında içeride ya da dışarıda olmak pek farketmiyor. İçerisi güncel politikaların hissettirilip daha otoriter biçimde uygulandığı alanlardır. Merkezi devlet yöneticileri ülkenin her noktasını gözetleyip, denetleyip, merkezi olarak belirlemiş oldukları güncel politikalarını ülkenin her alanında, kendi sınıf çıkarlarına uygun olacak biçimde hayata uygulamış oluyorlar.

Bu anlamıyla da egemenlerin Ortadoğu'da savaş çığlıkları atmasına, bombalama girişimlerine, işgal eylemleriyle halkları katletmelerine ne seyirci kalmak istiyorum ne de bu meselelere dair sakin ve soğukkanlı bir tutumla değerlendirme yapmak istiyorum. Oysa böyle bir durumda tüm dünyanın savaş karşıtlarının ayaklanması gerekiyor ve kendi hükümetlerine karşı çıktığı eylemeler sergilemeleri gerekiyor diye düşünüyorum. Gerçi yapılmıyor değil, yapılıyor. Fakat şiddet ve savaş tehlikesi devam ettiği sürece savaş karşıtlarının da eylemlerini sürekli kılmaları gerekiyor.

Tabii ki bu türden güncel gelişmeleri pek sakin ve soğukkanlı bir biçimde değerlendirmek her zaman mümkün olmuyor. Bir insan, bir birey olarak bazen ben de kızıyorum, sinirleniyorum, öfkeleniyorum. İnsan doğasını oluşturan güdüsel dürtüler bu durumda hareketleniyor. İnsan doğası maalesef bünyesinde şiddet güdülerini de tetiklemiş, harekete geçirmiş, üretmiş olabiliyor. Bu anlarda öfkemize hakim olup şiddetsizlik bilinciyle sakin ve soğukkanlı değerlendirme ve davranışlar oluşturabilmeliyiz.

Şiddetsizlik bilinci ve kuramı bu kritik anlarda uygun yol ve yöntemleri bulup, üretip, mücadele alışkanlığını sağlamış olacaktır diye düşünüyorum.

Eşitlik, özgürleşme mücadelesi, çok uzun erimli bir mücadeleyi ve bilinci gerektiriyor. Gezegenimizde hayatı genel anlamıyla şiddet, savaş ve sömürgenlik ilişkileri belirliyor. Şiddet, savaş, sömürgenlik edimlerinden kısa vadede ve küresel ölçekte arınabilmek yüzyılları alacaktır. Bu

anlamıyla hem kendi doğamızın yıkıcı, yok eden, şiddet, sömürgenlik üreten edimleriyle hem de insan ilişkilerini biçimlendiren şiddet, savaş, sömürgenlik edimleriyle bitmez tükenmez bir enerjiyle mücadele etmekten başka yol ve yöntemlerin olmadığını düşünüyorum.

Şiddetsizlik bilinciyle ve mücadelesiyle kendi varoluşumuzu sağlayabileceğimiz yaşam alanları ve eşitlik özgürlük kültürünü oluşturabilmeliyiz. Sisteme alternatif bu yaşam alanlarını oluşturmamız zorunlu bir ihtiyaç olarak karşımızda durmaktadır. Bu sorunlarımızı çözümleyecek ilişki biçimleri ve atılımlara ihtiyacımız vardır.

Bilindiği üzere sadece memleketimizin değil, gezegenimizin hali içler acısı bir durumdadır. Şiddet, savaş, sömürü, talan, kıyımlar, katliamlar, çevre kirliliği, temiz su-gıda sorunu, doğal afetler, küresel ısınma sorunu, küresel iklim değişikliği sorunu, sağlık sorunları, barış sorunu, eşitlik, özgürlük sorunları, teknolojinin ürettiği sorunlar, kadın sorunu, homofobik, transfobik yaklaşımlardan kaynaklı ayrımcılık-nefret sorunları... Bu sorunları daha da sıralayabiliriz. Maalesef ülkemiz ve gezegenimiz genel anlamıyla tüm bu sorunları azami düzeyde yaşamaktadır.

Şiddetsiz, savaşsız, sömürüsüz bir yaşam için herkes yeteneğini, bilincini, iradesini, kültürünü, birikimini herkesle paylaşabilmelidir.

Paylaşmak, yardımlaşmak, dayanışma içinde olmak çözüm yoludur diye düşünüyorum. Kendi dünyamızı, yaşam alanlarımızı oluşturmak bir çözüm yoludur. Kendi kültürümüzü, ilişki biçimlerimizi, varoluşumuzu üretebilmeliyiz. Bu da bir çözüm yoludur. Eşitlik, özgürlük bilinci çözüm yoludur.

Gezegenimizin, doğanın, hayvanın, insanın özgürleşmesi ve kurtuluşu böyle sağlanabilecektir. Başka bir seçenek yok. Şiddetsizlik, sömürüsüzlük bilinci çözümün kendisidir.

16 - Atladığımız, eklemek istediğin birşeyler var mı?

Şu an düşünüyorum eksik kalan birşeyler var mı diye. Aklıma gelen bir şeyin olmadığını belirtmek istiyorum.

Sevgili Can, böyle bir söyleşinin oluşmasında ilgi, sıcaklık, duyarlılık göstermiş olduğun için çok teşekkür ediyorum, kucaklıyorum, öpüyorum. Emeklerine, çabalarına sağlık! Sevgilerimi iletiyorum, kolaylıklar diliyorum.

EK - 1: Haber ve Makaleler

Cezaevinde Vegan Olmak

Ben sık sık müzik festivallerinde vegan yemek satılmadığı için şikayet ederim. Alana dışardan yiyecek sokmak yasak olduğundan, bütün gün ayakta durup et kokuları arasında aç kalmak, festivali veganlar açısından zorlu bir hale sokar. Özellikle ülkemizde çok az sayıda vegan olduğundan, pek de dikkat çekmez yaşadığımız sıkıntı.

Ancak son günlerde medyaya yansıyan bir haber, bir veganın başına gelebilecek en ağır durumlardan birini ortaya çıkardı. Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nde yatan vegan mahkum Osman Evcan, kendisine yiyebileceği yemeklerin verilmesi için mücadele içinde. Olayın özünü Evcan'ın kamuoyuna yazdığı mektuptan alıntılayarak okuyalım:

"Düşünsel, felsefi eğilimlerim nedeniyle 8 yıldır vejetaryen bir yaşam sürdürmekteyim. Hiçbir hayvan eti ve hayvan etiyle yapılmış yemeği yemiyorum. Hayvan ürünleri de (tereyağı, peynir, bal, süt, yoğurt, sucuk, salam vb.) yemiyorum. Hayvansal ürünlerden yapılmış (deri, yün) kullanım-giyim eşyalarını kullanmıyorum.

Vejetaryan olmam nedeniyle cezaevi mutfağında pişirilen etsiz yemekler tarafıma verilmektedir. Fakat cezaevi mutfağında yapılan bu yemekler o kadar kötü, bozuk yapılıyor ki, yenilebilir gibi değildir.

Cezaevi yönetimine, tarafıma verilen yemeklerin düzeltilmesi amacıyla 2010 yılı Aralık ve 2011 yılı Ocak ayı içerisinde birkaç kez dilekçe yazdım. İdare, sorunun çözümü yönünde herhangi bir girişimde bulunmadı, duyarsız kaldı.

17 Haziran'dan bu yana cezaevi mutfağında hazırlanmış yemekleri almama eylemim devam etmektedir. Beslenme ihtiyacımı kendi ekonomik olanaklarımla karşılıyorum.

Son olarak, cezaevi kantininde sebze-meyva ve diğer bazı besin maddelerinin getirilmesi ve satılması kısıtlanmaktadır."

(Osman Evcan, mektubunda vejetaryen olduğunu yazmış ama yaptığı açıklamaya göre kendisi vegan. Cezaevindeki sağlık koşulları ve doktor muayenesi hakkındaki sıkıntıları da anlattığı mektubun tamamı, internet üzerinde http://osmanayemek.tumblr.com adresindeki sayfadan okunabilir. Buradan Evcan'a destek için başlatılan imza kampanyasına katılma olanağı da var.)

***

Ben de düşünsel ve felsefi eğilimleri nedeniyle hiçbir hayvansal ürün yemeyen ve tüketmeyen bir veganım.

Bu konudaki haberleri okuyunca, "Kendi isteğimle gittiğim festivallerde bir gün boyunca süren açlığımın sürekli olmak zorunda kalması halinde ne yapardım?" diye düşündüm.

Ben de Osman Evcan gibi mektuplar yazar, sesimi duyurmaya çalışırdım. Medya haber yapsa da, cezaevi yetkilileri, Adalet Bakanlığı bu haklı talebi dinler miydi? Etik nedenlerle vegan olan bir insanın aç kalmasına göz yumulur muydu?

Bazılarının "Yemek bulmuş da seçiyor!" diyerek duyarsızlaşabileceğini tahmin ediyorum. Benim seslenmek istediğim onlar değil; vicdan sahibi olanların empati yapıp, kendilerini bir an için Osman Evcan'ın yerine koymasını istiyorum. Talebi, sadece hayvansal ürün içermeyen, yenilebilir yemektir. Bu durumda olan mahkumlar için diyet yemeği çıkarmak, olanaksız değildir.

Mahkumlar için insani yaşam koşullarının sağlanması devletin görevi. Hapiste yatanlar, özgürlükten mahrum kalmak dışında, sağlık, barınma, yemek, hijyen, havalandırma vb. diğer bütün insan haklarına sahip olmalıdır. lrk, renk, cinsiyet, dil, din, politik ya da başka bir görüş, milliyet, etnik ya da toplumsal köken, mülkiyet ve herhangi bir statü nedeniyle ayrımcılık yapmak, bütün dünyada insan hakları belgeleriyle yasaklanmıştır.

Osman Evcan’ın vegan olması da bir felsefi/politik dünya görüşüdür. Cezaevinde kendisine yiyebileceği yemeklerin verilmemesi, en başta ayrımcılık anlamına gelir!

Yetkililer, bu ayıbı ve haksızlığı ortadan kaldırmalıdır.

Zülal Kalkandelen, Cumhuriyet Pazar Dergi

16 Ekim 2011

http://www.zulalkalkandelen.com/2011/10/cezaevinde-vegan-olmak.html

Hem Vegan, Hem Tutsak!

Osman Evcan sekiz yıldır vegan yani hayvansal kökenli hiç bir yiyecek tüketmiyor. Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nde kendisine uygun yemek verilmemesi üzerine bir kampanya başlattık. Bireyle yiyecek arasındaki doğal ilişkiyi iktidara bırakmak niyetinde değiliz. Bu kampanya, sebzeyle aramıza girenlere karşı bir direniştir.

Yaklaşık iki ay önce, elimize Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nden bir mektup geçti. Osman Evcan, mektubunda sekiz yıldır katı-vejetaryen (yani, vegan: hayvansal kökenli hiç bir yiyeceği yemeyen) olduğunu söylüyor ve bir hükümlü olarak cezaevinde kendisine uygun yemek verilmemesi nedeniyle yaşadığı sıkıntıları anlatıyordu. Sağlıklı, temiz ve besleyici vegan yemek yiyememesi, kendi yemeğini pişirmesine izin verilmemesi gibi sorunlar bize hayati göründü. Dahası, bir vegan olarak, ben de elbette, derinden etkilendim ve sarsıldım.

Derhal bir kampanya başlattık. Kampanyamıza da "Osman'a Vegan Yemek!" adını verdik. İmza ve destek mesajları toplamaya başladık internet üzerinden. Bir ayda üç yüzü aşkın imza topladık, onlarca destek mesajı aldık. Bu imzaları ve mesajları, hem Osman'a, hem de cezaevine ilettik, iletmeye de devam ediyoruz.

Bu yazıyı yazma nedenim, "Osman'a Vegan Yemek!" kampanyasının iki önemli özelliğini anlatmak. Öncelikle, bu kampanya, Türkiye'de, ana akım mecrada başarılı olan ilk vegan kampanyadır. İkinci olarak, kampanyamız, politik arenada aşina olduğumuz diğer F Tipi Cezaevi mücadelelerden oldukça farklıdır. Şimdi kısaca açıklayayım bu iki noktayı.

Politik bir vegan hareketin Türkiye'de gelişmesinin ve ilgi görmesinin zorlukları açık. 'Hayvanseverlerin' dahi et yediği, inanılmaz derecede vegan-dostu olan Osmanlı ve Akdeniz mutfaklarının tüm zenginliğine rağmen lokantalarda ve sofralarda bir iki meze dışında vegan yiyecek bulamadığınız bir toplumda, bir veganın, hele hele vegan bir tutsağın istek ve çağrılarına yanıt alabileceğimizi ummamıştık.

Bu kampanya, bu minvalde, vegan bir insanın yemek hakkını elde edebilmesi için Türkiye'de düzenlenen ilk kampanyadır. Bizim çabalarımıza yakın tutsak dayanışma kampanyaları, bildiğimiz kadarıyla, genellikle tıbbi yardım ya da ilaçların verilmesi gibi tıbbi zorunluluklara yoğunlaşmıştır. Ancak, vegan olmak, tıbbi bir zorunluluk değildir. Dolayısıyla, cezaevinde vegan olmak, bir seçimdir, hem de oldukça zor bir seçimdir. Haliyle, ilk bakışta çoğu insan için, bu 'seçim' politik bir empati yaratmayabilir.

Kampanyanın başlarında 'Eğer hayvani mamül yemiyorsa, bedelini de ödeyecektir' diyen zihniyetin daha baskın olacağını düşünüyorduk karamsar bir şekilde. Bu kampanyayla, bu kısır döngüyü kırdığımızı hissediyoruz. Zira, her şeyden önce, kampanyamıza destek veren, imza veren bir çok kişi vejetaryen ya da vegan değil. Bunu önemli buluyoruz.
Kampanyamızın ikinci önemli özelliği, odağımızın politik olmamasıdır. Kampanyanın başlarında bir çok gazeteci Osman'ın neden cezaevinde olduğunu sordu bize. Açıkçası bu sorunun yanıtını bilmiyorduk. Daha da önemlisi, Osman'ın suçu hiç umurumuzda değildi. Kimi dostlar daha da ileri gittiler - acaba Osman işlediği çok vahşi bir suç nedeniyle cezaevindeyse, yine de desteğimizi hak ediyor muydu? Bu soruya, tereddütsüz 'evet' yanıtını verdik.

Kampanyamız, Osman'ın suçuna ya da politik motivasyonuna hiç yoğunlaşmadı. Zira, ne olursa olsun, kayıtsız şartsız, her insanın vegan gıdaya ulaşma hakkı olduğuna inandık. Amacımız, Osman'a af talep etmek değil. Osman'ın yeniden yargılanması ya da cezasının azaltılması gibi herhangi bir hukuki ya da politik talebimiz yok. Sadece, Osman'a vegan yemek verilsin dedik.

Kampanyamızın ilk etkileyici başarısı milletvekili Melda Onur'un Osman'ın durumuyla ilgilenmesi oldu. Cezaevi koşullarına dair verdiği yazılı soru önergesinde Onur, Osman'ın durumunu da Adalet Bakanı'na sordu. Böylece 'vegan' sözcüğü ilk defa TBMM kayıtlarına girmiş oldu (27 Eylül 2011). Sonrasında, Melda Onur üşenmedi ve Kırıkkale'ye giderek Osman'la görüştü. Yanında getirdiği yiyecekleri Osman'a iletmeye çalıştı, ancak cezaevi idaresi buna izin vermedi. Yasakmış.

Kampanyamız bize bir kaç şey öğretti. Her ne kadar, biz kendimizi başarı elde eden ilk vegan kampanya olarak adlandırsak da, aslında Türkiye'deki politik vegan hareketin tarihi 1990'lara kadar gidiyor. (Bilhassa, yaklaşan kurban bayramı nedeniyle, kurban karşıtı kampanyaları da hatırlatalım.) Öğrendiğimiz ikinci şey de, açık ve net bir hedefe sahip olmamızın ve politik itişmelerden uzakta durmakta direnmemizin kampanyamızı güçlendirmiş olmasıdır. Tek hedefimiz var: Osman'a vegan yemek verilmesi. Bu hedefimizi bütünüyle gerçekleştirmeden durmayacağız.

Kampanyamızın kimi doğal genişlemelerini bekliyoruz. Örneğin, kışlalarda, okullarda, kampüslerde, yemekhanelerde, yurtlarda vegan yemek seçeneğinin olması için çalışmak bu doğal genişlemelerden bir kaçı. Diğer bir ifadeyle, bireyle yiyecek arasındaki doğal ilişkiyi iktidara bırakmak niyetinde değiliz. Bu kampanya, sebzeyle aramıza girenlere karşı bir direniştir.

Can Başkent, Bianet

1 Kasım 2011

http://bianet.org/bianet/bianet/133769-hem-vegan-hem-tutsak

Vegan Tutuklu Evcan Açlık Grevine Girdi

Kırıkkale F-Tipi Cezaevi'nde tutuklu olan Osman Evcan, kendisine vegan yemek verilmediği ve sağlık sorunlarında gerekli tıbbi bakım yapılmadığı gerekçesiyle süresiz açlık grevine girdi.

Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'nde tutuklu bulunan Osman Evcan, cezaevi yönetimi vegan beslenme koşullarını sağlamadığı için geçtiğimiz Cuma günü (4 Kasım) süresiz açlık grevine başladı. Evcan bugün (7 Kasım) açlık grevinin dördüncü gününde ve sadece suyla besleniyor.

Osman Evcan'ın kızkardeşi Asiye Evcan, Yeryüzüne Özgürlük Derneği'ne yolladığı mesajda, ağabeyinin sağlık sorunlarının çözülmediğini, cezaevi yönetiminin Osman Evcan'a hala vegan yemek vermediğini söylüyor. Asiye Evcan'ın mektubu şöyle:

"3 Kasım da ben, annem, yurtdışından gelen büyük abimizle birlikte Kırıkkale'de bayram açık görüşü yaptık. Bundan Osman abim çok mutlu oldu. Konuşma esnasında 4 Kasım cuma günü süresiz açlık grevine gideceğini söyledi. Bununda başka bir yolu olmadığını belirtti.

"Hiçbir sorunu çözülmemiş. Sağlık sorunları olduğunu, doktorun çözümün kesin ameliyatlık durumun sözkonusu olduğunu belirttiği halde buna imkan verilmediğini açık görüş esnasında söyledi.

"Evet bugün bayramın birinci günü. Telefon görüşmemiz de bugüne denk geldi. Az önce kendisiyle telefonda görüştüğüm de bugünde dahil olmak üzere açlık grevinin üçüncü gününde olduğunu, sadece su aldığını, şeker kullanmadığını belirtti. Süresiz açlık grevi olduğundan bu durumu sizlerin ilgili olan tüm yerlere kurum ve kuruluşlara bildirmenizi söyledi."

"Osman Evcan'a Vegan Yemek Kampanyası" düzenleyicileri yaptıkları uluslararası dayanışma çağrısında konuya duyarlı herkesi Başbakanlık, Adalet Bakanlığı ve Kırıkkale F-Tipi Cezaevi yönetimine gönderecekleri

mektup ve ya e-posta aracılığıyla Evcan'a destek olmaya çağırıyor. Çağrıda şu ifadelere yer veriliyor:

"Veganizmin T.C. otoritelerince bir hak olarak tanınmamasından ötürü, Evcan tatmin edici miktar ve nitelikte yemek alamamaktadır. Mektup yoluyla, hijyenik olmayan vegan yemekler aldığını, hatta bilinçli olarak yemeğine zararlı kimyasallar katıldığını ifade etti.

"Osman Evcan'a Yemek İnisiyatifi'nin ve Evcan'ın dilekçeleri yetkililerce görmezden geliniyor. CHP milletvekili Melda Onur, Evcan'ı cezaevinde ziyaret ettikten sonra durumunun gözardı edildiğini bir soru önergesi ile beyan etti. Ancak soru önergesine cevap çıkmadı.

"6 Kasım'da elimize geçen son mektubunda, Evcan görevlilerin keyfi bir tutumla kendisini tıbbi bakıma almadıklarını söylüyor. Cezaevi yemekhanesini boykot edip tüm gıda ihtiyacını kendi imkanlarıyla kantinden sağladığı sürecin ardından, sesini duyurmak için daha güçlü bir tavır ortaya koymak amacıyla 4 Ekim 2011'de süresiz açlık grevine başladı.

"Osman Evcan'a ve direnişine destek veren insanlar olarak, dayanışma içinde bulunmanızdan mutluluk duyacağız. Evcan'ın durumunu insanlara yayabilir, T.C.'nin ilgili kurumlarına uluslararası baskı oluşturabiliriz."

Çiçek Tahaoğlu, Bianet

7 Kasım 2011

http://bianet.org/bianet/bianet/133911-vegan-tutuklu-evcan-aclik-grevine-girdi

Vegan Tutsak Evcan Açlık Grevinin Yedinci Gününde

Vegan hükümlü Evcan açlık grevinin yedinci gününe girdi. Yeryüzüne Özgürlük Derneği, Evcan'a destek için yaptığı basın açıklamasının ardından bir yürüyüş düzenledi.

Vegan hükümlü Osman Evcan, cezaevinde kendisine vegan yemek verilmediği için başladığı açlık grevinin yedinci gününe girdi.

Yeryüzüne Özgürlük Derneği dün (10 Kasım) İnsan Hakları Derneği İstanbul şubesinde Evcan'a destek olmak için yaptığı basın açıklamasının ardından Galatasaray'dan Taksim tramvay durağına bir yürüyüş düzenledi. Yürüyüşte "bütün politik tutsaklara özgürlük", "insana, hayvana, gezegene özgürlük" pankartları taşındı.

Yeryüzüne Özgürlük Derneği yaptığı basın açıklamasında, Evcan'ın yaşadığı sürece dikkat çekti:

* 19 yıldır tutuklu bulunan ve sekiz yıldır vejetaryen/vegan beslenme biçimini benimseyen Evcan, cezaevinde geçirdiği dört sene içinde, yemekhaneden yeterli miktarda ve nitelikte vegan yemek alamadığını 2010 Aralık ve 2011 Ocak ayları arasında defalarca dilekçeyle başvurmasına rağmen cezaevi idaresi herhangi bir düzeltmede bulunmadı.

* 26 Şubat 2011'de Evcan, kendisine tek kişilik tencerede verilen bulgur pilavının yenilemeyecek kadar kötü koktuğunu, üstelik tencerenin yüzeyinde yapışkan ve ciltte yakıcı etki yapan bir madde bulunduğunu fark edince yemeği saklayıp 1 Mart 2011'de Cumhuriyet Başsavcılığı'na şikayette bulundu. Bunun üzerine kendisiyle görüşen cezaevi idaresi, bu olayın delilini ve Evcan'ın yazdığı dilekçeyi imha etti.

* Kırıkkale İnfaz Hakimliği ve Kırıkkale Cumhuriyet Başsavcılığı, bu süreçte Evcan'ın tüm dilekçelerine rağmen herhangi bir hukuki işlemde bulunmadı.

* 17 Haziran 2011'de cezaevi yemekhanesinden yemek almamaya, besin ihtiyacını vegan ürünler bakımından son derece kısıtlı olan cezaevi kantininden temin etmeye başladı.

* Evcan, Adalet Bakanlığı'na ve kardeşi Asiye Evcan'a attığı mektupların ulaştırılmadığını belirtiyor.

* 25 Temmuz 2011 tarihinde Kırıkkale Cumhuriyet Başsavcılığı Evcan'a çağrı yolladı, ancak yapılan görüşmenin hiçbir etkisi olmadı.

* Keyfi sebeplerle aylarca doktor muayenesine alınmadı, bu zaman zarfından sonra muayeneye alındığında ve hastaneye sevki sırasında kötü muameleye maruz kaldı. Doktorun yazdığı ilaçlar ya geç ya eksik ya da hiç gelmiyor.

* CHP milletvekili Melda Onur, 27 Eylül 2011 tarihinde Adalet Bakanlığı'na verdiği yazılı soru önergesinde, Evcan'ın ve diğer tutukluların gördüğü muameleyi gündeme getirdi. 14 Ekim 2011 tarihinde şahsen ziyaret ettiği Evcan'a ulaştırmak istediği vegan yemekler cezaevi idaresince kabul edilmedi.

Açıklamada şu ifadelere yer verildi:

"Evcan bu eylemiyle, kendi sorunlarının çözümünü amaçlamakla birlikte, tüm ülke cezaevlerindeki benzer pek çok sorunun ve hak ihlalinin giderilmesini umut etmektedir. Eylem aynı zamanda, hayvana, doğaya, kadına, sömürge altındaki halklara uygulanan şiddete de bir protesto niteliği taşımaktadır. Evcan, kendisini üç günlük açlık greviyle destekleyen koğuş arkadaşı Sadık Aksu'nun, Kahramanmaraş/Elbistan E tipi cezaevinde tutuklu bulunan üç vejetaryen mahkumun ve yoğun işkence gören, açlık grevini geride bırakmış vicdani retçi İnan Süver'in mücadelelerini desteklemektedir.

"Uygarlığın doğa üstünde kurduğu tahakkümün bir sonucu olan, içinde bulunduğumuz hiyerarşi kültürü, insanları kendi tanımladığı suçlarla yargılayıp tecrit etmekte, şiddet uygulamakta ve ölüme terk etmektedir. Biz, F tipi cezaevinin acımasız koşulları içinde vegan olup bu tavrını hayatını

ortaya koyarak sürdüren Osman Evcan nezdinde, tüm işkence gören veya hasta tutuklularla da dayanışma içinde olduğumuzu bildiriyoruz. Bu insanların yaşadıklarından Türkiye Cumhuriyeti'ni ve ilgili kurumlarını sorumlu tutuyoruz."

Bianet

10 Kasım 2011

http://bianet.org/bianet/bianet/133938-vegan-tutsak-evcan-aclik-grevinin-yedinci-gununde

Osman Evcan'ın 'insanlık' talebi

Telefonun diğer ucunda Samsun'da bir ev ve iki kadın var. Paralel hatta bir Asiye Evcan konuşuyor, bir Zeliha Evcan. Biri Osman Evcan'ın 43 yaşındaki kardeşi, diğeri 74 yaşındaki annesi. Biz kapattıktan bir süre sonra cezaevinden o arayacak bu iki kadını. Senelerdir, her pazar böyle...

Eylül ayında bir mektup yazdı, sonra o talep yayıldı, bir kampanyaya dönüştü. Belki duydunuz. Şu an Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nde olan Evcan sekiz yıl önce vegan beslenme kararı aldı. Bu ne demek? Et yemediği gibi hayvansal hiçbir ürünü tüketmiyor. Bu, dışarıda dahi hayata geçirmesi zor olan, her şeyin ötesinde politik bir tercih. Bir de 'içeriyi' düşünün... Osman Evcan, tercih ettiği biçimde beslenme hakkı için 4 Kasım'da süresiz açlık grevine başladı.

Onun ismiyle başlayan kampanya, cezaevlerindeki vejetaryen ve vegan tutukluları hatırlattığı kadar, sağlık sebepleri yüzünden perhiz uygulaması gereken ve bu hakları görmezden gelinen diğerlerini gündeme getirdiği için de önemli. Cezaevleri Tüzüğü'nde cezaevi doktorunun tavsiyesiyle tutuklu ve hükümlülere perhiz yemeği verilebileceği yazmasına rağmen bunun hayata geçişi keyfi kararlara bağlı ne yazık ki. Tuzlu ve yağlı yemesi kesinlikle yasak olanların, cezaevi yemeklerini 'yıkadığı' yahut o yemekleri yiyemediği için sağlık durumlarının daha da kötüleştiği bir hakikat.

Kafası, "Bir şey yapmış ki içeride... Ne demek perhiz, ne demek et yememek... Ne veriyorlarsa yiyecek"0 minvalinde çalışanlara sadece evrensel insan hakları kaidelerini hatırlatmakla yetinir, susarım. Umarım onların da adil yargılanma ve cezaevinde insanca yaşama hakları bir gün sınanmaz. İlk kez 80 öncesi, 18 yaşında cezaevine giren ve cezası 2022'de tamamlanacak olan Evcan'ın, hüküm giydiği örgüt üyeliği ve gasp suçlarının hayatının 30 yılına mal olması ayrı bir tartışma ve yazı konusu. Kaldı ki cezaevlerinde insanca koşulları şartsız olarak savunmak esastır. İçeride 20 kilo alıp gürbüzleşen kimi 'çocuk' tutuklular bulunmasına rağmen...

Zeliha Hanım tansiyon hastası; Almanya’daki diğer oğlu gelip de Kırıkkale’ye götürünce uzun zaman sonra bayramda gördü oğlunu: “Bembeyaz olmuş suratı. Sesi sivrisinek gibi kalmış. ‘Anne hayvanlara acıyorum, yiyemiyorum’ diyor, ne yapayım? ‘Oğlum, Allahü Teala onları bizim için yarattı’ diyorum, dinlemiyor. Zaten verdikleri etsiz yemeklere de kimyasal bir şeyler katmışlar. Çocuk eline sürmüş, eli kızarmış. Şimdi de oruç tutmaya başlamış. Onun açlık grevi yapacak hali mi var? Bir de hemoroidi var, kanaması olmuş, doktora göstermemişler. Kızım o kadar üzülüyorum ki namaz kılıyorum ama inan hangi duayı okuyorum bilmiyorum.”

Kardeşi Asiye Hanım ise siyasi tutuklu ve hükümlülerin koşullarının daha da ağır olduğunu hatırlatıyor: “Abim anarşist vegandır. Senelerdir içeride, pişmiş, kim bilir ne acıları var, böyle bir karar almış. Biz saygı duyarız. Midesinin almadığı bir şeyi nasıl yedirelim? Akrabalardan ‘İkna edin de yesin’ diyen çıkıyor ama zorlayamayız ki...”

Bunun politik bir tercih olduğunu anlamayanlara yaptığının şımarıkça görünebileceğini söylüyorum. Açlık sınırında yaşayanların, Van’da ağır koşullarda hayatta kalmaya çalışanların yanında Evcan’ın derdinin tali bir mesele kaldığını savunan çıkacaktır. Zeliha Teyze durumu özetliyor: “Kızım, insanlar neden aç? Çünkü milletimiz hayırsız olmuş, acımasız olmuş. Van’da gerçek ihtiyacı olanlara bir türlü yardım edilmiyor. Oğlum da bunları söyler. Ne göndersek içeride arkadaşlarıyla paylaşır. Bir kere eğlensin diye muhabbet kuşu götürdüm, arkamızdan salmış. ‘Anne ben hapisim, kuşun günahı ne?’ diye... Ne yapalım, çocuk bunu istiyor.” Dışarıdaki kampanyayı ve Osman Evcan’ın içeriden yazdıklarını http://osmanayemek.tumblr.com adresinden takip edebilir, destek verebilirsiniz.

Pınar Öğünç, Radikal

14 Kasım 2011

http://www.radikal.com.tr/yazarlar/pinar_ogunc/osman_evcanin_insanlik_talebi-1069403

Vegan kelimesini Osman'dan öğrendik

İki ay önce Kırıkkale F Tipi cezaevinden bir çığlık duyuldu. Neredeyse 30 yıldır cezaevinde yatan Osman Evcan burada çıkan vejetaryen yemeklerin kötülüğünden yakınıyordu. O çığlığı ABD'deki mektup arkadaşı duydu. Sanal alemden 'Osman'a Vegan Yemek' kampanyası başlattı. Kampanya bir anda küresel eyleme dönüştü. CHP İstanbul Milletvekili Melda Onur cezaevinde ziyaret ettiği Evcan'ın sorununu TBMM'ye taşıdı. Evcan, durum değişmeyince 4 Kasım'da açlık grevine başladı, 16 gündür suyla besleniyor

Zeliha Evcan (74) yağmur'a rağmen, bahçe kapısında karşılıyor bizi. Heyecanı sesine yansıyor; her cümlesinin sonunda Karadeniz şivesinin 'da' sesiyle, daha kapıda anlatmaya başlıyor: "Sizi görünce Osman'ımı görmüş gibi oldum, da!"

"Her geçeni Osman'a benzetiyoruz" diyor Asiye Evcan (44). Samsun Adalet Mahallesi'ndeki bu evin üçüncü katında 30 yıldır Osman Evcan'ın dönmesini bekliyor anne-kız. Babayı beş yıl önce kalpten kaybetmişler. Ailenin Osman'ın dışında iki oğlu daha var, biri Almanya'da, diğeri Batum'da yaşıyor.

İkisi de tipik Anadolu kadınları. Karadeniz pidesinden, taze fındığa kadar mükellef bir sofraya kurulup başlıyoruz konuşmaya. Topu topu üç ay yaşayabilmiş bu evde Osman Evcan. O da cezaevinden 1991'de Özal affıyla çıkıp da başka bir olaydan tekrar içeri girene kadar. O yüzden ona ait bir oda yok. Birkaç fotoğraf, cezaevinde yapıp gönderdiği birkaç duvar süslemesi, anneye ve kız kardeşe özel yapılmış birkaç boncuklu cüzdan dışında ona ait özel bir eşya da yok.

Zeliha Evcen anlatmaya başlıyor: "Ayy Osman var ya Osman, anlatsam film olur. Okur yazarlığım olsaydı, bütün yaptıklarını kaleme dökerdim. Belki 10 film çekilirdi. Osman ikinci çocuğum. Abisi hırçındı ama Osman uysaldı, melaike gibi bir çocuktu. Makina mühendisi olacaktı. 19 Mayıs Lisesi'nde okuyordu. Bir gece gelmeyince merak ettik. Aradık taradık,

kimse bilmiyor nerede olduğunu. Geç vakit geldi. Aynanın karşısında soyunmuş sırtına bakıyor. Sırtının ızgara gibi oluşunu hiç unutmuyorum."

Kardeşi Asiye Hanım araya giriyor: "12 Eylül'dü o zaman. Sağ-sol davaları vardı. Bizim mahalle de solcuydu. Askeri gazinoda joplanmış abim."

Zeliha Hanım devam ediyor: "Çekecek çilem varmış. 'Etme Osman, beni öldür de öyle yap' dediysem de baş edemedim. Önce gasp dediler. Harçlık kazanmak için girdikleri işyerinde patron arkadaşlarından birine küfredince, bir daha küfretmesin diye plastik silahla korkutmuşlar. O da 'paramı aldılar' demiş. Öyle düştü hapse. 25 yıl ceza verdiler. Dokuz yıl yattı aftan çıktı. Geldiydi eve, bir akşam polisler bastı. Babasını, kız kardeşini, onu toplayıp götürdüler. Bir ben kaldım evde, beni de götürün dedim ama..."

İzahati yine kız kardeşten: "Öğrenciler bildiri dağıtmış o gün. Çavuşesku bildirisi. Babamın yerde bulup sonra okurum diye cebine attığı kağıt meğer o bildiriymiş. Halbuki takvim yaprağı da bulsa alıp okurdu, hatta biriktirirdi onları. Abim de mimli ya! Bildirileri o dağıtmış olsa gelip yatar mıydı evde? Üçümüzü de hücreye koydular. Ben 11 gün kaldım. Yan yana hücrelerdeyiz. Babam kalp krizi geçirdi. Abimi Haymana açık cezaevine koydular. Sonra bildiriyi dağıtanı bulmuşlar. Abimi salacaklardı ama ondan önce kaçmış cezaevinden. Firar edince afla yatmadığı yıllar da sonra aldığı cezanın üstüne eklendi tabii."

Annesi bu firar zarfında oğlunu üç yıl hiç göremediğini anlatıyor: "Her gün televizyonun başında, öldü mü, kaldı mı diye bekledik. Büyük oğlumun arkadaşı bir gazete getirdi bir sabah. Yakalanmış diye sevindik biz de. Özledik çünkü. Kalktık kızımla Ordu cezaevine gittik. 'Osmanım sen misin diyorum', 'Benim anne' diyor. Sanki o değil. 15 gün dayak yemiş. Merhametli bir gardiyan da bizimle ağladı. O günleri hiç hatırlamak istemiyorum. Sonra gönderdiler Nevşehir'e. Onunla birlikte hep gezdik. Gaziantep, Kahramanmaraş, Zonguldak, Giresun, Sincan, saydım tam 14 cezaevi."

"Hayvanlara küçükken de duyarlıydı. Muhabbet kuşu götürmüştük eğlensin diye. Onu da salmış, ben hapisim, o da hapis olmasın diye. 10 yıl olmuştur et yemediği. Ben veterjanım (vejetaryen demek istiyor) demediydi o zaman.

İsmini bile zor söylüyorum, ondan duyduk bunları. Ayda 350 lira yolluyoruz kantinden yesin diye. Kantinde de istediği sebzeler olmuyormuş."

Kız kardeşi Cumhurbaşkanı'na ve Adalet Bakanlığı'na mektup yazmış: "Yemeğinin içinde yapışkan bir madde bulmuş, o maddeyi elinin üzerine sürünce kızarmış elleri. Amasya'da yatarken de içtiği sütten elleri morarmıştı, güveni kalmadı cezaevi idaresine yemek konusunda. Yün çamaşır giymiyor, yün battaniye kullanmıyor. Bir keresinde deri ayakkabı almıştım da geri göndermişti. Bez spor ayakkabısı alıyoruz hep. Her pazar günü 13.15 civarı arıyor. Heyecanla bekliyoruz. Olur da biz alt kattayken ararsa diye oraya da paralel hat çektik. En son geçen pazar (14 Kasım) konuştuk. Toplam 10 dakika. Açlık grevini konuştuk sadece. 7-8 maddelik bir talep listesi vermiş müdüriyete. Konuşmuşlar, 'ileriki günlerde kabul edilecek demiş' müdür... Ama kabul edilen bir şey olmayınca o da devam ediyor açlık grevine. Ben de Cumhurbaşkanımıza, Adalet Bakanlığı'na yazdım: 'Bu sizin mahkûmunuz, bu ülkenin çocuğu. Zaten cezasını çekiyor, bu ceza da niye. Daha kötü sonuçlara meydan vermeden... Eğer kötü olup da kaldırırlarsa hastaneye, şuurunu kaybedip..."

Annesi ağlayarak susturuyor kızını: "Sus, inşallah olmaz öyle. Merak etmeyeyim diye canlı konuşmaya çalışıyor ama halinden anlıyorum da! Arada sinek vızıltısı gibi çıkıyor sesi. Bronşiti de var üstelik, hava da soğuk. 'Af var' diyorlar, doğru mu? Çok zor bu işler, düşmeyene hikaye gibi gelir bunlar, ancak yaşayan anlar."

Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nde hükümlü bulunan ve özgürlüğüne ancak 2022'de kavuşacak Osman Evcan iki ay önce kamuoyuna vegan olması nedeniyle çektiği sıkıntıları anlatan bir mektup yazdı. ABD'de yaşayan ve kendisi de vegan mektup arkadaşı Can Başkent durumdan haberdar olunca sanal alemde 'Osman'a Vegan Yemek' adıyla bir kampanya başlattı: "O anda elbette, kampanyanın nasıl ve ne kadar ilgi göreceğine dair hiç bir fikrim yoktu. Önce kendi bağlantılarım ve arkadaşlarım üzerinden kampanyayı yürütmeye ve destek bulmaya çalıştım. Basit bir internet sitesiyle de meseleyi yalın bir şekilde anlatmaya, duyurmaya çalıştım. Sonrasında da Yeryüzüne Özgürlük Derneği ve Vegan Kolektif işin ucundan

tuttu. İstanbul Milletvekili Melda Onur ile iletişim kurup, onun Osman'ı ziyaret etmesini, global eylem çağrısı gibi etkinlikleri bu iki grup başardı."

http://osmanayemek.tumblr.com adresinden yürütülen kampanya bir anda küresel bir eyleme dönüştü. Sadece Türkiye'den değil tüm dünyadan yüzlerce destekçi buldu. Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde yürüyüşler düzenlendi, basın açıklamaları yapıldı. Artık yalnız olmadığını hisseden Osman Evcan ise 4 Kasım'da süresiz açlık grevine başladı. 16 gündür suyla besleniyor. Destekçileriyse 23 Kasım, saat 19.00'da İstanbul'da, Taksim Meydanı'nda yeni bir eyleme hazırlanıyor.

Tüm dünyada yaygınlaşan veganlık en basitiyle vejetaryenliğin bir üst hali olarak tarif ediliyor. Bir vegan, hayvan eti dışında hayvansal hiçbir ürün (yoğurt, tereyağı, margarin, peynir, yumurta vs.) yemiyor. 'Osman'a Vegan Yemek' kampanyasını başlatan Can Başkent'e göre hayvansal mamullerle hazırlanan sabun gibi maddeler kullanmamak gibi boyutları da var. Tarihin ilk bilinçli vejetaryeninin Eski Yunan'daki matematikçi Pisagor olduğu söyleniyor. Dünyanın ilk vejetaryen derneği 1847'de kurulmuş. Türkiye'deki veganlar ise Vegan Kolektif adıyla İstanbul'daki tek vegan restoran Loving Hut ve Buğday Derneği üzerinden birbiriyle iletişime geçerek eylül ayında örgütlendi. Vegan Kolektif iletişim sorumlusu Aykut Atasay'ın verdiği bilgiye göre, vegan etiğini, vegan beslenmeyi, diğer hayvanlar üzerindeki insan tahakkümünü ve şiddetini görünür kılmayı hedefliyorlar. Türkçe'ye veganlığa ve hayvan sömürüsüne dair kitaplar kazandırmayı ve üniversitelerde, film festivallerinde, sokakta veganizmi tanıtmayı planlıyorlar.

Şehriban Oğhan, Hürriyet

20 Kasım 2011

http://www.hurriyet.com.tr/pazar/19283238.asp

Et yemek istemediği için ölecek mi?

Sizce Sadullah Ergin Kırıkkale Cezaevi'ne gidip Osman Evcin'den özür diler mi? Çok geç olmadan bu insanlık ayıbına bir son verir mi ?

Adı Mahmut. Mahmut'un işi Türkiye'de yolunda gitmemiş. Bir yolunu bulmuş ve Fransa'ya yerleşmiş. Kendisine yeni bir hayat kurmak üzereyken, kendi deyimiyle “şeytana uymuş” ve gasptan yakalanıp hapse atılmış. Mahmut inançlı biri, sünni müslüman. Hapiste oruç tutuyor, namaz kılıyor ve yediklerine dikkat ediyor. Kendisine verilen yemeklerde domuz eti yok ama onun içi rahat değil. Et yemeklerini yemediği gibi, yemeklerin piştiği yerleri de göremediğinden kendisine etsiz yemek verilmesini talep ediyor. Hatta, mümkünse vegan yemekler yemek istiyor. Çünkü yumurta ve süt gibi hayvansal besinleri sağlayan hayvanların yine islama uygun olmayan ürünlerle beslendiğini düşünüyor. Hapishane yönetimi ise hiç oralı değil. Mahmut'un isteklerini yerine getirmiyor. Mahmut hemen hemen her gün aç yatıyor, Türkiye Cumhuriyeti hükümetinden yardım istiyor.

Tasalanmayın, yukarıda yazdıklarım gerçek değil. Zaten gerçek olsaydı şimdiye kadar bin kere Mahmut'un adını duymuş olurdunuz. Tüm Türkiye şimdi Mahmut'u konuşuyordu. Malum gazeteler “Müslüman Mahkuma İşkence” diye başlıklar atarlar, Mahmut için kampanya başlatırlardı. Belki de Başbakan ilk Fransa ziyaretinde, “Siz Mahmut'u aç bırakmayı iyi bilirsiniz” diye nutuk atardı.

Adı Osman, soyadı Evcan. Osman gasptan 17 yıl ceza almış. Şartlı salıverilmeden yararlanarak dışarı çıkmış ama daha sonra bildiri dağıtmaktan tekrar içeri alınmış ve müebbet hapse mahkum edilmiş. 19 yıldır hapiste. Tutukluluğunun son dört yılını Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda geçirmiş. Osman anarşist düşünceye sahip ve vegan. Yani aynı bu yazının hayali kahramanı Mahmut gibi sadece bitkilerle beslenmek istiyor, hayvansal ürünleri yemeyi reddediyor. Cezaevinden kendisine vegan yemekler verilmesini istemiş ama bu isteği tam olarak karşılanmamış. Evcan 4 Kasım'dan bu yana açlık grevinde. Sadece su içiyor ve şeker ya da mineral takviyesi almıyor.

Endişelenebilirsiniz çünkü bu yazdıklarımın hepsi gerçek. Osman'ın cezaevinde verilen yemeklerle ilgili ilk şikayetleri bildiğim kadarıyla 2002 yılında başlamış. Osman, ailesine kendisine verilen yemeklerin beyninde uyuşma, vücudunda sancılar ve tırnaklarında morarmalara neden olduğunu söylemiş. O zamanlar Samsun Cezaevi'nde yatıyordu. İstekleri karşılanmadığı için Kırşehir'e naklini istedi ama görülen o ki Kırşehirde de durum farklı değil.

Osman Evcan bu eylemiyle hem kendi sorununa çözüm arıyor hem de diğer cezaevlerindeki benzer sorun ve hak ihlalinin giderilmesini istiyor. Açlık greviyle hayvanlara, doğaya, kadınlara uygulanan şiddete, kendisine üç günlük açlık greviyle omuz veren koğuş arkadaşı Sadık Aksu ve Elbistan E tipi cezaevindeki üç vejetaryen mahkûma da destek vermeye çalışıyor. Açlık grevi yapmış, tutuklu vicdanî retçi İnan Süver'e de bir dayanışma selamı gönderiyor.

Şimdi Osman'la Mahmut'un yerlerini değiştirin. Sizce Osman dini inançlarından dolayı bir talepte bulunsaydı aynı sonuçlarla karşılaşır mıydı? Halbuki arada hiçbir fark yok. Osman'ınki de inanç temelli bir davranış, Mahmut'unki de. Burada tek kıstas inancınızın devletin savunduğu veya tanıdığı resmi inançla örtüşüp örtüşmediği. Aynı cemevlerinin ibadet yeri kabul edilmeyişinde olduğu gibi. 15-20 milyon insan benim ibadethanem burası diyor, hükümet orası ibadethane değil, sen bilmezsin diye yanıt veriyor.

2008 yılının Ramazan ayında İngiltere'nin Leeds kentindeki bir hapishanede müslüman mahkumlara yanlışlıkla domuz eti verilmişti. Mahkumların şikayeti sonucu durum ortaya çıktı. Dönemin İngiltere Adalet Bakanı Jack Straw müslüman tutuklulardan daha sonra özür diledi.

Şimdi eski İngiltere Adalet Bakanı Jack Straw ile Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanı Sadullah Ergin'in yerlerini değiştirin. Sizce Sadullah Ergin Kırıkkale Cezaevi'ne gidip Osman Evcin'den özür diler mi? Çok geç olmadan bu insanlık ayıbına bir son verir mi?

Özgür Gürbüz, Birgün

20 Kasım 2011

http://ozgurgurbuz.blogspot.com/2011/11/et-yemek-istemedigi-icin-olecek-mi.html

Yoldaşım Osman'a Vegan Yemek...

18 yaşında girdiği ve 2022 yılında çıkacağı tutukluluk hayatında istediği tek şey "et yememek." Hadi şimdi siz güçlüsünüz de aramızdan birilerini cezaevlerinize kapatabiliyorsunuz. "Ama niye Osman Evcan'a et yediriyorsunuz, bu işkenceyi niye yapıyorsunuz? Ömründen aldığınız 30 yıl yetmiyor mu?"

Haber bombardımanı altında herkes; herkesten, her şeyden haberdar. Eş zamanda onlarca habere ulaşılabildiği için hiçbir habere hak ettiği tepkiyi oluşturabilecek kadar zaman verilmiyor. Bir haber diğer haberin üzerinde tepiniyor. Acı haber diğer acı haberlerle yarışıyor.

Gazeteciyseniz "en" kötü "en" fena haberi imzanızla yetiştirmek için can havliyle haber ayıklayıp, haber yapıyorsunuz. Gerçekten de haber dediğin her gün "yapılan" bir şey haline geliyor. Gerçekliğinden kopmuş, anlamı zedelenmiş* ve nasılsa diğer güne yenileri yetişecek onlarca haber. Ne mi demek istiyorum? Van depremi sonrası çadırda yanan üç çocuktan geriye kalan tek şeyin "3" sayısı olduğunu söylüyorum.

Gerekli-gereksiz, haber değeri olan - olmayan onlarca veri arasında bir kaçını hatta daha da fazlasını elemek gibi bir alışkanlığa meylediyorsunuz. Devlet - kapitalizm - çok uluslu şirketlerin kısacası yeni dünya düzenin istediği de bu.

"En" acı, "en" kara, "en" kahrolası haberler arasında size düşen de "en" berbat, "en" iğrenç, "en" üzücü haberi seçip, bir iki günlüğüne hafızanızda tutmak ve fasılalı tepkilerinizden bir kaçını vermek. Başka bir yazının konusu ama değinmeden edemeyeceğim. Üzerinde çok geniş mutabakat sağlanan, sevilen, sayılan, o hiçbir yere koyamadığınız demokrasinin de istediği bu. "Çoğunluğun acısı, kederi, sorunu", "azınlığın acısına, kederine, sorununa" galip geliyor. Çan eğrisi sistemdeki bu yarışta en uç noktadaki acı haberler kazanıyor. ("Kazanma" ifadesini özür dileyerek kullanıyorum.) O "en" acı haber metnine bakılarak, diğer haber metinlerine puanlar veriliyor.

Maruz bırakıldığınız biteviye iletişim tecavüzünde pintileşmiş haklı tepkilerinizi de -çoğunlukla en asgari seviyede- ölülere, en ağır mağduriyetlere, sakat bırakılanlara, tecavüze uğratılanlara veriyorsunuz. Bu kötü olduğundan değil, kötü olan "gerisinin teferruat olması."
Bazı günlerde toplaşan üç - beş kalabalığın derdi olması, o üç - beş kalabalığın yüzlerce kalabalığa kıyaslandığında kimsenin yürek değdirmeye ihtimam göstermediği dertleri bir başlarına sırtlanmak zorunda bırakılıyor olmaları.

Kötü olan, Kırıkkale F tipi cezaevinde tutulan Anarşist Osman Evcan'ın vegan yemek isteğine yanıt vermeyen cezaevi yönetimini protesto eden, kınayan, "bu işte bir hak yoksunluğu" var diyenlerin karşılaştığı tepkiler.

Osman'ın bu isteğini politik bir karar olarak görmüyorum ki kendisini tanımlama biçimiyle yoldaşım bile olsa. Politik kararların, eylemlerin devletin baskı araçlarıyla karşılaşmasına da hiçbir zaman şaşırmadım.

"Gülü (mücadeleyi) seven dikenine (baskısına) katlanır" demek istediğimden değil. Ama nefret ediyorsan, nefret de edilirsin. Yıkmak istiyorsan, yıkılmak da istenirsin. Kurumların insanla kurduğu ilişki bu formülde işler. "Hayvanlara acıyorum, yiyemiyorum" diyen birisinin derdi, insanlık geçmişinin çok eskilerine, "dünyanın efendisi" olarak türümüzü ilan etmediğimiz kadar eskilere gider.

Politika sözcüğünün etimolojisi o kadar gerilere gitmiyor. Politika dediğin de Osman'ın merhametine, sağduyusuna ve kelimelerle anlatmaya zihnimin yetmediği -ve zaten o kelimelerin de Osman'ı karşılamadığı- dünyayı algılayışına yetemeyecek kadar hacimsiz bir şey. Gasp edilen "dünya" kelimesi de herkesten çok onda gerçekliğine kavuşuyor belki de.

"Benim Ülkemde" filminde Güney Afrika'da Apartheid rejimi sonrası kurulan mutabakat komisyonlarının halka açık oturumlarının canlandırıldığı sahnelerin birinde bir hikâye geçer. Yaşlıca bir adam, oğlunu arayan ve kendisine şiddet uygulayan polislere "Bahçemdeki ağaçlarımı niye kestiniz?"diye sorar. "Nedenini söyleyin ki sizi affedeyim."

Bu bir film sahnesi. Osman'ın ki gerçek. 18 yaşında girdiği ve 2022 yılında çıkacağı tutukluluk hayatında istediği tek şey "et yememek." Hadi her şeyi geçtik diyelim. Hadi şimdi siz güçlüsünüz de aramızdan birilerini cezaevlerinize kapatabiliyorsunuz diyelim. "Ama niye Osman'a et yediriyorsunuz, ona bu işkenceyi niye yapıyorsunuz? Ömründen alacağınız 30 yıl yetmiyor mu?"

Yine bir yazıyı daha eylem çağrısı ile bitirelim. Şifa olsun, çözüm getirsin, kör sağır kurumlar yetkilerini "iyi"ye kullansın dileğiyle...

Eş zamanlı aldığınız onlarca haberden birine hak ettiği tepkiyi verebilmek için, üç - beş kalabalığın sırtlandığı yükü biraz olsun hafifletebilmek için ve Osman'ın isteğinin derhal yerine getirilmesi için 23 Kasım Çarşamba günü (yarın), saat 19:00'da, Taksim tramvay durağında ve dünyanın birkaç noktasında eş zamanlı düzenlenecek olan küresel eyleme davetlisiniz. Sıkı giyinin gelin derim.

Ve bir de Osmanım yalnız değilsin... (FG/HK)

* Jean Baudrillard'ın ifadesi

Filiz Gazi, Bianet

22 Kasım 2011

http://bianet.org/bianet/bianet/134198-yoldasim-osman-a-vegan-yemek

"Cezaevinde Haklar Askıya Alınamaz"

Vegan mahkum Evcan, hapishaneden yazdığı mektubunda, eyleminin politik değil temel insan hakkı kapsamında olduğunu söyledi ve "neyle suçlanırsa suçlansın mahkumların temel insan hakkının ihlal edilemeyeceğini" söyledi.

Hapishanede kendisine vegan yemek verilmediği için 3 Kasım'da açlık grevine giren Osman Evcan, hükümlü bulunduğu Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nden yazdığı mektubunda, neden vegan olduğunu anlattı ve "Bir tutsağın geçmişte veya zamanımızda işlemiş olduğu suçları ne olursa olsun temel insani hakları ihlal edilmemeli" dedi. Evcan'ın 16 Kasım'da yazdığını mektubunu özetle yayınlıyoruz...

“Bu mektubu, benim vegan yemek talebime destek verenlere, kim olduğumu, neden hapishanede olduğumu anlatmak ve vegan yaşam kültürünü nasıl benimsediğimi ifade etmek için yazıyorum.

1992'de "yasadışı örgüt üyeliği" üyeliği suçlamasıyla tutuklandım ve Türk Ceza Kanunu'nun 146/1. maddesinden yargılanarak müebbet hapis cezası aldım.

Müebbet hapis cezası almamıza neden olan suç; örgüt üyesi olan bir kişinin örgütün disiplinine uymaması nedeniyle yine örgütün merkezi kararı ile öldürülmesi eylemiydi.

Bu eylemi kişi olarak onaylamıyorum. O içinde bulunmuş olduğum mevcut koşullarda böyle bir eyleme bulaşmış oldum. Bu yapılan eylemi cinayet olarak değerlendiriyorum.

Hayvanlar da dâhil olmak üzere insanların yaşamlarına son verilmesi insanlık suçudur. Dolayısıyla o kişinin öldürülmesinin vicdani rahatsızlığını hep duyumsamış oldum ve bu işlenen insanlık suçu nedeniyle pişmanlık duydum.

Cezaevine girdikten sonra örgütten ayrıldım, bağımsız, özgür bir birey olarak yaşamımı sürdürüyorum. Geçmişimdeki şiddet ve otoriter yaşama kültürünün vermiş olduğu alışkanlıklardan, davranış biçimlerinden, fikirlerden arınma çabası içerisinde bulundum. Kafamdaki soruları çözümleyebilmek amacıyla zamanımı değişik içeriklerde kitap okuyarak değerlendirmeye çalıştım.

Yaşadığım düşünsel gelişim boyunca şiddet karşıtlığı içeren, insancıl, özgürlükçü düşünceleri benimsedim. Devletçi örgütlenmelerin insanlara özgürlük, eşitlik, refah, mutluluk getirmeyeceği bilincine ulaştım.

İktidarın, devletleşmenin insanları köleleştiren, sömüren, tek-tipleştiren, tahakküm altına alan, itaate zorlayan, şiddet-sömürü üreten, baskıcı kurumlar olduğunu savunan anarşist düşünceyi benimsedim.

Daha sonraki yaşamsal sürecimde, ekolojik anarşist düşüncelere yöneldim. Kapitalizmin sanayi-teknolojik kültürünün ekolojik yaşamın dengesini bozmuş olduğu, yıkıma uğratmış olduğu, gezegenimizi kirlettiği, zehirlediği, toplumu hastalıklı kılan bir duruma getirdiğini algılayarak sanayi-teknoloji kültüründen arınma ve doğayla iç içe uyumlu bir yaşamın oluşturulması düşüncesi oluştu bende.

Son sekiz yıllık zaman süreci içerisinde ise vegan bir yaşam kültürü eklendi bu düşüncelerime. Vegan yaşama kültürüne, hayvanlara yönelik sömürü, zulüm, şiddete uygulanmasının ve yaşama haklarının yok edilmesinin üzerimde bırakmış olduğu etkiyle oldu.

İnsan türüne uygulanan şiddet, sömürü, yok etme ediminin kaynağı ile hayvanlara yönelik şiddet, sömürü ve yok etme edimi amaçsal olarak aynı. Birinden kurtulmamız insan türünü ve hayvanları özgürleştirmeyecek. Bu nedenle her iki türe yönelik şiddet, sömürü, öldürme edimini ortadan kaldırabildiğimiz oranda insanlar, hayvanlar, gezegenimiz özgürleşmiş ve eşit bir yaşama kavuşmuş olacaktır.

Bugün cezaevinde yaşamakta olduğum sorunlarımın ve ihlal edilen insani haklarımın hiçbir politik içeriği bulunmuyor. Hepsi temel insani haklar kapsamında. Bir tutsağın geçmişte veya zamanımızda işlemiş olduğu suçları

ne olursa olsun temel insani hakları ihlal edilmemeli. Tutsaklara eziyet, baskı uygulanmamalı. Bu uygulamalar insanlık suçudur, keyfi tutumlardır.”

Bianet

2 Aralık 2011

http://bianet.org/bianet/bianet/134470-cezaevinde-haklar-askiya-alinamaz

Cezaevinde vejetaryen mönü servisi başladı

Cezaevlerinde devrim niteliğinde bir uygulamaya geçildi. Kırıkkale Cezaevi'nde ' vejetaryen' servisi başladı. İki mahkum için her gün ' vejetaryen' yemekleri çıkıyor. TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Ayhan Sefer Üstün, " Kırıkkale Cezaevi'nde iki mahkum için vejetaryen mönü hazırlanıyor" dedi. Mahkumlar, vejetaryen oldukları gerekçesiylenormal beslenme tarzına karşı çıktıklarını başvurularıyla komisyona bildirmişlerdi. Başvuruları dikkat alan komisyon, konuyu Adalet Bakanlığı'na bildirmişti.

Vejetaryen beslenme sisteminde, et, tavuk, balık gibi her türlü hayvan eti yasak. Dünyada, inançlarından dolayı bu tür beslenmeli seçenler var. Son yıllarda ise, kalori oranını azaltmak için öneriliyor.

İnsan Hakları komisyonunda, sigara yasağı gündeme geldi. Komisyon başkanı Ayhan Sefer Üstün, bir süre önce bazı cezaevlerinde yaptıkları yerinde incelemelerden notları aktarırken, " Mahkumlar arasında sigara içmeyenler var. Ama, mecburen pasif içici oluyorlar. Onların böyle olmaları doğru değil" dedi. Üstün, koğuşlara bir ayar getirilerek, ' içilmeyen' bölümü diye ayrılabileceğini söyledi.

Hülya Karabağlı, T24

8 Aralık 2011

http://t24.com.tr/haber/cezaevinde-vejetaryen-monu-servisi-basladi/185793

Osman Evcan'a Vegan Yemek Veriliyor mu?

Kırıkkale Cezaevi'nde artık vejetaryen menü çıktığı açıklandı. Vegan mahkum Evcan'ın annesi "bugün açlık grevinin 36. günü. Biz de artık yemek yiyemiyoruz" diyor. Osman Evcan'a Vegan Yemek İnsiyatifi'nden Başkent ise "şaşalı yemekler değil, besleyicilik ve yenilebilirlik standardı istiyoruz" diyor.

Kırıkkale Cezaevi'nde tutuklu bulunan iki vegan mahkum için artık sebze yemeği çıktığı açıklandı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanı Ayhan Sefer Üstün, "Kırıkkale Cezaevi'nde iki mahkum için vejetaryen menü hazırlanıyor" diye konuştu.
Sekiz yıldır vegan olan Osman Evcan hapishanede kendisine vegan yemek verilmediği için 3 Kasım'dan beri açlık grevindeydi.
Evcan'ın annesi Zeliha Evcan "bugün açlık grevinin 36 günü. Bir de gecesi var bunun. Biz de evde yemek yiyemiyoruz, geceli gündüzlü onu düşünüyoruz. En son geçtiğimiz pazar günü konuştuk. Üzülmesin diye canlı konuşmaya çalışıyorum ama Osman hiç iyi değildi. Cezaevi müdürüne bir mektup yazdım ama cevap gelmedi. Bu pazar Osman'la görüşüceğiz, yemeklerin düzelip düzelmediğini de o zaman öğreneceğiz" diyor.

Osman Evcan'a Vegan Yemek İnsiyatifi'nden Can Başkent, Maraş'taki cezaevinde de vejetaryen mahkumlar olduğunu duyduklarını söylüyor. Kağıt üzerinde uzun süredir vejetaryen menü çıktığının söylendiğini belirten Başkent, sorunun menünün gerçekten vejetaryen olup olmaması olduğunu dile getiriyor:

"Her cezaevinde her diyete uygun menü çıkmaz. Ama yasaya göre, cezaevindekilerin diyetine uygun (diyabetik vs) yemek çıkmak zorunda. Cezaevinde çıkan vejetaryen yemeğin veganlaştırılması mümkün. Yemekler yoğurtsuz ve peynirsiz olabilir. Bu konuda nispeten umutluyuz.

"Bizi asıl endişelendiren devletin bu konudaki tutumu. Bir milletvekili 'yemek cikiyor, kendisi yemiyor' demişti. Oysa ki kampanya başladığından

beri üzerinde durduğumuz nokta yemeklerin yenilebilecek durumda olmamasıydı. Osman yemeklerin içinde tuhaf maddeler olduğunu söylüyordu.

"Çok şaşalı yemekler bekliyor değiliz ama, minimum bir besleyicilik ve yenebilirlik standardı gerekiyor diyoruz."

Çiçek Tahaoğlu, Bianet

9 Aralık 2011

http://bianet.org/bianet/insan-haklari/134644-osman-evcana-vejetaryen-yemek-veriliyor-mu

Vejeteryan mahkuma yemek işkencesi sona eriyor

İnancı gereği veya vegan, vejeteryan türü özel bir beslenme şekline sahip hükümlü ve tutukluların talepleri, iaşe miktarı ile sınırlı kalmak üzere karşılanacak.

Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İaşe Yönetmeliği'nde yapılan değişiklik Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre, eski yönetmelikte yer alan "hasta hükümlü ve tutukluya, kurum hekiminin belirleyeceği besinler verilir" maddesi, "Hasta hükümlü ve tutukluya, diyetisyen veya hekimlerin belirleyeceği besinler verilir. İnancı gereği veya vegan, vejeteryan türü özel bir beslenme şekline sahip hükümlü ve tutukluların talepleri, iaşe miktarı ile sınırlı kalmak üzere karşılanır" şeklinde değiştirildi. Söz konusu uygulama, eğitim merkezlerinde de yapılacak.

Radikal

28 Mart 2012

http://www.radikal.com.tr/turkiye/vejeteryan_mahkuma_yemek_iskencesi_sona_eriyor-1083168

Vejeteryan mahkûmlara özel yemek verilecek

Cezaevlerinde inancı gereği veya vegan, vejeteryan türü özel bir beslenme şekline sahip hükümlü ve tutukluların taleplerinin yerine getirilmesine dönük düzenleme resmi gazetede yayımlandı

CHP İstanbul Milletvekili Melda Onur, cezaevlerindeki beslenmeden fiziki koşulların iyileştirilmesine yönelik başlattıkları mücadeleyi sürdüreceklerini söyledi. Osman Evcan'ınvegan beslenmesi için atılan adımların başarıya ulaştığına dikkat çeken Onur, "Cezaevlerinde inancı gereği veya vegan, vejeteryan türü özel bir beslenme şekline sahip hükümlü ve tutukluların taleplerinin yerine getirilmesine dönük bir düzenlemenin yapılarak resmi gazetede yayımlanmasıyla önemli bir başarıya imza attı" dedi.

'Osman'a yemek' kampanyası kapsamında, CHP'li Onur ve STK'lar işin peşini bırakmadı. Kırıkkale Cezaevi ve Adalet Bakanlığı nezdinde girişimler yapıldı. 28 Mart 2012 tarihli resmi gazetede yayımlanan "Hükümlü ve Tutuklular İle Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İaşe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'te madde değişikliğine gidildi. "Hasta hükümlü ve tutukluya, diyetisyen veya hekimlerin belirleyeceği besinler verilir. İnancı gereği veya vegan, vejeteryan türü özel bir beslenme şekline sahip hükümlü ve tutukluların talepleri, iaşe miktarı ile sınırlı kalmak üzere karşılanır. Eğitim merkezlerinde de bu uygulama yapılır."

Onur, " Vegan tutuklu taleplerinden bahsettiğimde sorunu ciddiye almayıp içten içe gülenler de oldu. Ama aldırmadık, sivil toplum ve medya yoğun destek verdi, Kırıkkale Valisi ve İl İnsan Hakları Komisyonu olumlu yaklaştı, Osman direndi, birlikte mücadele ettik ve başardık" dedi.

"Bu sadece vegan yemek mücadelesi değil " diyen Onur, "Cezaevlerindeki sorunların daha fazla tartışılması ve iyileştirmesi için mücadelemiz devam edecek."

Hülya Karabağlı, T24

29 Mart 2012

http://t24.com.tr/haber/vejeteryan-mahkumlara-ozel-yemek-verilecek/200528

'Hem de Adanalı!..'

1 Mayıs'ta gözaltına alınan bir grup nezarethanede "vejetaryen mönü" istedi. Önce ne yapacağını şaşıran polis, 4 gün grup için özel mönülü yemekler hazırlattı

İstanbul'da 1 Mayıs kutlamaları sırasında bazı banka şubeleri ve işyerlerine zarar verdikleri iddiasıyla 14 Mayıs'ta gözaltına alınan Yeryüzü Özgürlük Derneği üyesi çoğu öğrenci olan gençlerin büyük bölümü vejetaryen ve vegandı. Hayvansal ürünler ve et yemeyen dernek üyeleri, İstanbul Emniyet Müdürlüğü nezarethanesinde kendilerine kahvaltı getiren polise, "Yiyebileceğimiz gıdaları getirin" dedi. İtiraz edenlerden birisi de hukuk son sınıf öğrencisi Arzu Aydoğan'dı.

Aydoğan (27) ve beraberindekiler, vegan yemek verilmediği için açlık grevine giren Osman Evcan olayı nedeniyle Adalet Bakanlığı'nın 28 Mart'ta çıkan ve emniyette daha önce hiç uygulanmayan, "Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları Personelinin İaşe Yönetmeliği"nde yapılan değişikliğini hatırlattı polislere. Yönetmelikle, vejetaryen ve veganların taleplerinin iaşe miktarı ile sınırlı kalmak şartıyla karşılanacağı belirtiliyordu. Bugüne kadar ilk kez böyle bir taleple karşılaşıyordu polisler. Gözaltındakiler, "Vejetaryen yemek vermezseniz hiçbir şey yemeyeceğiz" diye diretti. İstek karşısında bir hayli şaşıran emniyet görevlileri, "Et yenilmez mi? Ailelerinize yazık" dedikten sonra durumu amirlerine iletti. Bunun üzerine şüpheliler için, emniyetin yemekhanesinde rutin yemek dışında özel mönü hazırlandı. Aydoğan, bu durumu şöyle aktardı: "İsteğimiz bir kadın emniyet müdürüne iletilmiş. Yanımıza gelerek, 'Sizin gibileri ilk kez ağırlıyoruz. Vejetaryen yemek burada hiç talep edilmemişti' diye konuştu. Biz Osman Evcan yönetmeliğini hatırlattık. Emniyete bu yönetmelik ulaşmış ama gözaltına alınanlardan bugüne kadar böyle bir talep gelmemiş. Bizim sayemizde emniyette vejetaryen açılımı oldu. İsteklerimiz karşılandı" diye konuştu. Vegan arkadaşlara enerjileri düşmesin diye şeker götürdüğünü söyleyen Aydoğan bazı polislerin kendisine, "Bir de Adanalı olacaksın. İnsan et yemez mi?" dediğini belirtti. Herhangi bir olaya karışmadıklarına dikkat çeken Aydoğan, "Biz pankartımızı açmış yürüyorduk. Önümüzde sol bir örgütün korteji vardı. Arkamızda da

anarşistler. Arada kaldık. Geçişimiz sırasında kargaşa oldu. Banka şubesi ve bazı dükkanları tekmeleyenler bizim korteje katıldı. Ancak bizim olaylarla ilgimiz olmadığı anlaşıldı. Emniyette bize çok iyi davrandılar. Tam tersi bazı polisler bize, 'Haklarınızı hatırlattınız. Sayenizde bizde genelgeden haberdar olduk' diye teşekkür ettiler" dedi. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nde 4 gün gözaltında tutulan aralarında Yeryüzü Özgürlük Derneği üyelerininde bulunduğu 55 kişiden, 9'u tutuklandı.

Vejetaryenlik; et, balık, kümes hayvanları ve bazı durumlarda yumurta, süt ve süt ürünlerini yememeye denir. Veganizm ise "hayvansal gıdaları, giyecekleri ve diğer tüm yan ürünleri kullanmayı reddetme" dir.

İstanbul Emniyet'inde kendilerine ilk gün kahvaltıda verilen karper peynir, bal, tereyağı, ekmek ve su, öğlen ve akşam yemeklerinde çıkartılan tavuk, pilav ve yoğurttan oluşan mönüleri kabul etmeyen vegan ve vejetaryenler için özel mönü çıkartıldı. Veganlar sabah kahvaltısında sadece ekmek ve suyu kabul ederken, vejetaryenler karper peynir, bal, tereyağı da bulunan mönüyü kabul etti. İki grup için öğlen ve akşam yemeklerinde ise sebze yemekleri ve nohuttan oluşan mönü hazırlandı.

http://www.sabah.com.tr/Yasam/2012/05/24/emniyetten-vejetaryen-acilimi

EK - 2: Hukuki Belgeler

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI’NA

Aşağıdaki sorularımın Adalalet Bakanı Sayın Sadullah Ergin tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Melda Onur

İstanbul Milletvekili

Uluslararası raporların değerlendirmelerine göre insan hakları konusunda karnesi en zayıf ülkelerden biri olan ülkemizde, hapishanelerdeki sağlık ve yaşam koşulları gün geçtikçe ağırlaşmakta, dayanılmaz bir hal almaktadır.

Türk hapishanelerinde son 10 yılda 1758 tutuklu ve hükümlü hayatını kaybetmiştir. Devlet, bu ölümlere “eceliyle ölüm” demesine karşın toplumun muhalif kesimine, yeni Ceza İnfaz Kanunları ile sessiz ölümler dayatılmaktadır.

Görüş yasakları, onur kırıcı aramalar, disiplin ve iletişim cezaları, soruşturmalar, dergi ve kitapların tutsaklara verilmemesi, mektupların örgüt propagandası olarak nitelendirilmesi gibi keyfi uygulamalarla tecrit politikası güdülmektedir. Özellikle F Tipi hapishanelerde tutsakların en temel insani hak ve talepleri karşılanmamakta, hasta hükümlüler adeta ölüme terkedilmektedir.

Güler Zere, Kuddusi Okkır bu koşullar dahilinde hayatlarını kaybetti. Bu kişiler sadece kamuoyunun duyduğu isimler olup, daha adı bilinmeyen yüzlerce vatandaşımız aynı koşullarda tecrite karşı yaşam mücadelesi veriyor.

Son olarak 16 Eylül 2011 tarihinde Van'dan İstanbul'a mahkeme için tutuklu taşıyan ring aracında çıkan yangında tutukluların bulunduğu ring hücresinin

kapısı açılmadığı için 5 tutuklu yaşamını yitirmiştir.

İHD Genel Merkez Cezaevi Komisyonu'nun raporunda belirtilen olumsuz koşullar ve son dönemde medyaya yansıyan ihlaller, mahkum ve tutuklulara karşı siyasi bir tavrın geliştirildiği kanısını kamuoyunda oluşmuştur ve adalet duygusu yara almıştır.

Bu bağlamda;

1- BM'ye üye olan devletlerin uluslararası hukuk standartlarını kabul ettiği İstanbul Protokolü'nde yer alan; "Herhangi Bir Alıkoyma veya Mahkumiyet Durumunda Bütün İnsanların Korunması için Geçerli İlkeler Bütünü"ne neden uyulmamaktadır?

2- Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası hükümlüsünü tek kişilik hücrede tecrit altında tutan, sadece birinci dereceden akrabalarını görüşmeci kabul eden, görüşme periyodunu 15 günle sınırlayan, havalandırmayı günde bir saatle sınırlayan, ölümcül hastalıkta dahi tahliyeye izin vermeyen, cezaevi içi görüşmelerini engelleyen Ceza İnfaz Kanunu'nun 16. ve 25. maddelerinde değişikliğe gidilmesi düşünülmekte midir?

3- Adalet Bakanlığı F tipi cezaevlerini sivil ve bağımsız inceleme komisyonlarının denetimlerine açmayı ne zaman kabul edecektir?

4- Kocaeli 1 No'lu F tipi cezaevinde mahkumların gazetecilere göndermek istedikleri mektuplar neden cezaevi idaresi tarafından sakıncalı bulunmuş ve el konmuştur?

5- İHD Genel Merkez Cezaevi Komisyonu'nun raporuna göre, "acilen tahliye edilmesi gereken 267 siyasi hasta tutsak" bulunmaktadır. Bu kişilerin sağlık durumları konusunda bir çalışma yapılmış mıdır?

6- Türkiye'deki hapishanelerde özel tedavi gerektiren hastalığa yakalanmış kaç tutuklu ve hükümlü bulunmaktadır? Tüm bu hastalıklar kayıt altına alınmakta mıdır? Bu hastaların tedavileri için gerekli koşullar sağlanmakta mıdır? Adli tıp uzmanları tarafından verilen "İçerde tedavisi mümkün değildir" raporu bulunan hastaların tedavilerine olanak sağlanmakta mıdır?

7- Şeker hastası hükümlülerin diyetleri konusunda gereken özen gösterilmekte midir? Bazı hastaların diyet yemeği ve ilaçlarının karşılanmasını ilgili savcılıktan yazılı bir şekilde istemelerine rağmen, başvuruları neden değerlendirilmeye alınmamıştır?

8- Kırıkkale F Tipi Cezaevi'nde mahkum bulunan Osman Evcan'ın vegan yemek talebi neden karşılanmamaktadır? Bu talepleri nedeniyle neden kötü muameleye tabi tutulmaktadır? Görmüş olduğu kötü muamele ve sağlık sorunlarını dile getirdiği dilekçelere neden cevap verilmemektedir?

9- Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın "Eşkıya Hopa'ya inmiş" sözleriyle nitelendirdiği, Hopa'daki olaylarda tutuklanan 12 kişi, Erzurum E Tipi Cezaevi'nde maruz kaldıkları kötü koşullar nedeniyle açlık grevine gitmiştir. Tutukluların talepleri ne zaman görüşülecektir? Kötü koşulları ne zaman düzeltilecektir?

27 Eylül 2011

T .C. ADALET BAKANLIĞI

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CTE.0.00.23-210.02.99-733/160940

Konu : Hükümlü Osman EVCAN

Sayın Can BAŞKENT

İlgi : Bilâ tarihli dilekçe.

Kırıkkale F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hükümlü olarak bulunan Osman EVCAN adına yaptığınız bilâ tarihli başvuru incelenmiştir.

Söz konusu başvurunuzda; adı geçenin hayvansal gıda maddelerini yemediği belirtilerek, kurumda çıkarılan yemeklerin kalitesiz ve pis olduğu iddia edilerek hükümlüye iyi şekilde hazırlanmış vejeteryan (vegan) yemeklerin verilmesi talep edilmiştir.

Konuyla ilgili olarak mahallinden alınan bilgi ve belgelere göre;
Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular ile görevli personelin, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 72'nci maddesi uyarınca iaşe edildiği,

Kurumda barındırılan diğer mahpuslar tarafından yemeklerin kalitesiz ve pis olduğuna dair herhangi bir şikâyetin bulunmadığı, yemekler hazırlanırken hijyen kurallarına uyulduğu, kurum işleyişi ile ilgili sıkı denetimler yapıldığı,

Hükümlü adına annesi tarafından Kırıkkale İnfaz Hâkimliğine yapılan şikâyet başvurusu üzerine anılan infaz hâkimliğinin 24/08/2011 tarihli ve 2011/194 sayılı kararıyla; Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları Personeli İaşe Yönetmeliği uyarınca "hükümlüye verilen yemeklerin karşılığı olarak iaşe bedeli kadar, domates, haşlanmış patates, biber vb. gibi

yemeklerin verilmesine" karar verildiği, bu karara karşı yapılan itirazın ise Kırıkkale Ağır Ceza Mahkemesinin 16/09/2011 tarihli ve 2011/388 müt. sayılı kararıyla reddedildiği,

Hükümlünün yaklaşık 8 yıldır vegan beslenme kültürünü benimsediği, kurum imkânları ile iaşe yönetmeliği gereği kendisinin mağduriyetine sebebiyet verilmeyecek şekilde ihtiyaçlarının karşılandığı, ancak adı geçenin kendisine iaşe karşılığı verilen sebze vs. gıda maddelerini almayıp benimsediği kültürü bahane ederek çeşitli kurum ve kuruluşlara şikâyette bulunduğu,

Temin edilen bilgi ve belgelere bakıldığında, kurum işlem ve uygulamalarının ilgili mevzuat hükümlerine uygun olduğu, herhangi bir usûlsüz veya keyfi uygulamanın söz konusu olmadığı,

Anlaşılmıştır.

Bilgilerinize rica ederim.

Cengiz Güler
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

23 Aralık 2011